Scriitori contemporani, voci și tendinţe noi în literatura universală de azi.

Colecţia BIBLIOTECA POLIROM este coordonată de Dan Croitoru.

Anna Gavalda, *Fendre l'armure*

Copyright © Le Dilettante, 2017
All rights reserved
© 22020 by Editura POLIROM, pentru traducerea în limba română

Această carte este protejată prin Copyright. Reproducerea integrală sau parţială, multiplicarea prin orice mijloace şi sub orice formă, cum ar fi xeroxarea, scanarea, transpunerea în format electronic sau audio, punerea la dispoziţia publică, inclusiv prin internet sau prin reţele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informaţiilor, cu scop comercial sau gratuit, precum şi alte fapte similare săvârşite fără permisiunea scrisă a deţinătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislaţiei cu privire la protecţia proprietăţii intelectuale şi se pedepsesc penal şi/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Pe copertă: e Gulliver/iStockphoto.com – Vizerskaya
www.*poli rom.ro*
Editura POLIROM
Iaşi, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506
Bucureşti, Splaiul Unirii nr. 6, al. B3A, sc. 1, el. 1, sector 4, 040031, O.P. 53
Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României:
GAVALDA, ANNA
Armura străpunsă / Anna Gavalda; trad. din lb. franceză şi note de Ada Tanasă. – Iaşi: Polirom, 2020
ISBN: 978 – 973 – 46 – 8214-O
I. Tanasă, Ada (trad.)
821.133.1
Printed in ROMAN IA

Anna Gavalda
Armura străpunsă
Traducere din limba franceză şi note de Ada Tanasă
POLIROM
2020
lui Bénédicte
Iubirea curtenească
1
— Încetează, îţi zic. Chiar n-are rost să insişti.

N-aveam niciun chef să merg. Eram ruptă de oboseală, mă simţeam urâtă şi, în plus, nici nu mă epilasem. În cazuri din astea n-ai ce scoate de la mine şi, cum ştiu că n-o să mă aleg cu nimic, sfârşesc mereu răscolită ca un teren de manevre.

Ştiu, sunt prea sensibilă, dar e ceva peste puterile mele: dacă n-arăt perfect, cu păsărică aranjată şi curată, nu sunt deschisă la nimic.

Fără să mai pun la socoteală în ce hal mă enervase idiotul ăla de şef al meu în timp ce-mi terminam cuştile şi că treaba asta mă epuizase pur şi simplu.

Era în legătură cu noua gamă de la Prolanina, *Puppy Sensitive*.

— N-o vând, îi repetam întruna, n-o vând. E o aberaţie. „Ajută la dezvoltarea creierului şi a vederii”, am citit iar, dându-i înapoi porcăria aia de sac cu crochete la 27 de euro trei kile, ajută la dezvoltarea creierului, prostii, dacă chiar e-adevărat, păi atunci mai bine să le halească ei, cretinii.

Şefuleţul meu se îndepărtase zbierând: şi raportul lui, şi ţinuta mea, şi limbajul meu, şi COI-ul pe care n-o să-l capăt în veci, şi na-na-na şi ni-ni-ni, dar mie mi se rupea în paişpe. De când sunt aici, profiturile s-au dublat şi am adus cu mine, ca zestre, toţii clienţii vechi de la Favrot, aşa că…

Bagă-ţi-l în cur, aparatul de pontaj. Bagă-ţi-l drept în cur.

Nu ştiu de ce se înfurie aşa de tare când vine vorba de furnizorul ăla. Mi-nchipui că agentul de vânzări îi

promite o grămadă de chestii. Carcase de telefon în formă de crochetă, pastă de dinţi pentru canişul lui sau weekenduri la mare… Ori, şi mai bine, uite, un weekend la mare camuflat în seminar de vânzări ca să şi-o tragă cu cine are chef departe de ochii nevesti-sii.

Ar fi genul…

Eram la prietena mea Samia. Mâneam prăjituri făcute de maică-sa, uitându-mă la ea cum îşi îndreaptă

1. Contrat à durée indéterminée (CDI) – contract individual de muncă pe durată nedeterminată.

părul şuviţă cu şuviţă cu şuviţă cu şuviţă. Dura ceasuri întregi. Să porţi văl părea, prin comparaţie, de-a dreptul o emancipare a femeii. Îmi lingeam degetele pline de miere şi îi admiram răbdarea.

— Păi, ăăă… De când vindeţi voi chestii pentru moşi? m-a întrebat ea.

— Ce să vindem?

— Crochetele alea… N-ai zis că sunt pentru papaie?

— Nuu. Sunt pentru *puppies*. Asta-nseamnă „căţeluşi” în engleză.

— A, pardon, a spus ea râzând batjocoritor. Ei, şi? Care-i problema? Nu-ţi place gustul?

— Bine, hai, nu face mutra asta. Nu mai pot să zic nimic? Vino cu mine-n seara asta. Hai… tee roog… Hai, Lulu… Nu mă lăsa baltă acum.

— La cine-i petrecerea?

— La fostul coleg de apartament al lui frate-meu.

— Nici măcar nu-l cunosc.

— Nici eu, da’ ce contează? Aruncăm un ochi, ne alegem un tip, facem antante şi pe urmă povestim!

— După cum îl ştiu pe frate-tău, o să fie din nou o chestie din aia de burghezi…

— Ei, şi? Care-i problema? Burghezii-s papa bun, miam-miam, fata mea! Nu-i nevoie să suni paişpe veri ca să găseşti nişte prafuri, ba sunt şi unii care dimineaţa îţi aduc croasanţi uneori.

Nu eram prea încântată. Nu îndrăzneam să-i spun,

dar aveam o grămadă de episoade din *Sexy Nicky* de recuperat, şi-apoi mă săturasem până-n gât de planurile ei jalnice.

Numai gândul de-a lua din nou RER-ul mă deprima, mi-era frig şi foame, miroseam a căcăreze de iepure şi nu-mi doream decât să mă bag singură în pat cu serialul meu.

A lăsat jos Babyliss-ul şi-a îngenuncheat în faţa mea, cu buzele strânse rugător şi mâinile împreunate.

Bine.

M-am îndreptat oftând spre dulapul ei cu haine. Prietenia.

Singura chestie care ajută la dezvoltarea creierului meu.

— Ia topul meu Jennyfer! mi-a strigat din baie. O să-ţi vină trăsnet!

— Ăăă… Chestia aia de piţi?

— Termină, e superfain. Şi-n plus, e cu un animăluţ din strasuri. Îţi zic eu că-ţi vine ca turnat!

Bine. Din nou.

Am împrumutat trimmerul ei pentru firi, am făcut duş şi m-am căznit din răsputeri să-i fac pe domnii Roro şi Ploplo să intre în tricoul ei XXS cu o Kitty sclipicioasă.

Ajungând jos, lângă cutia de scrisori, m-am răsucit în faţa oglinzii ca să verific dacă se vede bine barbişonul lui Moumou al meu ieşindu-mi din pantaloni la spate.

A, nuu, la naiba… A trebuit să-mi trag un picuţ în jos blugii slim.

Îmi plăcea la nebunie tatuajul ăla. Era Mouchou (cred că, de fapt, se scrie Mushu) (dragonul lui Mulan) (am văzut desenul ăsta animat, nu glumesc, de o sută cincizeci şi şase de ori, şi am plâns de fiecare dată. Mai ales la faza cu antrenamentul, când ea reuşește să se caţăre până în vârful stâlpului.).

Tipul care mi l-a făcut s-a jurat că e autentic, din dinastia Ming, şi îl cred, fiindcă şi el e chinez.

— Uau… Eşti rupere.

Venind de la prietena mea cea mai bună, n-am prea

luat în seamă complimentul, însă când am văzut mutra tipului care ieşea din lift, mi-am dat seama că chiar eram rupere.

Nu mai putea.

Sami a arătat spre perete.

— Hei, domnu'… E-un extinctor uite-acolo…

Până s-a prins, noi eram deja în stradă şi alergam spre gară râzând pe înfundate şi ţinându-ne superstrâns de mână fiindcă, cu tocurile pe care le-aveam, eram fix ca Bocănită şi Bambi la *Holiday on Ice*.

Am luat SCOP-ul de 19.42 şi-am verificat că, în caz de ceva, mai era un ZEUS cu care să ne întoarcem la 00.56. Pe urmă, Samia şi-a scos sudokurile ca să facem pe intelectualele, altfel suntem agăţate tot timpul.

O chestie de burghezi, zău aşa. Trebuia să treci de cel puţin patru interfoane ca s-ajungi la chipsuri.

Jur că, prin comparaţie, secţia de poliţie din Bobigny era ferma Playmobil.

La un moment dat am crezut chiar c-o să ne petrecem noaptea după o pubelă galbenă. Făceam spume. O treabă de rahat gen numai-am-credit-dar-trimitoricum tipică pentru Sami.

Din fericire, a ieşit un tip să-şi scoată schnauzerul pitic la pişare, altfel am fi fost şi-acum acolo.

Am sărit pe el. Săracul, cred că l-am băgat în sperieţi. Totuşi, n-aş face rău niciodată unui animal. Chiar dacă, recunosc, nu mă omor după schnauzeri. Nu mi-a plăcut niciodată părul sârmos – barba, mustăţile, laţele de pe burtă, de pe labe şi tot restul –, serios, e groaznic de greu de întreţinut.

Am făcut aşa un tărăboi la toate interfoanele, că până la urmă am fost lăsate să intrăm şi, cum am dat de căldură, nu ne-a luat trei ceasuri să găsim antigelul, asta sigur.

Sorbind dintr-un pahar cu punci călduţ şi destul de scârbos, am aruncat ochii în jur ca să cântăresc marfa din ofertă.

Mda. Deja îmi regretam serialul. Nimic altceva decât

nişte ţânci care se agăţau încă de fusta mamei. Deloc genul meu.

Era o chestie de artişti, dac-am priceput bine. Expoziţia foto a unei tipe care fusese în India sau nu ştiu unde. Nu m-am uitat prea atent. Măcar o dată eram şi eu în partea bună a periferiei, aşa că n-aveam chef să văd iar săraci.

Era OK, aveam tot ce-mi trebuie acasă.

Sami deja scotea din minţi un soi de arătare gotică cu o claie rebelă şi mâzgălită cu kholul Gemey al maică-sii şi, sincer, planul ei de distracţie mi s-a părut cam prost, până mi-a sărit în ochi că micuţul ei Dracula, tot numai ţinte, avea un amic în Gucci chiar lângă el.

Şi-atunci, OK. Atunci, clic. Atunci era un selfie bun.

Fiindc-o cunosc pe Yaya mea. Gândul că, pentru prima oară în viaţă, o să se frece de-o curea Gucci care nu e luată din talciocul de la Porte de Clignancourt probabil că-i pregătise deja bine terenul tipului ăluia.

Sculei lui, să zicem.

Ca să nu par a cincea roată la căruţă, m-am dus să vizitez apartamentul.

Pfui.

Nimic altceva decât cărţi.

Mi-era milă de femeia de serviciu…

M-am aplecat să mă uit la o poză c-o pisică. O birmaneză. Se vedea după lăbuţele albe. Îmi plac mult, dar sunt sensibile. Şi-apoi să vezi cât costă… Dai pe-o birmaneză cât pe două siameze, deh, lăbuţele-s scumpe. Asta m-a făcut să-mi aduc aminte că aveam toate sisalurile şi toţi copacii de sfoară de despachetat. Pfui… Chiar nu mai am loc în raionul ăla. O s-aştept sfârşitul promoţiei la…

— Ţi-l prezint pe Arsène.

Draci, ce m-a speriat cretinul ăsta.

Nu-l văzusem. Tipul stătea chiar în fotoliul din spatele meu. Era ascuns în întuneric şi nu i se zărea decât piciorul. Mă rog… decât şosetele de mătuşică şi ghetele

negre. Şi mâna de pe braţul fotoliului. Mâna lui mare jucându-se cu o cutiuţă de chibrituri.

— Motanul meu. Al tatălui meu, ca să fiu mai exact. Arsène, ţi-o prezint pe…

— Ăăă… Lulu.

— Lulu?

— Da.

— Lulu… Lulu… a repetat el pe un ton hipermisterios. Lulu poate să vină de la Luce sau Lucie. Sau mai degrabă Lucille… Ba chiar Ludivine… Doar dacă nu e… Lucienne?

— Ludmila.

— Ludmila! Ce noroc! O eroină a lui Puşkin! Ia zi, Ruslan al dumitale pe unde-i, draga mea? încă te caută împreună cu ticălosul ăla de Rogdai?

Ajutor!

Fir-ar să fie! De fiecare dată când scapă vreunul de la Cotorep[1], poţi să fii sigur că-i al meu.

Zău aşa. Ce noroc!

— Cum? am zis eu.

S-a ridicat şi-atunci am văzut că nu semăna deloc cu picioarele lui. Că era de-a dreptul drăguţ. La naiba! Chestia asta nu m-ajuta prea tare.

M-a întrebat dacă vreau să beau ceva şi, când s-a întors cu două pahare care nu erau de plastic, ci pahare adevărate, de sticlă, de la el din bucătărie, am ieşit să fumăm pe balcon.

L-am întrebat dacă Arsène venea de la Arsène Lupin, cu mănuşile lui albe, ca să se prindă că nu-s aşa de tâmpită cum par, şi imediat am zărit o mică umbră de dezamăgire întunecându-i privirea. M-a felicitat, ba chiar a exagerat cu felicitările, dar se vedea bine că-şi zice: „Căcat, n-o să fie aşa de uşor cum pare să i-o trag cretinei ăsteia”.

Ei, da. Nu trebuie să judeci după aparenţe. Sunt mai

1 La Commission Technique d’Orientation et de Reclassement Professionnel - instituție franceză care s-a ocupat, în perioada 1975-2006, de problemele persoanelor cu dizabi- lități și de reintegrarea lor profesională.

din topor, însă e doar un camuflaj. Ca şopârlele gecko care se confundă cu trunchiurile copacilor sau ca vulpile polare care-şi schimbă blana iarna, asta vreau să se vadă, nu sunt aşa cu-adevărat.

Există nişte găini, nu-mi mai amintesc cum se cheamă, care au pene pe picioare, la spate, şi-şi şterg urmele pe măsură ce înaintează ei bine, şi eu fac la fel, doar că în sens invers: răvăşesc totul încă dinainte să intru în contact cu cineva.

De ce? Din cauza corpului, care întotdeauna mă face să par ce nu sunt.

(Mai ales când mă îmbrac cu topurile din hârtie de prins muşte ale prietenei mele Samia, recunosc.)

Deci am început să vorbim despre motanul lui, pe urmă despre pisici în general, pe urmă despre câini şi bla-bla-bla, care sunt mai puţin nobili, însă extrem de afectuoşi, şi-am ajuns la jobul meu.

S-a amuzat grozav când a aflat că răspund de toate animăluţele de la Animalandul din Bel-Ebois.

— Toate?!

— Păi, da… Viermii de pescuit, câinii, porcuşorii de Guineea, gerbilii, crapii, peruşii, canarii, hamsterii şi… ăăă… iepurii… pitici, berbeci, de angora… Plus toate alea de care nu-mi mai amintesc acum din cauza romului, dar care sunt acolo, ha!

(De fapt, nu răspund eu de ele, însă, cum el locuia faţă-n faţă cu Notredame şi eu în spate la Stade de France, am simţit nevoia să echilibrez un picuţ situaţia.)

— E fantastic!

— Ce?

— Nu, pe bune, mi se pare pitoresc. Romantic chiar.

A, da? mi-am zis. Să cari chestii de colo-colo, să pui etichete cu preţul, să ridici şi să stivuieşti saci cu haleală aproape la fel de grei ca tine, să suporţi toţi cumpărătorii, crescătorii idioţi care ştiu mereu totul mai bine decât oricine, dresorii de câini care te scot din sărite cu preţurile, babele care te bat la cap ceasuri întregi cu

poveştile lor despre pisici bătrâne abandonate şi indivizii care-ţi cer să schimbi hamsterul mort al puştiului lor, oftând superenervaţi de parcă n-ar fi măsura potrivită. Să te iei în gură cu şefii, să descoperi că programul se schimbă după cum vor lingăii, să te baţi pentru pauza ta, să hrăneşti toată liota, să verifici recipientele cu apă, să desparţi masculii dominanţi, să uşurezi chinurile muribunzilor, să scapi de mortăciuni şi să schimbi mai bine de şaptezeci de litiere pe zi era o chestie superpitonuşcum, aşa-i?

Cu siguranţă, pentru că mi-a pus un miliard de întrebări.

Ce-s alea Nac[2] şi dacă-i adevărat că unii oameni cresc pitoni şi cobre în apartamente cu două camere, şi dacă snackurile cu mentă pentru câini chiar fac ceva, fiindcă labradorului pe care-l are bunicu-său îi pute gura îngrozitor (pe urmă, vorbind despre el, nu i-a mai zis „bunicu'", ci „Bon-Papa", „bunelu'", ca borcanele alea de dulceaţă pentru burghezi, *ce* drăguţ), şi dacă-mi plac şobolanii, şi dacă *Ratatouille* crease pe bune o ratomanie, şi dacă mă muşcase vreun animal, şi dacă sunt vaccinată împotriva turbării, şi dacă avusesem vreun şarpe, şi care rase merg cel mai bine, şi…

Şi ce se întâmplă cu animalele pe care nu le cumpără nimeni?

Ce facem cu căţeluşii care cresc prea mult?

Îi omorâm?

Dar cu şoarecii? îi donăm la vreun laborator când avem prea mulţi?

Şi dacă-i adevărat că oamenii îşi aruncă broaşteleţestoase în toaletă, că punkiştii cu câini sunt nişte bunicuţe duioase, că iepurilor nu le place canabisul, că prin canalele din Paris se plimbă în voie crocodilii…

Şi eram năucă de cap. Dar în sensul bun. Nu ofticată, beată.

---

2 Nouveaux animaux de compagnie - animale de companie exotice, neobișnuite.

Abţiguită, ce mai.

Şi fiindcă-mi iubesc munca, pe bune, nu m-a deranjat deloc să-mi pun iar halatul. Chiar şi într-un apartament de bogătani şi mult după ora închiderii.

Îi povesteam despre rafturile mele cu talaş până-n tavan şi el mă asculta superatent, repetând: Excelent. Excelent.

Excelent.

— Şi peştii?

— Şi peştii, am aprobat eu.

— Hai, laudă-ţi marfa.

Era ciudat. Mă distram superbine şi nici măcar nu eram rangă.

Era… Cum zisese?

„Pitoresc”.

— Păi, domnule, mai întâi trebuie să vă hotărâţi dacă vreţi un acvariu cu apă sărată sau unul cu apă dulce, fiindcă nu sunt echipate la fel. Dar, în rest, pentru un acvariu decent v-aş recomanda foarte frumosul scalar, care înoată maiestuos cu aripioarele sale lungi şi elegante, iar apoi discusul, în formă de disc, care e absolut minunat… Şi-apoi peştii zebra-danio, mrenele, peştii rasbora, peştii-neon, care sunt nişte bijuterii veritabile cu reflexe fluorescente… Ca nişte licurici, însă în apă… Şi să nu uităm de peştii otocinclus, nişte sanitari ideali, care mănâncă alge, şi de hypostomus, care şterge geamurile şi… ăăă… mie-mi place şi botia vărgat cu trei dungi negre, are clasă, însă el stă mai mult pe fundul acvariului. Nu-l vezi prea des. Şi peştii guppy… Şi gourami. Dar cu ăştia trebuie să aveţi grijă, sunt o belea. Fiindcă au obiceiul să înfulece peştii-neon. Oricum, vă sfătuiesc să-i creşte-ţi pe toţi împreună şi să-i cumpăraţi de mici. Bineînţeles, vă oferim şi o gamă largă de acvarii. Aquatlantis, Nano, Eheim, Superfish, plus toate accesoriile care se găsesc pe piaţă, dar şi o selecţie variată de produse de import în exclusivitate. Nisip, pietricele, alge, plante, decoruri, sisteme de filtrare şi de încălzire a apei, pompe de aer şi

kituri de testare a pH-ului. Vedeţi… Avem de toate…

Era prima oară când dădeam peste cineva atât de interesat, fascinat chiar, de ce învârteam în fiecare zi.

Depozitul meu din celălalt capăt al magazinului, kilometrii pe care-i făceam mergând încolo şi-ncoace, oboseala, grijile în legătură cu igiena, bătăile de cap cu râia, rapănul, coriza şi tot restul. În plus, cred că era sincer. Că toate astea chiar îl interesau. Altfel ne-am fi dat seama mai repede că muream de frig stând la palavre aşa, sprijiniţi în coate deasupra Parisului în miezul iernii.

Nu zic că nu mă studia uneori pe furiş, dar… ăăă… în felul lui, liniştit. Şi asta mă deruta. Eu şi ţâţele mele nu eram obişnuite să se poarte cineva atât de drăguţ cu noi.

Mi se făcuse pielea de găină, aşa că mi-a propus să intrăm şi ne-am întors la muzică şi fum.

Nici n-a apucat să închidă uşa dublă, că o tipă slabă moartă s-a repezit la el şi l-a întrebat gemând superexcitată unde dispăruse, ce făcea, de ce muzica era aşa de ra… şi s-a oprit brusc când a dat cu ochii de mine.

Ei, chestia asta a trezit-o instantaneu din beţie, slăbătura.

— A, scuze, s-a strâmbat ea, nu ştiam că eşti într-o companie aşa *selectă*…

(Mda. Nu mi s-a părut. Chiar a zis apăsat „selectă”, curvuliţa.)

Iar el a răspuns cu un zâmbet motănesc:

— Nu. Nu ştiai.

Ea m-a măsurat cu privirea, trăgând cât mai mult de colţurile gurii mari ca să-mi arunce un zâmbet amabil care voia să spună: „Un puf de hormoni, teritoriu marcat, aşa că grăsana o s-o şteargă repejor dacă nu vrea s-o fac praf”, pe urmă s-a agăţat de braţul lui ca să-l tragă spre ceilalţi.

Am profitat ca s-o caut pe Sami a mea, dar fără succes. Probabil era deja în drum spre Italia, via triunghiul Bermudelor…

Nu mai rămăsese nimic de mâncare, muzica era de-a dreptul de căcat, gen zgomotoasă, însă nu destul cât să-i

deranjeze pe vecini şi invitaţii se strânseseră grupuri-grupuleţe.

Am scos un pulover din geantă, l-am tras pe mine să nu-i îngheţe boticul lui Mouchou al meu şi, înainte de-a mă duce să-mi caut geaca, am scanat pentru ultima oară apartamentul, numai ca să-i spun la revedere singurului om care vorbise cu mine în toată seara aia.

N-a fost chip să-l găsesc. El, care era atât de fascinat cu două minute-n urmă, mă lăsase baltă acolo imediat ce-l acaparase curva aia.

Na… Chestii din astea se-ntâmplă. Mă rog, mi se-ntâmplă mie. Chiar des. Cum se arată un tip interesat de altceva decât de marfa mea, în general interesul nu-l ţine prea mult.

Repede pipăită şi repede aruncată. E desss… ţinui meu.

Vorbeam adineaori despre toate rahaturile de la serviciu, însă adevărul e că niciunul dintre animăluţele mele nu m-ar fi tratat vreodată aşa. Niciunul.

Când mă ocup de ele, mă port drăguţ cu toate şi am grijă să le fie bine, animăluţele ţin minte.

Şi în orice moment al zilei, de câte ori trec prin faţa cuştii lor, toate au un fel aparte de a-şi arăta afecţiunea.

Se opresc din mâncat, înalţă capul, unele scheaună, altele ţipă, piuie, tropăie, şuieră sau chiar cântă şi, de cum mă îndepărtez, hop, se pun iar pe ciugulit.

De altfel, de câte ori pleacă vreunul, mă apucă tristeţea. Chiar dacă-i doar un şoricel alb sau un peruş stupid şi cumpărătorii par oameni de treabă.

Nu sunt deloc în apele mele şi nu mai bombăn ore întregi.

Samia zice că-i din cauză că părinţii mei sunt departe şi fac retenţie de lipsă de iubire. Nu ştiu. Cred că, de fapt, sunt doar idioată.

Bârrr. Era groaznic de frig. Înăuntru. Afară. În capul meu şi pe stradă. Aveam degetele degerate şi moralul la pământ.

Exact genul de moment când e o idee superproastă să-ţi faci bilanţul vieţii şi exact genul de moment când ţi-e imposibil să te abţii.

Eram singură. Locuiam într-o garsonieră de tot rahatul. Mai mică până şi decât coteţul în care mă relaxam la serviciu. Duminica mă duceam la soră-mea şi mă jucam cu puştii ei pentru ca ea să-l poată ajuta pe bărbatu-său să termine casa, iar în concediu nu plecam niciodată de-acasă, fiindcă luam în pensiune animăluţele clienţilor mei preferaţi şi ale câtorva vecini din bloc. Şi pe Shirley, căţeluşa Yorkshire a portăresei. Asta îmi oferea un pretext ca să nu mă duc în vizită la unchiul şi mătuşa mea şi-n plus, mai scoteam bani de-o chirie.

Iar în restul timpului hămăleam.

Uneori ieşeam cu prietenele şi mă trezeam băgată în nişte poveşti una mai tâmpită decât alta. Mă rog.

„Poveşti” nu-i chiar cuvântul potrivit, dar cred că se-nţelege.

Am o colegă care mă tot bate la cap să-mi caut iubirea pe internet, însă mie asta nu-mi spune absolut nimic.

De fiecare dată când mi-am comandat vreo chestie luându-mă după poze, am fost dezamăgită. Oamenii sunt cretini cu computerele lor. Cred cu tărie în ele, când nu e decât nişte marfa pusă la vânzare într-o vitrină luminoasă.

Nimeni nu-şi închipuie că sunt aşa. Genul de fată care-şi face singură bilanţul în capul ei, care ştie să distingă cuvintele potrivite de cele nepotrivite şi care are chiar şi păreri despre internet.

Oricum, nimeni nu ştie nimic, aşa că…

Eu, acum câteva ceasuri, nu ştiam nici măcar că în mijlocul Parisului sunt două insule. Tocmai ce mă prinsesem şi eu stând la palavre pe balcon. La douăştrei de ani, zău dacă nu-i jalnic.

O luasem la galop spre Châtelet, fiindcă mă temeam c-o să pierd RER-ul şi că n-aveam cu ce să iau un taxi în clipa aia, când am auzit:

— Prinţeso! Prinţeso! Nu fugi aşa repede! O să-ţi pierzi condurul!

Nuuu…

Nu-mi venea să cred…

Era chiar agentul Mulder…

Poate avea o ultimă chestie să mă întrebe? Cât costă un canar sau o minge pentru dihori?

Era îndoit de spinare şi încerca să-şi recapete suflul:

— De… De ce-ai ple… plecat aşa repede? Nu… fff… nu vrei să mai bei un… fff… ultim pahar?

I-am explicat că nu vreau să ratez ZEUS-ul şi el a izbucnit în râs, iar pe urmă mi-a propus să mă conducă înapoi pe Olimp, lucru care m-a întristat.

Aveam de-a face cu chestii grele şi ştiam foarte bine că n-o să pot susţine miza prea mult. Că o să fiu silită să mă culc cu el dacă vreau să rămân în joc. Da, ştiam foarte bine că, în afară de menajeria mea, n-aveam mare lucru de vânzare şi că toate celelalte atuuri ale mele erau extrem de comune.

N-am răspuns.

Am coborât împreună scările în fugă şi, fiindcă el n-avea bilet, i-am făcut semn să se lipească de mine ca să treacă de turnichete.

He-he… Acum mi-am permis şi eu zâmbetul meu de Garfâeld.

Staţia era pustie şi atmosfera, destul de dubioasă: un dealer care tocmai îşi deschisese un magazin cu preţuri speciale la intrarea în tunel, câţiva petrecăreţi deja abţiguiţi bine şi nişte femei de serviciu moarte de oboseală.

Ne-am aşezat pe ultima bancă liberă din capătul capătului peronului şi am aşteptat.

Tăcere lungă.

Nu vorbea, nu mai punea întrebări, iar mie îmi era prea frică c-o să se vadă, anii mei de şcoală chinuiţi şi CAP-ul picat, aşa că făceam pe gecko: stăteam nemişcată şi mă contopeam cu peisajul.

Citeam reclamele, mă uitam la picioare şi la bucăţile de ziar care zăceau pe jos, încercam să ghicesc cuvintele nespuse şi mă întrebam dacă chiar are de gând să mă conducă până acasă. Asta mă înspăimânta de-a binelea. Eram gata să mă car până la Eurodisney, trecând pe la Orly, ca să-l împiedic să-şi facă vreo idee despre viaţa mea şi despre locul unde stau.

El se uita la oameni şi simţeai că are un chef nebun să le pună tot atâtea întrebări ca şi mie.

Cât costă gramul? De unde provine? Care-i profitul dumitale? Şi, dacă se iscă vreun scandal, ce faci? O iei

1. Certificat d'aptitude professionnelle – diplomă ce atestă specializarea ca muncitor calificat într-un anumit domeniu. la fugă prin tunel, aşa-i? Şi dumneata? La ce fel de distracţie ai fost? O aniversare? Un meci de fotbal? Şi-acum unde te duci? Ia zi, tot mama dumitale o să şteargă şi voma asta de-aici? Şi dumneata, doamnă? La birouri sau la magazin? A fost greu? Măcar îţi pun la dispoziţie aspiratoare ca lumea? Din ce ţară eşti? Şi de ce-ai fost nevoită să pleci? Cât ţi-au luat călăuzele? Regreţi? Da? Nu? Puţin? Ai copii? Şi cine are grijă de ei cât dumneata aştepţi RER-ul după miezul nopţii şi aşa departe de Mali?

Totuşi, după ceva vreme, prefăcându-mă că restabilesc legătura, am început:

— S-ar zice că toţi oamenii te interesează.

— Da, a şoptit el, adevărat. Toţi… Chiar toţi…

— Lucrezi în poliţie?

— Nu.

— Atunci ce faci?

— Sunt poet.

Fir-ar să fie, ce mutră de idioată am făcut. Nici măcar nu ştiam că mai există o asemenea meserie.

Probabil şi-a dat seama, fiindcă a adăugat, întorcându-se spre mine:

— Nu mă crezi?

— Ba da, ba da… numai că… ăăă… Nu-i tocmai o meserie…

— Chiar?

Şi dintr-odată, tac, s-a întristat rău de tot. Fată pământie şi ochi de cocker abandonat. Serios, nu mi se mai părea aşa de amuzant şi eram nerăbdătoare să-mi vină cât mai repede caleaşca din bostan.

— Poate că ai dreptate, a continuat el încet, poate că nu-i o meserie. Atunci ce-i? O amăgire, o favoare, o onoare? O escrocherie? O fatalitate? Sau o afectare la-ndemână ca să abureşti o fată drăguţă într-un loc sinistru în timp ce-l aştepţi pe zeul trăsnetului?

Rahat. Ne-am întors în a patra dimensiune.

Uite ce se-ntâmplă când îţi dai prea multe aere, îţi pierzi echilibrul la fiecare adiere.

ŞI RER-ul ăsta groaznic de leneş care nu mai vine odată…

După o tăcere mult mai apăsătoare decât cele dinainte, fiindcă acum nu se mai uita în jurul, ci înăuntrul lui, şi ce descoperea părea mult mai puţin „pitoresc” şi „romantic” decât doi drogaţi, trei beţivi şi o femeie de serviciu epuizată, a adăugat fără să ridice capul din gândurile lui:

— Şi totuşi. Dumneata, Ludmila, de exemplu. Dumneata. Dumneata eşti dovada că poeţii au un motiv să existe. Eşti…

Nu reacţionam în niciun fel, pentru că muream de curiozitate să aflu ce sunt.

— Un vis de blazon.

— Ce?

Lumină. Uite-l revenit printre noi.

— În secolul al XVI-lea, a început el să turuie, din nou vesel şi sigur pe sine, toţi stihuitorii, poetaşii, versificatorii şi alţi visători s-au dedicat, s-au aplecat, ar trebui să spun, asupra acestor farmece divine cu care uneori ne miluiţi. Să compui un blazon însemna să preamăreşti cât mai simplu şi mai delicat cu putinţă feluritele părţi ale trupului feminin, şi dumneata, frumoasă Loulia, când te-am…

S-a apropiat de mine ca să mă poată atinge pe cap şi

a spus încetişor:

— „Mândre plete revărsate şi strălungi.

Ce inima mi-o strâng în chingi…”[3].

Apoi şi-a plimbat mâna peste piercingurile şi cerceii mei:

„Ureche ce în suflet dăltuieşti

Vorbe pe care buzele ţi le şoptesc.

Ureche-n care-ntruna trebuie să turui, Ce către obraz vrea s-o ia haihui…”[4] şi m-a făcut să mă uit cruciş:

„Sprânceană ce nourii îi strângi şi-i izgoneşti Doar după cum arcul delicat ţi-l unduieşti…”[5].

Apoi, exact ca într-o ghicitoare pentru copii, arătătorul lui a continuat să mi se plimbe pe faţă:

„Nas drăgălaş şi fin, bine-alcătuit, Nici scurt, nici lung, ci numai potrivit…”[6]. Zâmbeam. Atunci a ciocănit în dinţişorii mei: „O, dinţi încântători, uniţi, alăturaţi, Şiragul vostru îmi trezeşte-o mare desfătare Ori, dimpotrivă, mâhnire când ştiţi doar să muşcaţi!”. Şi gata, am izbucnit în râs.

Şi, de cum am izbucnit în râs, am ştiut imediat că m-am fript. Mă rog, că era posibil. Totuşi, ce plăcut mi se părea dintr-odată mirosul de ars.

„Trenul intră în gară”, clipea panoul. M-am ridicat. El a venit după mine.

Eram singuri în tren cât vedeam cu ochii, aşa că ne-am aşezat faţă-n faţă.

Din nou, tăcere lungă, stranie, pierdută în huruitul şinelor. După câteva minute, a adăugat ca şi cum nu s-ar fi

---

3 Versuri din poemul „D’un bracelet de cheveux“ („Dintr-o cunună de plete“) al poetului francez renascentist Mellin de Saint-Gelais (1491-1558).

4 Versuri din poemul „Blason de loreille“ („Blazonul urechii“), scris de un autor anonim.

5 Versuri din poemul „Blason du sourcil“ („Blazonul sprân- cenei“) al poetului francez Maurice Sceve (1501-1564).

6 Versuri din poemul „Blason du nez“ („Blazonul nasului“) și, respectiv, următoarele din poemul „Blason des dents“ („Blazonul dinților“) ale poetului francez Eustorg de Beaulieu (1495-1552).

întâmplat nimic:

— Sigur, mai sunt multe altele… Blazoane, adică, îţi închipui că între păr şi vârful degetelor de la picioare există, mă rog, *ar exista*, o grămadă de alte surse de inspiraţie…

— A, da? am făcut eu abţinându-mă să zâmbesc.

— Cel mai celebru, de pildă: „Blazonul frumosului sfârc”[7] al marelui Clément Marot.

— M-am prins care-i genul…

Mă chinuiam să număr luminiţele din tunel ca să-mi păstrez moaca serioasă.

— Sau buricul, de exemplu. Acest „Mic Nod care din mâinile divine, după-ntreg trupul desăvârşit, cel de pe urmă şi cel mai delicat a răsărit”, mă privea zâmbind, acest „cotlon unde dorinţa de plăcere gâdilicioasă s-a pitit”…

— Şi buricul?!? am exclamat foarte mirată, pe tonul micii tocilare care se arată exagerat de interesată de tâmpeniile profului.

— Păi da… Cum îţi spun… Buricul şi vecinii săi de dedesubt…

Ce seară. Ce plan de agăţat marţian. Era nebunie curată. Dacă mi-ar fi spus careva că într-o zi o să iau RER-ul de la linia D, la miezul nopţii, împreună cu Victor Hugo în persoană şi că, în plus, pe chestia asta o să mi se strângă stomacul, zău că m-aş fi întors să văd cu cine vorbeşte.

Atunci am întrebat cu un zâmbet de Magdalenă:

— Aşa, şi? Pe ăştia nu ţi-i mai aminteşti?

— Ba da, dar… ăăă…

— Ăăă… ce?

— Ei bine, n-aş vrea să şochez pe nimeni. Ne aflăm totuşi într-un loc public, a şoptit arătând din ochi spre vagonul absolut pustiu.

Şi-atunci, în clipa aia a vieţii mele, chiar înainte să ajungem la Gare du Nord, mi-am spus trei lucruri:

---

7 „Le blason du beau tétin“ (1535).

Unu: Am chef să mă culc cu tipul ăsta drăguţ. Am chef să mă culc cu el pentru că mă distrează şi, dacă stai să te gândeşti bine, nu există nimic mai plăcut pe lume decât să te distrezi în doi, în pat cu un băiat drăguţ.

Doi: O să sufăr. O să sufăr iar. E o treabă ratată din start. Gen războiul lumilor, ciocnirea culturilor, lupta de clasă şi-aşa mai departe. Deci nu dau nimic. Mă dezbrac, ascult părţile înfometate din mine, mă ospătez bine şi-o şterg. Fără număr de telefon, fără mesaje a doua zi, fără pupici pe gât, fără mângâieri, fără zâmbete, fără nimic.

Nimic tandru. Nimic care-ar putea să creeze amintiri. Blazonul, OK, însă foarte, foarte blazată dacă nu vreau să bocesc iar ceasuri întregi ca o proastă luni dimineaţa, strângându-mi în braţe iepuraşii.

Fiindcă toată droaia aia de poezioare tactile era foarte drăguţă, dar şi-un truc de agăţat tipic, ba chiar superfumat. Ca să le ştie pe toate pe de rost trebuie să le fi folosit de mii de ori pân-acum.

În plus, nici măcar n-am părul lung.

Deci, tăcere acolo sus ca să recapitulăm înainte de atac. Foaia de drum e foarte simplă:

Bună ziua, domnule; Bine aţi venit, domnule; La revedere, domnule.

Adio.

Trei: Nu la mine acasă. Nu acolo.

— La ce te gândeşti? s-a neliniştit el.

— La o cameră de hotel.

— O, Doamne, a gemut el prefăcându-se absolut şocat, eroinele lui Puşkin… Ar fi trebuit să am grijă.

Un poet care rânjeşte fasolea te topeşte de-a dreptul. Râdeam.

— „O, râs, tu îmi deschizi a ta celestă cale”…

Nici că s-ar fi putut spune mai bine.

După urmarea evenimentelor, după iepuriţa bine astupată c-un stacojiu boboc sau c-un rubin ce drept pafta slujea[8] şi după curul grozav de bucălat, gingaş și greu de

8 Versuri din poemul „Blason du con“ („Blazonul pizdei“) al poetului

cucerit, mai dihai decât pe stâncă-nfipt între două creste de care vreun duşman nici să se-apropie nu îndrăzneşte[9], după toate orele alea de chestii plăcute şi de trăncăneală în franceza veche din vremurile de-altădată, pe când ne odihneam şi mă ţinea lipită de el, l-am întrebat:

— Dar tu?

— Cum?

— Toate astea-s chestii pe care le-ai citit prin cărţi, dar tu, tu ai putea să-mi faci unul? Unul doar pentru mine?

— Un ce… un copil? s-a prefăcut el îngrozit.

— Nu, tâmpitule. Un poem.

A rămas tăcut atât de mult timp, încât am crezut că adormise, de altfel, mă pregăteam să fac şi eu acelaşi lucru, când mi-a ridicat o şuviţă de păr.

Frământându-mi pe fese mustăţile lui Mouchou al meu, mi-a şoptit la ureche:

— Sfinte Gheorghe, frăţioare, într-o seară.

M-am folosit, spre eterna-mi fală.

De-al meu jargon de aur.

Ca să m-apropii de ăst mic balaur.

Am zâmbit în întuneric, după care am aşteptat momentul.

Nu voiam să dorm. Somnul ar fi însemnat prea multă încredere, prea multă deschidere.

Sigur că sufeream deja fără să vreau, sigur. Când oamenii te fac să râzi, deşi nu recunoaşte, inima-i deja futută.

Până la urmă am luat IVON-ul de 06.06.

Stăteam acolo cu aproape aceiaşi oameni ca la Châtelet, cu câteva ore mai devreme, în afară de echipele de curăţenie, care erau altele.

Toată lumea moţăia.

Cu fruntea lipită de geamul rece, mestecam o gumă

francez Claude Chappuys (1500-1575), valetul și bibliotecarul regelui Francisc I, unul dintre cei mai valoroși poeți ai vremii sale.

9 Versuri din poemul „Blason du cui“ („Blazonul curului“) al poetului francez Eustorg de Beaulieu (1495-1552).

imaginară ca să nu mi se pună un nod în gât şi să mă sufoc.

Îmi venea foarte tare să plâng. Mă agăţam de tâmpenii. De oboseală, de frig, de noapte… îmi repetam: E din cauză că n-ai dormit destul, imediat ce faci un duş ca lumea, o să te simţi mai bine, o să vezi. Şi dădeam sonorul la maximum ca să acopăr iar totul.

O ascultam pe Adele la căşti. Muream după vocea ei. Era a mea. Mereu gata să se frângă. Tocmai de-aia, bineînţeles, nici n-am rezistat până la sfârşitul piesei.

Bun, păi, măcar aşa eram gata demachiată.

Să ţi-o pui, să ţi-o tragi, să te fuţi, să te cordeşti, să te regulezi, să te iepureşti, să te dai huţa, să te tăvăleşti, să te coţăieşti, să te ciocăneşti… Folosim tot timpul substitute sigure pentru a spune „să faci dragoste” când ştim prea bine că nu există dragoste şi nici n-o să existe vreodată. Dar eu – şi n-am spus lucrul ăsta nimănui, cu atât mai puţin Samiei –, dar eu, când… în mine există întotdeauna. Corpul meu e… Corpul meu sunt eu. E şi el eu. *Eu* trăiesc înăuntrul lui şi…

Şi de-aia îmi pârlesc penele de fiecare dată.

Sau îmi prăjesc solzişorii, ar trebui să spun.

De fiecare dată.

Eu n-am trădat niciodată pe nimeni.

Niciodată.

Am împărţit mereu totul.

A, ia uite… Uite iar blocurile-turn, zidurile cu graffâti, secţiile de poliţie, hanoracele şi flegmele.

Uite iar căsuţa mea.

Ieşind din IVON (celuilalt, poetului, nici măcar numele mic nu i-l ştiam), am respirat adânc şi am luat-o repede la picior spre patul meu.

Suflam în pumni, zâmbeam, mă încurajam. Hai, îmi ziceam, hai… De data asta-i altfel, ai fost blazonată.

Chiar şi-aşa.

Era mai cu clasă.

Maquisarda i

Mă mutasem cu copiii într-un apartament minuscul din spatele Pantheon-ului.

La etajul cinci, fără lift, paradit, alandala, complet aiurea, pe care îl subînchiriam de la sora fostului meu coordonator de teză, o femeie pe care n-o întâlnisem niciodată şi căreia nu fusesem în stare să-i spun la telefon cât aveam de gând să stau acolo. Soluţie provizorie, situaţie provizorie, aranjament provizoriu, n-avusese decât cuvântul ăsta pe buze şi eu mă ferisem cu grijă s-o contrazic. Sigur. Sigur. Totul era provizoriu. Băgasem la cap.

Pe lucarna din birou zăream ieşirea de urgenţă din sanctuarul Marilor Oameni şi îmi plăcea grozav uşiţa aia. Îmi plăcea ideea de-a lucra, de-a dormi, de-a găti, de-a strânge din dinţi, de a-mi creşte copiii şi de-a lua totul de la capăt la umbra fantomelor lui Dumas.

Voltaire, Hugo sau Pierre şi Marie Curie. E ridicol, ştiu, dar vă jur că-i adevărat. Chiar aşa credeam. Oamenii ăştia mă ajutau. Fusesem silită să îndes grosul vechii noastre vieţi într-un spaţiu de depozitare şi nu aveam voie să ne punem numele pe cutia de scrisori. E un detaliu, însă diavolul se ascunde în detalii şi, într-o astfel de împrejurare, ar putea foarte bine să jubileze, fiindcă, deşi locuiam acolo, folosind adresa de corespondenţă a unui unchi, fără cutie de scrisori, căţăraţi aşa de sus, aranjaţi aşa de prost şi sprijinindu-se doar pe nişte oseminte mai vii decât noi, nu eram, de fapt, acolo. Nici acolo, nici în altă parte şi, nefiind, de fapt, acolo, ne-am rupt cu viclenie – noi, Raphaël, cinci ani, Alice, trei şi jumătate şi cu mine, treizeci şi patru la vremea aia – de restul lumii.

Tatăl lor murise într-un accident de maşină cu un an înainte. Un tip depresiv, elegant şi conştiincios, care mă făcea să mă îndoiesc că ciocnirea lui cu o cruce de piatră pe o şosea pustie din Finistère fusese într-adevăr accidentală, dar să nu am nicio grijă pe plan financiar, fiindcă îmi lăsase moştenire, pe lângă doi orfani şi-un Jaguar buşit rău, „capitalul de deces” al unei asigurări de

viaţă care ne punea la adăpost pentru câţiva ani de-acum încolo. Câţi, nu ştiam.

Era mult mai în vârstă decât mine, ştia că e bolnav şi nu suporta gândul de-a ne pune în cârcă degradarea lui, îmi repeta întruna că trebuie să-mi găsesc un iubit mai tânăr şi mai în putere, că trebuie s-o fac pentru mine, pentru copii şi pentru liniştea sufletului său. Mai ales pentru liniştea sufletului meu, iubito… Ştii cât de egoist sunt… L-am făcut să tacă atâta timp cât mi-a stat în putere, cu sărutări, proteste, tăgăduieli, sfidări, râsete şi lacrimi, totuşi la urmă mi-a tras o păcăleală zdravănă.

Mi-a fost ciudă pe el. Multă vreme mi s-a părut că, departe de-a ne scuti de degradarea lui, ne-o pusese în cârcă pentru totdeauna. Nu i-am luat pe copii la înmormântare, nu i-am invitat nici pe părinţii lui, l-am însoţit singură la crematoriul Père-Lachaise şi pe urmă am luat metroul înapoi, ascunzând sub pulover urna călduţă încă. Chiar în seara aia m-am făcut praf cu Lorenz W., asociatul lui, şi l-am implorat să mi-o pună. Eram foarte sentimentală în clipa aia, dar văduvele tinere sunt adesea foarte sentimentale. Am trecut printr-un calvar vreme de câteva luni, apoi am hotărât să ne mutăm şi apartamentul ăsta micuţ ne-a salvat.

Fără mobile, fără amintiri, fără vecini, fără măcelari, fără brutărese, fără vânzători de la chioşcul de ziare, fără chelneri de la cafenea, fără vânzători de vinuri sau angajaţi la curăţătorie care să-l fi cunoscut şi adesea să-l fi simpatizat, fiindcă era un om extrem de amabil, fără colegi de clasă pe cât de bine intenţionaţi, pe atât de în stare să rănească, fără profesoare pline de compătimire şi mult prea mieroase ca să fie sincere, fără repere, fără obiceiuri, fără cutie de scrisori, fără sonerie, fără lift, fără plasă de siguranţă, fără nimic, am putut, în sfârşit, să dăm frâu liber tristeţii.

Viaţa noastră încăpea într-o batistă ale cărei patru colţuri se despătureau astfel: minimarketul de jos, grădiniţa de pe rue Cujas, aleile din Jardin du Luxembourg

şi, *last but not least*, pubul The Bombardier, pitit chiar vizavi de biserica Saint-Étiennedu-Mont, în piaţa din faţa căreia ne opream la sfârşitul după-amiezilor şi unde Raphaël şi Alice beau câte-o limonadă, numărându-şi bulinele primite, vânătăile, bilele, cartonaşele cu pokémoni sau mai ştiu eu ce cât mămica lor se matolea încet, dar sigur.

Odată culcaţi copiii, mi se întâmpla deseori să cobor din nou pe terasa de la Bombardier şi, cu o halbă în mână, să mă amestec, fără să schimb vreo vorbă cu ei, în pâlcurile de studenţi din Cartierul Latin.

Da, făceam chestia asta. Da, îmi încuiam copiii în casă noaptea şi-i lăsam în voia sorţii. Au avut coşmaruri? Le-a fost frică? S-au trezit? M-au strigat uneori?

Nu cred.

Copiii sunt aşa de cuminţi…

Imediat ce-şi întrezărea calvarul, iubitul meu se punea pe băut, iar eu l-am însoţit adesea, la urma urmei, călătoream împreună şi, când el n-a mai fost acolo, mi-am continuat drumul singură. Aveam o problemă cu alcoolul, nu neg. A, ba da, vedeţi, încă neg. Nu aveam o problemă cu alcoolul, eram alcoolică. (E groaznic, recitind ce-am scris şi, deranjată de acest ultim cuvânt, jignită mai degrabă, întrebându-mă dacă nu merg un picuţ prea departe şi nu rămân tânăra văduvă sentimentală despre care pomeneam mai sus, m-am dus să caut definiţia cuvântului „alcoolic” în dicţionar: „Care bea prea mult alcool”.) Bun. Deci beam prea mult alcool. N-am chef să dezvolt subiectul, cei care ştiu sunt în temă şi n-au nevoie să li se spună cu câtă ingeniozitate se pune creierul în slujba gâtului, iar cei care nu ştiu n-au cum să-nţeleagă. Vine un moment când îţi dai seama că alcoolul (şi toate gândurile care decurg de-aici, să te baţi, să rezişti, să te tocmeşti, să cedezi, să negi, să câştigi teren, să lupţi, să negociezi, să triumfi, să capitulezi, să te învinovăţeşti, să mergi înainte, să te retragi, să te poticneşti, să cazi, să pierzi) e ocupaţia cea mai importantă a zilei. Scuze. E

unica ocupaţie a zilei. Cei care au încercat o dată sau de mai multe ori, însă mereu în zadar, să se lase de fumat au o vagă idee despre mizeria morală în care te aruncă deşertăciunea unei astfel de relaţii cu tine însuţi, cu singura diferenţă, şi ce diferenţă, că fumatul nu e un act ruşinos în ochii lumii. Uite. Să trecem peste.

Sculam copiii, îi îmbrăcam, le ungeam feliile de pâine cu unt, le dădeam câte o ciocolată caldă, îi duceam la şcoală, beam o cafea pe rue Soufflot răsfoind ziarul, mergeam la cumpărături, făceam ordine prin căsuţa noastră, pregăteam prânzul şi mă duceam să-i iau de pe rue Cujas, le dădeam să mănânce, îl însoţeam din nou pe Raphael până în clasă şi mă întorceam imediat cu Alice, grăbind pasul ca să n-apuce să adoarmă în cărucior, o culcam, citeam romane poliţiste, pe care le cumpăram cu o monedă de cincizeci de centi sau de un euro din cutiile de la Gibert, de la Boulinier sau de la anticari, o trezeam, ne duceam să-l luăm pe fratele ei din faţa şcolii (gângurit al fetiţei odihnite şi zâmbet al băiatului în sfârşit liber, cel mai frumos moment al zilei), îi duceam în Jardin du Luxembourg, îi priveam cum se joacă, le făceam duş, le pregăteam cina, le citeam poveşti, îi sărutam şi îi înveleam.

Şi în tot timpul ăsta nevoia de alcool nu mă slăbea niciodată.

Niciodată şi cu mai multă sau mai puţină insistenţă, după cum luna era în pântecul meu şi mă storcea de vlagă sau cum iubitul meu venea să-mi vorbească la ureche pe nepregătite. Când trecea doar ca să se asigure că totu-i bine, eram bine, dar când îmi apăsa şi el pântecul, când se întorcea noaptea şi-şi cerea partea lui de pat, partea lui de viaţă, partea lui din noi, mă trezeam plângând şi mă duceam să mă trotilez.

Viaţa noastră, cum spuneam, încăpea într-o batistă.

Şi-apoi, într-o dimineaţă, te-am remarcat pe tine.

Te-am remarcat pentru că eşti frumoasă.

Stăteam în picioare, cu coatele sprijinite de tejghea,

ca să mă dreg după nopţile prea scurte, citind ştirile din ziua aia sau ascultând discuţiile vecinilor mei de zaharniţă, şi te zăream în oglinda de deasupra barului. Te aşezai mereu acolo, în spate de tot, în acelaşi loc.

Îţi admiram înfăţişarea, ţinuta, eleganţa, mâinile, îmi plăceau grozav veselia ta, zâmbetele tale, felul ăla al tău de-a fi acolo, şi cu totul în altă parte, ca şi cum te-ai fi desprins din braţele unui iubit sau te-ai fi pregătit să te laşi din nou înlănţuită de ele. Erai sexy şi păreai inteligentă, erai perfectă, şi totuşi întotdeauna aveai ceva neglijent – o şuviţă, un guler, un pliu, o brăţară de ceas prea largă, o geantă jerpelită, o curea prost încheiată, o încreţitură în colţul buzelor, cearcăne – care te făcea… era să scriu „irezistibilă”, însă e prea previzibil. Irevocabilă.

Da, irevocabilă. De când există Parisul, lumea a fantazat, a vorbit, a scris întruna despre pariziancă şi, când te priveam, îmi spuneam: uite-o, asta e, ea e. Chiar ea e, fără drept de apel.

Eram cu atât mai sensibilă la frumuseţea ta, cu cât oglinda îmi reflecta şi mie jalnicul pandant şi, de cum îl zăream, mă apucam iar să amestec în cafea. Nu mă mai îngrijeam, arătam rău, eram slăbănoagă, de luni întregi schimbam între ele aceleaşi două perechi de blugi, purtam cămăşile mortului meu, puloverele de caşmir ale mortului meu, fularele mortului meu, eşarfele mortului meu şi hainele lui, îmi tunsesem părul foarte scurt ca să nu-mi mai bat capul cu el, nu mă mai machiam, nu mă mai dădeam cu parfum, nu mai alergam, deşi nu ieşeam niciodată din bascheţi, aveam o carie, poate chiar două, pe care nici nu mă gândeam s-o plombez, beam prea mult, mă simţeam deshidratată, mâinile îmi erau aspre, pielea mi se uscase, mi se uscase întregul corp şi totul mirosea urât în mine.

Mi-ai mărturisit între timp că şi tu mă priveai, invidiindu-mă pentru stilul meu degajat. Ce glumă bună.

Observaseşi fineţea peticelor de bumbac de pe buzunarele blugilor uzaţi, moliciunea cardiganelor prea

lungi ale căror manşete îmi ţineau loc de mitene şi calitatea tweedului şi a stofelor cu care mă înfăşuram.

Găseai toate astea grozav de şic, mi-ai spus, grozav de şic…

Comandai întotdeauna o cafea cu lapte şi o tartină, de pe care îndepărtai untul de prisos cu linguriţa, şi îţi petreceai cea mai mare parte din timp tastând mesaje. Stăteai aplecată asupra telefonului şi zâmbeai. Nu era greu de ghicit că eşti îndrăgostită şi îţi începi zilele pălăvrăgind cu un bărbat (o femeie?) care te face fericită. Uneori, zâmbetele tale erau mai umede şi gropiţele din obraji, mai ştrengărești. Cum se spune când zâmbeşti tastând mesaje despre sex? Că-ţi începi ziua sextând? Da, în fiecare dimineaţă, muşcai cu poftă dintr-o bucată de baghetă proaspătă, muiată în cafea cu lapte, dând raportul asupra vieţii tale cuiva pe care-l iubeai, era evident.

Alteori, telefonul rămânea în geantă sau stătea tăcut lângă ceaşca de cafea. Erai întotdeauna aşa de drăguţă, însă aveai un aer oarecum pierdut, dezorientat. În zilele alea priveai uneori în jur şi mi se părea că ne-aruncăm un mic zâmbet complice. Nu unul cu adevărat prietenos, doar o simplă curtoazie între doi oameni care sunt în aceeaşi barcă. Se vorbeşte adesea despre duritatea parizienilor, însă nimeni nu pomeneşte complicităţile astea pe care le ştiu doar ei. Aşa am început să ne cunoaştem, dar poate că n-am fi vorbit niciodată dacă învăţătoarea lui Raphaël nu s-ar fi îmbolnăvit şi dacă într-o dimineaţă n-aş fi venit la Café de la Sorbonne cu cei doi puşti după mine.

Am ales masa de lângă tine, dinadins, recunosc, şi nici n-am apucat să ne-aşezăm bine, că o mâneai deja din ochi pe fetiţa mea. Alice, pe care viaţa încă n-o învăţase că nu era o prinţesă adevărată, a răspuns nesaţului din privirea ta răsplătindu-te cu numărul ei fermecător şi vedeam cum te topeşti în timp ce-ţi arăta jucăria ei de pluş preferată, apoi pe-a fratelui ei, tatuajul ei temporar, apoi pe-al fratelui ei, bilele ei, apoi pe-ale fratelui ei, încrucişându-şi şi desfăcându-şi întruna picioarele durdulii

şi aranjându-şi tot timpul micuţa clamă cu sclipici care era diadema ei.

Ar trebui să reuşim s-o punem în cuvinte într-o zi: cochetăria tuturor fetiţelor.

Copiii ţi-au monopolizat atenţia şi abia dacă ne-am vorbit în ziua aia. Am aflat că te cheamă Mathilde pentru că te-a întrebat Raphaël, dar eu n-am scos un cuvânt. Tăceam fiindcă aproape nu închisesem un ochi în noaptea aia, tăceam fiindcă trebuia să fac cumpărăturile cu copiii printre picioarele mele şi asta mă neliniştea (uite, ăsta e alcoolismul: să te apropii de o femeie care te face să visezi de săptămâni întregi graţie prezenţei luminoase a doi copii care, pe lângă faptul că sunt încântători, au bunul-gust să fie ai tăi, să iei împreună cu ei trei un mic dejun exorbitant într-o cafenea dintr-un oraş care face lumea întreagă să viseze, şi să nu te gândeşti decât la un singur lucru, mai rău, să fii obsedat de un singur gând: sub ce anume şi aici te gândeşti la mărime, te gândeşti la volum, la o cutie cu cereale, de pildă aş putea să ascund sticla de Johnnie Walker din porcăria aia de coş de plastic de la băcănia jalnică de la parter?), tăceam fiindcă n-aveam nimic de zis, tăceam fiindcă vacarmul din mintea mea era prea asurzitor, tăceam fiindcă-mi pierdusem obiceiul de-a vorbi, tăceam fiindcă pierdusem.

N-ai venit la Café de la Sorbonne în zilele următoare. Apoi a urmat vacanţa şcolară, cea din februarie, cred, şi într-o dimineaţă, când deja îmi pierdusem obişnuinţa de-a te căuta din priviri, ai venit să stai lângă mine la bar. M-ai salutat, ai comandat o cafea lungă şi am rămas tăcute. Pe când mă lăsam într-o parte ca să pescuiesc câteva monede din fundul buzunarului, mi-ai pus mâna pe antebraţ şi ai spus: Lăsaţi, e din partea mea, şi abia atunci, în momentul ăla, când am întors capul spre tine să-ţi mulţumesc, ţi-am văzut faţa răvăşită. Am pus mâna peste a ta, iar tu ai izbucnit în plâns. Scuze, râdeai tu, îţi cereai iertare, te întristai, scuze, scuze, scuze. Mi-am lăsat mâna unde era şi nu te-am mai privit.

Nu ştiu cât timp am rămas aşa, fără să ne mişcăm, tu mărturisindu-mi durerea ta, eu încercând s-o stăpânesc pe-a mea. La un moment dat ai murmurat: Copiii dumneavoastră… sunt atât de drăguţi, şi eu m-am prăbuşit.

Patronul barului s-a apropiat, dojenindu-ne cu blândeţe. Ei, domnişoarele mele? Ei? Nu-i bine la mine? O să-mi puneţi pe fugă toţi clienţii! Cu ce să vă servesc ca să vă liniştiţi? Cu un shot de calvados?

Ba bine că nu, asta chiar mă făcea fericită.

L-am dat peste cap. Tu te-ai înecat, eu am început din nou să respir şi, sub efectul eliberator al celor câţiva centilitri de heliu din vene, ţi-am propus să vii la noi la cină chiar în seara aia.

Tu mi-ai zâmbit, eu te-am întrebat dacă ai ceva de scris şi ţi-am notat pe un suport de pahar adresa micii mele locuinţe şi, din cauza interfonului, numele unor oameni care nu eram noi.

Ai venit cu braţele încărcate: flori, o prăjitură, şampanie, cadouri pentru copii… Iar copiii erau aşa de bucuroşi.

Aşa de bucuroşi… Nu pentru că primiseră cadouri, ci pentru că te aflai tu acolo. Era prima oară când lumea de-afară se invita la noi, prima oară când cineva urca să ne vadă, era viaţa care se întorcea.

Nu ştiai atunci şi-ţi închipuiai că păpuşa Corolle, arcul, săgeţile, stickerele, biberonul magic şi creioanele colorate de la tine îi aduceau într-o asemenea stare de exaltare, dar nu uita că, după ce-au despachetat minunăţiile astea, nu se mai gândeau decât cum să te ia de mână ca să-ţi arate camera lor, jucăriile lor, lumea lor, scara de la patul lor supraetajat, care încă era o noutate pentru ei, pozele de la şcoală, pe cea cu tatăl lor, cu Toby, câinele fostei lor bone, şi toate mărunţişurile lor încântătoare. Fericirea pe care le-ai adus-o nu era materială şi ai intrat atât de bine în jocul lor…

Şi atunci, când te-am văzut atât de emoţionată, atât

de curioasă, atât de atentă, ascultând şi învăţând pe dinafară numele tuturor pluşurilor, al tuturor bebeluşilor de jucărie, al tuturor colegilor de şcoală şi al tuturor Wigglytuff, Jigglypuff, Slowpoke Psyduck şi al altor pokemoni unii mai ciudăţei decât alţii, am înţeles că tu erai moartă după copii aşa cum eu eram moartă de sete.

Ne-am uitat la ei cum mănâncă, apoi Alice a insistat s-o îmbraci tu în cămaşa de noapte, să-i desfaci cozile şi s-o piepteni îndelung, lucru pe care l-ai făcut minunându-te întruna de cât de mătăsos îi e părul, cât de cârlionţat, de blond, de înmiresmat… Tot tu le-ai citit o poveste, apoi alta, pe urmă pe-a treia, până când am intervenit ca să te eliberez de copii şi de cazne.

Pe când pălăvrăgeam, savurând un risotto foarte gustos şi şampania de la tine, ai adus vorba despre cât de „şic” sunt, iar eu am ridicat ochii spre cer, în tavan, să zicem, spre grinzi, apoi am trecut amândouă în living, adică ne-am dus să ne aşezăm doi metri mai încolo.

(Fac o paranteză tocmai pentru că mi se pare important să vorbesc despre livingul nostru. Da, mi se pare că urmarea poveştii ăsteia e legată de talentul canapelei şi că fără ea n-am fi devenit prietene în noaptea aia. Poate mai târziu, fără îndoială mai târziu, sigur mai târziu, însă nu în noaptea aia. Fiindcă mă cunosc: eu iubesc pe viaţă, dar nu-mi dăruiesc uşor iubirea. Cu atât mai puţin în perioada aia de recluziune absolută din motive de siguranţă absolută. Nu era momentul să las ceva, orice, să pătrundă prin costumul de scafandru. Mai ales iubire. O, nu. Eram un burete absolut compact.

Locuiam într-un apartament gata mobilat, cu tot ce se subînţelege mai deprimant prin cuvântul ăsta, farfurii prea grele, tacâmuri prea uşoare, paturi prea moi, perdele prea sintetice, lucruri prea tâmpite (aveam, îşi aduc aminte şi copiii, un piranha împăiat care stătea pe un soclu deasupra şemineului), scaune prea înalte şi o canapea prea urâtă. Încet-încet, am reuşit să înlocuiesc totul – timpul petrecut rătăcind prin raioanele magazinelor universale nu

sfârşea înecat pe fundul unui pahar –, doar că în ce priveşte paturile şi canapeaua eram mai puţin curajoasă. Ar fi trebuit să mă ocup de livrare, deci să stabilesc o dată, deci să planific, deci nu. Mi se cerea prea mult. Or, întâmplarea face că, în urmă cu o săptămână, fuseserăm toţi trei la Marché Saint-Pierre să cumpărăm materiale pentru carnavalul de la şcoală. Să împlinesc viitorul, nici gând, dar să fardez prezentul, să-l înzorzonez, să-l neg, să-l fentez confecţionând travestiuri, cu plăcere. Alice, cine-ar fi crezut, voia o rochie de prinţesă, aşa că ne-am scăldat în nori de tul, voal, muselină, satinet şi plumetis, pe când Raphaël, cine-ar fi crezut, voia să se costumeze în pokémon. Datorită lipsei lui de imaginaţie am dat, într-un magazinaş de pe rue d'Orsel, peste o mină de aur cu blănuri sintetice. Vizon, vulpe, nevăstuică, şinşilă, iepure, Pikachu, chihuahua, nu mai ştiam încotro să întoarcem capul şi pe ce să punem mâna mai repede, aşa că a trebuit să chem un taxi ca să ne-ajute să cărăm până acasă toate acele îmbrăţişări închise în saci de plastic imenşi.

Chiar în seara aia am transformat canapeaua noastră îngrozitoare în pântecul lui Cum-Popotte. Ideea asta genială n-a fost a mea, ci a lui Raphaël. Sau mai degrabă a lui Claude Ponti[10], care are geniul blăniţelor celor mai mătăsoase. Există întotdeauna în cărţile lui un moment în care micul erou cu viaţă aspră şi grea – fiindcă până acum m-am complăcut o grămadă în durerea mea, dar n-am pomenit de cea a copiilor mei, care pierduseră un tată amuzant şi drăguţ ca soţul meu – găseşte refugiu în nişte braţe de o moliciune fără margini. E ceva imposibil de descris, trebuie să-i citeşti cărţile ca să înţelegi ce însemna noua noastră canapea pentru Alice şi Raphael. Pântecul lui Cum-Popotte, cel al părinţilor lui Oups, Foulbazar şi ai micului Pouf. Nu mai era o canapea, ci o dihanie uriaşă şi blândă, care-i înghiţea când se întorceau de la şcoală sau

10 Ilustrator francez și autor de cărți pentru copii, printre care Le chien invisible (1995; „Câinele invizibil"), ce îl are ca protagonist pe Oum-Popotte.

când se simţeau prea nedreptăţiţi şi care-i înfăşură în nesfârşite dezmierdări. Nişte dezmierdări cu atât mai tandre, cu cât făcusem nişte perne mari ca s-o poată strânge şi ei în braţe. În ciuda acarienilor, metrajele alea de blană au fost, de departe, cele mai chibzuite cumpărături pe care le-am făcut de-a lungul întregii noastre convalescenţe.)

Am trecut în living, ziceam, şi tu ţi-ai scos imediat balerinii ca să te ghemuieşti în burta prietenului nostru, îndoindu-ţi picioarele sub tine şi baricadându-te cu perne.

Eu stăteam cum îmi plăcea mie, adică pe jos, şi te priveam cum te lăsai înghiţită de Cum-Popotte cu zâmbetul liniştit şi faţa încântată a unei fetiţe care avusese o zi de şcoală mult, mult prea lungă.

Ne-am privit.

Ţi-am propus un ceai (alcoolicii nu beau niciodată) (după asta îi şi recunoşti) şi m-ai întrebat dacă n-am mai degrabă vreo tărie să-ţi ofer (grozav), nu, dar ah, ce bine pica, mi se părea că-mi mai rămăsese pe undeva o sticlă de whisky. Ce noroc, zău aşa. Am umplut pentru fiecare câte-un pahar obişnuit (era un apartament mobilat, n-aveam pahare mai mici) şi, cu ceaiul nostru de muşeţel în mână, ne-am sprijinit din nou cu spatele – tu, de burduhanul tău, eu, de peretele meu.

Am băut.

Copiii dormeau, eram legănate de râsetele şi de larma glasurilor de petrecăreţi de jos, lumânările răspândeau o lumină plăcută, radio Fip destindea atmosfera şi noi ne priveam.

Nu ştiam nimic una despre cealaltă, doar că suntem amândouă genul care varsă câteva lacrimi la o tejghea de zinc într-o dimineaţă de iarnă în Paris.

Ne priveam, ne cântăream, ne apreciam.

Tu sorbeai din pahar, aşa că mă forţam să fac la fel. Era greu. Eram la pământ. Mă agăţam de paharul meu ca un boxer de corzile ringului. Tu te-ai lăsat pe spate, ţi-ai pus o pernuţă pe burtă şi m-ai întrebat:

— Unde e tatăl lor?

M-ai ascultat fără să zici nimic, eu mi-am mai turnat de băut şi atunci ai ştiut, nu mi-ai spus-o, însă mi-am dat seama că-ţi dăduseşi seama că sugeam nefericirea ca pe lapte şi pe urmă a venit rândul meu. Al tău.

— Dar tu? te-am întrebat.

— Ce-i cu mine?

— Tu de ce eşti aici?

Eschivare. Zâmbet. Oftat.

— Cât timp ai la dispoziţie?

— Toată noaptea, am răspuns eu, toată noaptea.

Ai plecat capul şi ai murmurat:

— Ei bine, eu…

Eu te priveam şi vedeam bine că nu încerci să scapi, dimpotrivă, răsuceşti pe toate părţile în minte ghemul poveştii tale, chinuindu-te să găseşti un fir destul de rezistent de care să tragi ca să începi s-o depeni.

Aveam toată noaptea înainte, iar eu îmi luasem obiceiul să mă culc târziu şi să stau acolo, dărâmată, cu un pahar în mână. Nu eram grăbită. Te priveam, te găseam încă foarte frumoasă şi aş fi vrut ca iubitul meu să fie acolo să te vadă. Mi-ar fi plăcut să ţi-l prezint. Mi-ar fi plăcut să vă prezint unul altuia. Adora femeile drăguţe cu privire tandră şi ochi ştrengăreşti că ai tăi. Sigur, s-ar fi eclipsat imediat, dar înainte ne-ar fi făcut să râdem. Mai mult decât orice pe lume îi plăcea să le facă să chicotească pe femeile inteligente. Era felul lui, spunea el, de-a ne îmblânzi şi de-a ne mulţumi că existăm şi că îl tolerăm printre noi. Ne făcea să chicotim prosteşte ca să ne iubească mai bine.

Gândul la el mi-a înceţoşat privirea şi, văzând că mă îneacă plânsul, ai prins curaj şi ai sărit în apă.

— Stai, ai spus ridicând mâna, nu plânge. O să te distrez.

Dar era prea târziu, plângeam deja. Cum spuneau copiii, mă săturasem să fie plecat, mă săturasem.

— Ai fost la internat? m-ai întrebat.

— Nu.

— Eu da.

Te-ai ridicat în capul oaselor şi ai pus paharul jos. Găsiseşi firul.

— Opt ani. Într-a şasea, a şaptea, din nou a şaptea, a opta, a noua, a zecea, a unşpea şi-a doişpea. Opt ani e mult. O bucată din copilărie şi toată adolescenţa. Toată adolescenţa petrecută numărând zilele. Frumos start în viaţă, nu? Vin dintr-o familie de militari. Armata terestră. Primul RHP. Regiment de Husari Paraşutiști. Un strămoş căzut la Valmy, altul, la Sevastopol, un străunchi, la Verdun şi doi bunici, în Ardeni, în mai ’40. Cea mai frumoasă captură, să mori, nu alta. *Omnia şi perdas famam servare memento*. „Dacă ai pierdut totul, aminteşte-ţi că îţi rămâne onoarea”. E deviza lor. Ei? Asta te înveseleşte, nu-i aşa? Mă cheamă Mathilde, însă mama a trebuit să lupte din greu pentru numele ăsta, fiindcă Sfânta Matilda e nemţoaică. Noroc că preotul de atunci şi-a dat binecuvântarea, altfel mă trezeam Thérèse sau Bernadette. Am fost trimisă la internat când aveam zece ani. Eram silitoare, aveam un an avans, aşa că la zece ani valea, botezul focului. Cei doi fraţi ai mei.

Georges şi Michel… Pe toţi bărbaţii îi cheamă aşa în familie, fiindcă sfinţii Gheorghe şi Mihail sunt cei doi patroni ai armatei. Gheorghe e ăla în armură care doboară balaurul, Mihail e paraşutistul care-i trăsneşte pe draci în timp ce cad din cer şi… ăăă… Unde eram? A, da, am fost trimisă la internat pentru că fraţii mei fuseseră acolo înaintea mea şi, cum mi-a amintit tata ca să încetez cu smiorcăitul: N-au murit din asta. Bine, OK, ce voiai să răspundă la aşa ceva un soldăţel? Ideea e că familiile de militari se mută întruna, iar internatul este bun pentru că-i ceva stabil. Ceva *stabil*, înţelegi? Care îţi dă echilibru. Care îţi oferă nişte baze. Care te formează. Eşti băgat acolo şi pe urmă creşti în tiparul ăsta, luând exact forma lui, ca şi cum n-ar exista nimic dincolo de el, iar apoi ai fix statura şi calibrul potrivite ca să încapi perfect pe ţeava tunului. Mă rog, ca să te măriţi. Ca să ţi se găsească un

subofiţer drăguţ şi să-i dăruieşti Franţei o grămadă de mici paraşutiști. Bine, nu-i chiar totul de lepădat. E o lume în sine şi, ca în orice lume, există idioţi şi oameni de treabă. În plus, recunosc deschis, am întâlnit o grămadă de oameni foarte de treabă în lumea aia, oameni sinceri, frumoşi. Dar, vezi tu, alaltăieri o ascultam pe filosoafa Elizabeth de Fontenay la radio, era o dezbatere despre coridă, şi ce-a spus ea ca s-o condamne m-a marcat aşa de tare, că am ascultat din nou podcastul ca să-mi pot nota cuvintele ei. Stai, nu te mişca.

Te-ai ridicat, ai scos un carnet din geantă şi te-ai întors să te aşezi, de data asta iară să-ţi mai îndoi picioarele sub tine. Ai citit tare:

— „Morala aristocratică, onoarea militară, onoarea numelui… Filosofia m-a făcut să mă rup de toate astea. Iată. Deci nu pot accepta imensul vostru sistem de justificări etice raportat la nişte valori despre care continui să spun că sunt perimate. Nu că n-ar trebui să avem simţul onoarei, încerc să-l am, însă ar trebui să înţelegem că acest model de virilitate, de curaj, de stăpânire este un model căruia i-a trecut timpul, şi i-a trecut timpul tocmai din cauza crimelor secolului XX”. Mulţumesc, Elizabeth. Mulţumesc, drăguţă doamnă. Nu mai e nimic de spus. Eu m-am bălăcit în cloaca asta toată copilăria. În modelul ăsta, în valorile astea perimate. Am fost trimisă la internat pentru binele meu, şi mama nu s-a arătat prea emoţionată când m-a văzut plecând, fiindcă mai avea patru copii de înţărcat după mine, plus unul în burtă, şi era deja destul de ocupată. Şi-apoi, spunea că ea are amintiri frumoase de pe vremea când învăţa la călugăriţe, că şi-a făcut prietene pe viaţă şi că… pe scurt, nu contează. Mie nu-mi pria deloc internatul. În primii ani veneam acasă în fiecare weekend, pe urmă ai mei s-au mutat la Pau şi nu ajungeam acolo decât în vacanţe, iar pe urmă au plecat în Noua Caledonie şi nu ne mai vedeam decât de Crăciun. Dar atunci, aş spune, era deja prea târziu. Răul fusese făcut, nu mă mai durea. De ce-ţi povestesc asta? Pentru că… Uite, mai pune-

mi puţină licoare din asta magică de-a ta, aşa… Pentru că internatul a determinat în întregime relaţia pe care o am cu trecerea timpului. Cu timpul pur şi simplu. Pentru mine, timpul, vreau să zic timpul temporal, hm, cel al clepsidrei, e duşmanul. E duşmanul, e plictiseala, e declinul. Am încercat să scap de suferinţa asta, dar… nu, stai, o iau prea repede… Ţii minte cântecelul ăla cu zilele săptămânii, „Luni dimineaţa, împăratul, împărăteasa şi micul prinţ au trecut pe la mine”[11], şi na-na-na, şi hai să-ţi găuresc… timpanele până duminică, îl ştii? Urăsc ritornela aia, de câte ori o aud, mă apucă isteriile.

Pentru mine, săptămâna, şi cred că pentru mulţi dintre cei care au trecut prin camerele de internat când încă nu erau înarmaţi pentru treaba asta, e la fel, e cam aşa: lunea eşti trist, dar, cum ţi-a mai rămas în arsenal un picuţ din căldura de-acasă, merge, trăieşti din rezerve, marţea deja nu mai respiri aşa de uşor fiindcă… fiindcă e abia începutul… Miercurea deja totul îţi pute. Pentru alţii, pentru civili, miercurea e o zi super, şcoală doar dimineaţa, desene animate, activităţi, dans, călărie, prietene, muzică sau mai ştiu eu ce. Miercurea e grozavă. E o zi frumoasă. Şi-apoi, împarte săptămâna-n două. La internat, miercurea după-amiaza miroase a mucegai. Miroase a jilav. Miroase a picioare. Viaţa în comunitate e în toi, şi tocmai viaţa în comunitate o urăsc cel mai mult. Miercurea facem totul împreună, până şi să ne plictisim, mai ales asta, şi e cumplit de deprimant. E dezolant. Militarii au o vorbă de duh care spune-aşa: „La cazarmă nu facem nimic, numai că-l facem cu noaptea-n cap şi împreună”. Ei bine, exact aşa e. Miercurea şi în weekenduri, când eşti consemnată la şcoală, nu faci nimic şi, în plus, vezi în ochii vecinei tale

11 Cântec tradițional francez din secolul al XIX-lea care face aluzie la Napoleon al II 1-lea și la familia lui: „Lundi matin, le roi, la reine et le petit prince / Sont venus chez moi pour me serrer la pince. /Mais comme jetais parti, le petit prince a dit: /«Puisque cest ainsi nous reviendrons mardi!»“ etc. („Luni dimineața, împăratul, împărăteasa și micul prinț / Au trecut pe la mine să-mi strângă mâna. / Dar, fiindcă eram plecat, micul prinț a zis: / «Dacă-i așa, ne întoarcem marți»“ etc.).

cum nimicul ăsta te face moale, resemnată, inutilă… Eşti acolo şi n-ai niciun rost. Nici viaţa n-are vreun rost. E în altă parte. Se desfăşoară în altă parte. Moda, muzica, poveştile de dragoste, intrigile, discuţiile de genul Cutăriţa mi-a zis să-ţi zic să-l întrebi pe Cutare dacă vrea să iasă cu ea, rânjetele, săruturile, trădările, shoppingul, patinoarul, amintirile… Toate astea se desfăşoară fără noi. Mai întâi nu se potrivesc cu ideile părinţilor tăi, şi-n plus, eşti la pârnaie, deci te-ai aranjat. Bun, sigur, ca să te distrezi, ai la dispoziţie activităţile pastorale. Dacă vrei, poţi să faci fapte bune ca să-ţi umpli timpul. Poţi să te duci şi să cânţi pentru bătrâni, să le ajuţi pe surorile în vârstă să-şi ceruiască scăunelele de rugăciune, să-i înveseleşti pe bolnavi sau, şi mai bine, şi mai amuzant, să înveseleşti călugăriţe bătrâne pe moarte. Mda, bingo. Acolo, pe şotronul micuţelor fecioare, nu mai eşti aşa departe de cer. Când vine Crăciunul primeşti un fel de pachet cu de toate. Mai pune o indigestie din cauza slujbelor prea lungi şi a bomboanelor de ciocolată cu lapte şi gata, ţi-ai făcut calendarul pentru tot adventul. Bun, dar unde rămăsesem?

— La miercuri.

— A, da, mersi. Deci miercurea e corvoadă de curăţat cartofi la mititica. Joia… joia e mai rău… E ziua cea mai lungă din săptămână. Joia, dacă n-ai o carte bună la care să te-ntorci după ora stingerii, poţi să te duci direct să te spânzuri. Poţi să te duci să te-mpărtăşeşti. Vinerea începi să mai ridici capul. Şi-n pauză stai nemişcat, cu ochii aţintiţi la păsările din depărtare, sperând să zăreşti vreun petic de verdeaţă. Vinerea începi să simţi pământul sub picioare.

Sâmbăta dimineaţa… Aha, ai strigat triumfătoare, te văd zâmbind! E minunat! îmi place să te fac să zâmbeşti. E o bucurie.

— Sâmbăta dimineaţa ce se-ntâmplă?

Zâmbeam. Şi era ceva nou. Şi era ceva bun. Nu 9 9

mai zâmbisem aşa de mult. Zâmbeam şi dintr-odată m-am pus pe un plâns cu lacrimi fierbinţi. Zâmbitul îmi

îngăduia în sfârşit să plâng. Nu cele trei mici lacrimi amare ca-n urmă cu o clipă sau ca la cafenea, chiar în dimineaţa aia, ci lacrimi zdravene şi foarte mari, foarte grase, foarte rotunde şi foarte fierbinţi. Corp care se eliberează. Duritate care cedează. Tristeţe care se topeşte. Era prima oară când plângeam în faţa cuiva. Prima oară după un an, două luni şi cinci zile. Fiindcă iubitul meu îşi luase singur viaţa, nu-mi permiteam să-l plâng în public. N-am clacat niciodată în faţa nimănui, niciodată. Nu ştiu de ce. Din loialitate, cred. Ca să-i dau lui dreptate. Ca să-mi dau *mie* dreptate. Ca să mă conving că îl înţelesesem şi îl iertasem. Aveam dreptul să-l blestem şi să-l înjur, însă numai în intimitate. Acolo, da. Acolo, când stăteam faţă-n faţă cu el şi mă făceam pulbere, îl bălăcăream cum îmi venea la gură, dar în noaptea aia, cu tine… Cu tine, care-mi povesteai nişte chestii aşa de ciudate, de uluitoare, de exotice, mie, singurei fiice a doi părinţi intelectuali, liberali, blânzi, paşnici… Da. Aşa de exotice… Puteam să-mi permit să plâng în faţa ta, nu aveam de ce să mă tem. Nu trăiserăm pe aceeaşi planetă, nu supseserăm laptele aceleiaşi mame şi vinul aceloraşi sfinţi şi eram, şi una, şi alta, la fel de cinice. Şi la fel de pudice. Şi la fel de tandre. Şi-apoi, tu nu-l cunoscuseşi, şi-apoi… Şi-apoi plângeam. Evacuare a preaplinului. Delestare. Rupere a zăgazului. Permisiune.

Ce bine era.

— O, ai protestat tu, sunt doar la preambul. Abia după asta povestea devine cu-adevărat tristă. Lasă câteva lacrimi şi pentru mai târziu, altfel n-o să mă poţi compătimi cum trebuie şi o să fiu dezamăgită.

— OK, am zis, ştergându-mi nasul cu mâneca, OK. Atunci… Sâmbăta?

— Prefer… N-are toată lumea şansa să fie văduvă, ce naiba! Deci, sâmbăta dimineaţa te sui în tren, cu sacul de rufe murdare şi ajungi într-o casă gălăgioasă şi animată, însă destul de indiferentă, de fapt. Nu că n-ai fi iubită acolo… Ah! Repede. Cuvintele mari. Nu că n-ai fi bine

primită acolo, mai degrabă e la fel ca miercurea: viaţa a mers mai departe fără tine. Viaţa nu te-a aşteptat şi nu ştie prea bine ce să facă cu tine, o încurci. Nu, ceilalţi nu te-au uitat, dar cineva, o nepoată, o verişoară, soţia unui colonel a dormit în patul tău cât ai lipsit şi nu li s-a părut că-i nevoie să schimbe cearşafurile, sau au depozitat nişte cutii în camera ta şi pe birou tronează o maşină de cusut, voiau s-o ia de-acolo, însă n-au mai avut timp, aşa că ia-o tu şi du-o în camera fratelui tău. Bine, chestiile astea nu sunt chiar grave, doar că e mult mai rău, doar că nu mai ai pic de intimitate nicăieri pe pământul ăsta. Fără a mai pune la socoteală că sâmbăta după-amiaza primeşti adesea în grijă o soră mai mică sau doi fraţi mai mici, mă rog, lucrurile nu-ţi sunt prezentate aşa, însă până la urmă de asta ai… de asta ai parte. Sâmbăta seara e aproape întotdeauna plăcută. Să le recunoaştem familiilor numeroase meritele lor: mesele întinse, căldura, râsetele, ciorovăielile, regăsirile, mâncarea bună, prăjiturile, mesele extensibile care sunt extinse la nesfârşit, fiindcă unde încap zece încap şi unşpe, iar unde încap doişpe încap şi douăzeci. Da, douăzeci de oameni în jurul mesei de-acasă în weekenduri era o medie bună. Între vecini, vecine, verişori, verişoare, prieteni, familie, cercetaşi, şefe de cercetaşi, prieteni de-ai fraţilor mei, berete roşii, berete verzi, seminarişti, fete bătrâne, săraci, bigote, singuratici, leproşi şi toată liota, mesele, la mine acasă, fie sâmbăta, fie duminica, erau un moment solemn. Ca la internat, numai că nu erai în bleumarin, mâncarea chiar avea gust şi oamenii vorbeau mai tare. Dar… nici nu strângi bine masa, că e deja duminică… Duminica dimineaţa te duci la biserică, iar duminica după-amiaza iată-te deja făcându-ţi din nou bagajele, cu gândul la lecţiile neînvăţate pe care va trebui să le toceşti în tren. Şi după aia o iei de la capăt. Fix la fel. Vreme de opt ani. Aşa a fost copilăria mea, aşa a fost. Şi, când nu mai aveam un refugiu familial, lărgeam cercul, restrângându-mi şi mai mult intimitatea. Mă duceam la bunici, la unchi, la mătuşi, stăteam în camere ale

prietenilor prietenilor etc. Vreme de opt ani n-am făcut altceva decât să număr zilele şi să trăiesc cu fundul în două paturi. Vreme de opt ani n-am făcut altceva decât să sper la o viaţă mai stabilă, mai blândă, mai… Da, mai blândă. Mai egoistă. O viaţă a mea. Una pe care s-o pot cuprinde cu braţele, zicând: asta-i viaţa mea, aici sunt la mine acasă, nu intraţi. Şi, dacă vă primesc înăuntru, atunci pliaţi-vă pe ritmul meu şi nu mă mai întrebaţi niciodată în ce zi suntem. Înţelegi? înţelegi ce spun? Ştii, nu-ţi povestesc toate rahaturile astea ca să-mi plângi de milă, da? Ţi le povestesc ca să-ţi dai seama cât sunt de nefericită.

Tăcere.

— Te plictisesc? te-ai îngrijorat tu.

— Nu. Deloc.

— Atunci, ajută-mă. Fiindcă nu mai sunt aşa de sigură că am chef să continui…

— Ai sau nu?

Tăcere.

— Am. Şi am chef şi de fumat. N-ai ceva de rontăit?

— Poţi să fumezi dacă vrei.

— Nu. Încerc să mă las. N-ai nişte nuci de spart? Sau nişte migdale? Sau nişte seminţe de floarea-soarelui sau altceva greu şi migălos de descojit?

— Ăăă… nu. Am nişte cereale, dacă vrei. Miel Pops sau Chocapic.

— Perfect. Dă-ncoace nişte Chocapic.

„Fără lapte, da?”, ai adăugat tu când eram deja în chicineta noastră, întrebându-mă dacă să îndrăznesc să mă-ntorc la tine cu altă sticlă.

N-am îndrăznit.

Bine. Două boluri cu Chocapic fără lapte. Fără alcool pentru feţele zdrobite din Panthéon. Marilor doamne, psihiatria recunoscătoare[12].

12 Aluzie la inscripția de pe frontonul Panthéon-ului din Paris, „Aux grands hommes, la patrie reconnaissante“ („Marilor oameni, patria recunoscătoare“).

M-am aşezat din nou în faţa ta şi am ciugulit amândouă în tăcere, apoi te-am ajutat.

— Hai. Spune-mi de ce eşti nefericită.

— Ei, ei… De ce sunt nefericită? Să vedem, să vedem…

Şi, cum continuarea tot nu venea, am pus nişte apă la fiert şi am aşezat o ceaşcă cu ceai la picioarele, mai degrabă lăboanţele, lui Cum-Popotte.

— Mersi.

Şi, cum păreai că ai atâtea motive să fii nefericită, încât nici nu ştiai cu care să începi, am tras eu de alt fir în locul tău.

— Trimiţi multe mesaje la micul dejun, aşa-i?

— Uite c-am ajuns şi-acolo, ai zis tu zâmbind, uite c-am ajuns şi-acolo.

— Eşti îndrăgostită?

— Da. Nu. Ba da. De ce zâmbeşti?

— Fiindcă povestea începe bine!

— Ia zi… ăăă… n-ai niciun fel de paie prin casă?

— Ba da. Nu fumez, dar am. Erau aici când m-am mutat, mi-e că nu mai sunt aşa de bune.

— Nu-i nimic. Iau unul.

Ţi-am întins pachetul vechi de Marlboro care se usca sub peştele meu piranha împăiat.

— Minunat. Mersi.

— Ia zi, te deranjează dacă-mi torn restul de whisky în ceai?

— Chiar te rog. Simte-te ca acasă.

— Mersi.

— Aaah… te-ai extaziat tu, scoţând un fum lung de nicotină stătută în timp ce eu schimbam o băutură caldă cu alta, dacă vrei, poţi!

Şi-atunci am râs. Şi-am ştiut că eşti pe cale să-mi devii prietenă. Pentru că să zâmbeşti e una, dar să râzi e cu totul alta. Să râd era un lucru atât de neaşteptat în perioada aia a vieţii mele. Atât de neaşteptat.

— O să-ţi spun… Sunt nefericită fiindcă sunt slabă şi

sunt slabă fiindcă sunt… nu ştiu… „tâmpită”, nu-mi dau seama ce altceva aş putea spune, na… Copilăria asta demnă de dispreţ, anii ăştia de garnizoană, de cazarmă, de planton de rahat, da, toţi anii ăştia găunoşi, nu doar că nu reuşesc să trec peste ei, mai mult, am căzut din nou în plasa lor. Şi chiar, ascultă aici, am făcut ceva mai rău: acum trăiesc găunoşenia anilor ălora găunoşi. O chestie aşa de prost gust, aşa cretină, aşa… dezonorantă… Da, asta e, dezonorantă. Am găsit imediat: dezonorantă. Rahat, ce descoperire groaznică… Am pierdut totul, nu mi-a rămas nici măcar onoarea. Cum de-am fost în stare de o asemenea ispravă, mă întreb…

Tăcere.

— Eu te întreb.

Tăcere.

— Nu ştiu. Soldat incompetent.

— E însurat?

— A, vezi, te-ai strâmbat tu, pe lângă că-i o chestie dezonorantă, mai e şi banală. Banală, convenţională, vulgară. Dezastru, ce mai. Mega înfrângere. Probabil că sfinţii Gigi şi Mişu nu-s prea mândri de mica lor recrută, îţi spun eu… Bine, uite, gata: e însurat. Ce-aş mai putea adăuga la asta? Nimic. N-ai cumva un pachet de cărţi sau nişte jocuri de societate ca să ne continuăm, liniştite, mica serată? N-ai Monopoly sau Bonne Paye[13]?

— Am Uno[14].

— O, nu. E mult prea greu. N-o să reuşesc niciodată. Zâmbete.

— Ştii, am zis, eu cred că eşti foarte frumoasă. De fapt, nu, nu cred, *eşti* foarte frumoasă. N-ai deloc aerul unei femei dezonorate. Când te privesc pălăvrăgind cu el dimineaţa, văd o femeie care e iubită, sare-n ochi.

— Mersi. Eşti drăguţă. Eşti drăguţă şi-i adevărat. Mă

13 Pay Day - joc de societate american asemănător cu Monopoly.

14 Joc cu cărți american în care scopul fiecărui jucător este să obțină primul un anumit punctaj debarasându-se de toate cărțile pe care le are în mână.

rog, cred că-i adevărat. Tocmai asta e cel mai rău. În lipsa onoarei, îmi rămâne iubirea. În sfârşit… Iubirea… Un pic de iubire. Un rest de iubire, ce mai. Slalomul, marele echivoc, mesajele furate. Înainte, trepidam aşteptând weekendul, iar acum e invers Acum mă tem de el. îl urăsc chiar. E ca o stingere, ca o mică moarte. Mor şi învii la fiecare cinci zile. E epuizant. E epuizant şi, mai ales, fără rost. Ţi-am zis, trăiesc cea mai negativă dintre chestiile negative, înainte începeam să respir vineri după-amiaza şi acum încep să mă sting încă de joi seara. Şi dorm cât pot de mult în weekenduri ca să treacă mai repede. E crud, nu-i aşa? Ba da. E crud. E răutăcios. Parcă-l aud pe Dumnezeu râzând batjocoritor şi zicându-mi: N-ai fost drăguţă cu surorile? Nu te-ai rugat pentru muribunde? Nu ţi-ai mâncat bomboanele de ciocolată cu lecitină din soia? Ei, uite. Ia de-aici. Ispăşeşte. Ia şi plângi, hai. Plângi toată ziua după zilele Domnului şi petrece-ţi restul vieţii la vorbitor, fata mea. Aşa o să te-nveţi minte.

Nu trăiesc cu un bărbat, trăiesc cu telefonul meu. Toată viaţa mea se învârte în jurul bucăţelei ăsteia de plastic. Un fel de lampă a lui Aladin capricioasă şi sadică ce-ţi dictează stările în funcţie de ce faci cu ea – dacă o freci, îţi îndeplineşte dorinţele, iar dacă o respecţi, te lasă baltă. O lampă a lui Aladin fabricată în China, cu un duh bun, nu, cu unul rău, un duh vai de mama lui, un soi de funcţionar care nu-i acolo decât în orele de program şi pentru care nici măcar nu existi sub adevărata ta identitate. „Te iubesc”-urile mele sunt rostite de un… nici măcar nu mai ştiu sub ce nume fals mă ascund de data asta… le schimb atât de des… şi „Te iubesc”-urile mele nici măcar nu se scriu aşa, fiindcă avem coduri pentru toate. „Te iubesc” e „Dosar aprobat”, „Mă gândesc la tine” e „Dosar în aşteptare” şi „Te doresc” e „Dosar urgent”. Ce jalnic, nu-i aşa?

Da, ce jalnic. Nu trăiesc o poveste de dragoste, clasific dosare. Zău dacă n-a meritat să fac atâţia ani de facultate, uită-te şi tu…

— Ce facultate?

— De urbanism. Licenţiată cu brio la École naţionale supérieure din Paris, şi pentru ce? Ca să ridic pretenţii la un bărbat pentru care nu mi-am luat autorizaţie şi cu care n-o să pot construi niciodată nimic. Ei, recunoaşte că nu-s o fată prea deşteaptă…

— De ce eşti aşa de categorică? Poate o să… nu ştiu… o să-şi schimbe viaţa.

— Nu. Ştii tu vreun bărbat care să fi divorţat pentru amantă? Cu copii mici? Şi un credit? Şi un Audi? Şi un câine? Şi un iepure pitic? Şi o vinovăţie? Şi o casă de vacanţă în La Trinité? Nu, sigur că nu. Nu-s deşteaptă, dar sunt lucidă. Şi-apoi, nu mi-a promis nimic. Din punctul ăsta de vedere, n-am ce să-i reproşez. De altfel, nu-i reproşez nimic, era deja însurat şi am intrat în relaţia asta în cunoştinţă de cauză. Nu mi-a promis niciodată nimic, însă nici nu mi-a ascuns niciodată nimic. Un băiat cinstit, pe bune. Dar de-aici şi până la a pleca de-acasă e cale lungă. Nu cred că o s-o facă. Nu mai cred. Femeile sunt cele care-şi asumă genul ăsta de riscuri, bărbaţii, niciodată. De ce? Nu ştiu. Poate pentru că au mai multă imaginaţie… Sau sunt mai dispuse să rişte… Sau se află în relaţii mai bune cu viaţa… Sigur greşesc spunând asemenea banalităţi, însă asta văd când mă uit în jur. Că nu suntem deloc egali în faţa vieţii. În faţa morţii, mai degrabă. Femeile se tem mai puţin de moarte. Poate tocmai pentru că dau viaţă. Nu ştiu. Tot ce spun sună ca un superdişeu, dar nu văd altă explicaţie. Orice-ar face, orice-ar hotărî ele, orice-ar distruge şi ar arunca pe jos, am impresia că viaţa rămâne de partea lor. Ca un fel de animal domestic mare ce rămâne mereu lângă mâna care-l hrăneşte, chiar şi atunci când mâna asta e cea mai nemiloasă şi-l lipseşte de orice mângâiere. Ştii, cum a fost cu soldaţii împăratului, ăia din vechea gardă, care l-au urmat până la capătul iernii şi al nebuniei lui fără să-i pună vreodată la îndoială o clipă nici cel mai mic ordin. *Memoriile sergentului Bourgogne*[15], le-ai

15 Mémoires du sergent Bourgogne (1812-1813) - carte scrisă de

citit? Naşul meu mi le-a făcut cadou când am împlinit cinşpe ani. Formidabil… Da, e nedrept pentru bărbaţi, dar aşa este. Iar iubitul meu nu e mai… era să spun „curajos”, însă nu-i asta, e curajos în felul lui, nu-i mai îndrăzneţ decât alţii fiindcă nu are chef să… să contrarieze viaţa, să şi-o pună în cap, s-o supere, să rămână fără ea şi să crape singur într-o seară, cu gura căscată. Şi partea cu adevărat nasoală în toată treaba asta e că, rămânând cu el la vârsta mea, risc să nu am niciodată copii. Ar fi păcat, nu-i aşa? Chiar dacă neg adesea, îmi doresc să am. Da, îmi doresc copii. Uneori mai uit, dar, când i-am văzut pe ai tăi la cafenea luna trecută, am fost bulversată. De altfel, nu ştiu dacă ţi-ai dat seama, însă n-am mai venit în zilele următoare. Nu voiam să vă mai văd, să te mai văd, eram prea invidioasă. Da, chiar aşa: invidioasă. Şi invidia e un lux pe care nu mi-l permit dacă vreau să mă mai scol din pat dimineaţa. Vezi tu, sunt nefericită fiindcă tot ce trăiesc astăzi îmi aminteşte de copilăria mea, de neputinţa mea şi…

Ai tăcut, ai ridicat capul şi m-ai întrebat, privindu-mă drept în ochi:

— Pot să continui?

— Poţi.

— Am impresia că-ntrec măsura. Am impresia că mă folosesc de tine. Că mă întind pe canapeaua ta şi că-mi vărs basculanta cu rahaturi în capul tău.

— Chiar ai impresia că stai pe-o canapea?

— Hai, Mathilde… doar vezi bine că nu-i o canapea. E pântecul lui Cum-Popotte.

— Cum?

— Cum-Popotte, prietenul câinelui invizibil. Copiii o să ţi-l prezinte într-o seară, o să vezi…

Zâmbete.

— Şi-apoi, nu verşi nimic, povesteşti. Îţi dezlegi limba. Te eliberezi. E mult mai fain.

---

sergentul Adrien Bourgogne (1785-1867) după ce a luat parte la dezastruoasa campanie napoleoniană din Rusia.

— Mersi.

— Pentru nimic. Îmi face bine, ştii doar. E prima oară după luni de zile când îmi petrec seara cu altcineva decât cu mine, nici nu-ţi închipui câtă nevoie aveam de chestia asta. Continuă. Mai spune, cum zic copiii, mai spune.

— Nu mai ştiu ce să spun.

— De când vă cunoaşteţi?

— Acuşi se fac patru ani.

— Şi n-ai nicio speranţă că situaţia… ăăă… o să evolueze?

— Vrei cumva să m-ajuţi s-o lichidez pe nevastă-sa?

— Nu, am făcut eu zâmbind, nu. Înainte nu aveam nicio părere despre asta, însă acum sunt împotriva morţii. Şi ea mi se pare dezamăgitoare şi fără rost. Absolut fără rost. Dar…

— Dar ce?

— Ei bine, să-l lăsăm pe el şi să revenim la tine. De el nu-mi pasă. Nu-mi place de el. Nu-l respect. Nu vreau să-mi vorbeşti despre el. Nu mă interesează. Nu situaţia în care vă aflaţi e vulgară, ci el. Nu-mi plac mincinoşii. Nu-mi plac bărbaţii care le fac pe femei să sufere. Nu-mi plac bărbaţii care-şi înşală soţia. Atenţie, nu vorbesc despre sex, da? Sexul e altă treabă. Sunt pentru extazul fizic şi împotriva frustrării, dar asta-i altceva. Hai, sunt patru ani, iar patru ani înseamnă o legătură. Numai cuvântul ăsta, „legătură”, mi se pare îngrozitor. La fel ca „amantă”, e urât. Spuneai mai înainte că viaţa e mai blândă cu femeile. Viaţa, poate, dar societatea, în niciun caz. Societatea are deja totul bine stabilit, cu toate conotaţiile, scârba. Şi asta de secole. Pe de-o parte, îl ai pe amantul lui Duras, da? un chinez frumos care fute ca un zeu, şi, pe de alta, o ai pe amanta bătrână a lui Barbey d’Aurevilly, da? iar hoaşca te cicăleşte de-ţi piere cheful pentru totdeauna. Mhm! Super. Mersi, Ronsard, mersi. Sufocă-ţi trandafirul[16]. Un amant rămâne o chestie drăguţă şi e întotdeauna un cuvânt

16 Aluzie la poemul „Cassandrei“ de Pierre de Ronsard, în care trandafirul simbolizează tinerețea trecătoare.

fermecător. Amantul meu, frumosul meu amant, amantul meu din Saint-Jean[17]. Un amant e întotdeauna sexy, pe când o amantă… „Amantă”, numai cuvântul miroase deja a neplăceri şi-a naftalină. Amanta se perimează şi devine repede incomodă. E aşa de nedrept… Nu, problema nu-i el, ci tu. De ce accepţi aşa ceva? De ce suporţi aşa ceva? Şi de ce tot „preambulul”, ăsta-i cuvântul pe care l-ai folosit, ca să ajungem la el? E derutant. De ce-ai simţit nevoia să-mi vorbeşti de toţi anii petrecuţi la internat ca să ajungi la… la iepurele pitic al puştiului său?

— Ca să fac o paralelă.

— Crezi? Dar în măsura în care eşti la fel de vinovată ca el de situaţia asta, ba chiar mai mult, cu siguranţă, fiindcă îmi închipui că probabil ai încercat să-l părăseşti, nu-i aşa?

— De două sute de ori.

— Şi te-ai întors de două sute de ori, deci.

— Da.

— Păi, vezi, tu eşti cea care dă tonul, tu singură. Nu e o paralelă, e un cerc. Chiar tu ai spus că „ai căzut din nou în plasă”, şi abia în punctul ăsta devine interesantă povestea ta. Lasă naibii Audi-ul şi căsuţa de la mare, cui îi pasă de-aşa ceva? Tu valorezi mult mai mult. Eşti frumoasă, eşti amuzantă, eşti tandră, eşti sensibilă, eşti inteligentă, ştii să faci diferenţa între Jigglypuff şi Wigglytuff, aproape că te-ai lăsat de fumat, eşti una dintre femeile cele mai seducătoare pe care le-am întâlnit vreodată şi ştii foarte bine că nu ţi-ar fi deloc greu să seduci pe oricine-ţi place, deci de ce… viaţa asta de „planton”, ca să te citez încă o dată? Din cauză că probabil îţi convine până la urmă, nu-i aşa? Are o mulţime de avantaje viaţa de planton. Nu te obligă să gândeşti, să iei vreo iniţiativă, poţi să fii docilă, pasivă chiar… Eşti prinsă într-o schemă atât de repetitivă şi de constrângătoare, încât nu lasă loc pentru îndoială, pentru angoasă, iar când

17 Aluzie la un celebru șlagăr din 1942, „Mon amant de Saint-Jean“, cântat de mulți artiști faimoși.

spun „angoasă” mă refer la aia cu A mare, la angoasa existenţială, lucru care e foarte convenabil, evident, însă nu lasă nici el loc pentru aventură, întâlniri, răsturnări, pentru destin, ce mai… Pentru capriciile şi glumele destinului. O practică super ca ascunzătoare. Superconfortabilă. Plantonul stă liniştit în ghereta lui, nu pune nimic la îndoială, nu se întreabă nimic şi adesea nu-i pasă deloc de ce păzeşte. Da, îl doare undeva. E acolo doar ca să îngheţe în timp ce aşteaptă să fie schimbat. Păi, de ce nu? Dar atunci nu-mi mai spune că femeile se află în relaţii mai bune cu viaţa fiindcă, sincer, Mathilde, tu nu te afli…

— Eşti psihologă sau ceva?

Tonul îţi devenise mai agresiv.

— Nu, deloc. Doar încerc să înţeleg. Dacă n-ai fi început prin a-mi vorbi despre copilăria ta, cred că acum ţi-aş ţine alt discurs, dar trebuie să recunoşti că-i o chestie bulversantă, am dreptate? Nu faptul că ai trăit anii ăia de… de cantonament te defineşte sau te-ar putea defini pe tine, ci faptul că ai simţit nevoia să mi-i descrii cu atâta precizie. Ascultându-te, am senzaţia că ţi-ai ales cu bună ştiinţă o viaţă ca o după-amiază de miercuri, şi aş vrea să înţeleg de ce. Nu te judec, să ştii. Doar încerc să înţeleg.

— Vrei să spui că-i un fel de sindrom Stockholm sau o chestie răsuflată de genul ăsta?

— Nu ştiu, anii tăi de internat nu pot fi comparaţi cu o luare de ostatici, dar recunoaşte că e o explicaţie tentantă. Îmi spui că n-ai trăit vreme de opt ani şi acum, când eşti mare, liberă şi emancipată, ţi-ai mai luat în cârcă patru. Uite, recunoaşte că-ţi place chestia asta, să numeri zilele, nu-i aşa? Altfel cum s-ar putea explica?

— Te-am rănit. Scuze. Văd pe faţa ta că te-am rănit, iartă-mă, n-am niciun dre…

— Nu, nu. Nu mă răneşti deloc. Dimpotrivă, mă dezinfectezi. Ce vezi nu-i reticenţă, sunt furnicături. Chestia asta pe care o faci tu doare. E cu siguranţă benefică, dar doare.

— Eşti sigură că nu vrei să joci Uno?

Zâmbete.

— Da. Vreau să continui. Şi vreau să continui şi tu să examinezi rana asta împreună cu mine. Ce zici?

— Te ascult.

— Nu, *eu* te ascult.

— Dar n-am nimic să-ţi spun, ştii doar…

— Ba da. Sigur că da. Trebuie să-mi spui să-l părăsesc o dată pentru totdeauna.

— Păi, nu-i nevoie să-ţi spun eu asta, ştii deja! Tu mi-ai prezentat situaţia aşa. Tu ne-ai adus aici! Mărturisirea ta nu-i o poveste, ci o hartă de stat-major. Telefonul ăla pe care-l devorezi ca o amărâtă, realitatea ta pe care o negi, toată tandreţea asta clandestină, toate istoriile astea cu dosare de clasat, fundaţii şubrede, autorizaţii de construcţie pe care nu le vei obţine niciodată, toate astea sunt cuvintele tale. E viziunea ta. Sunt concluziile tale. N-ai pomenit o clipă de binele pe care ţi-l face bărbatul ăsta, aşa-i?

Tăcere. Furnicături.

— Îţi face bine, am continuat cu mai multă blândeţe, ştiu că-ţi face bine. Tocmai ţi-am spus că erai o privelişte plăcută dimineaţa, când aveaţi timp să vorbiţi, însă nu e de-ajuns, Mathilde, nu e de-ajuns. E prea puţin. E infim. E prea meschin. Ştim cu toţii că fericirea nu există şi că trebuie să ne descurcăm singuri ca să fim fericiţi în lipsa ei, dar… Uite, chestia asta a ta e, sincer, o capcană. Să iubeşti un bărbat vreme de patru ani şi, după toţi anii ăştia, să fii încă nevoită să scrii „Dosar aprobat” în loc de „Te iubesc” e… Da. Ai dreptate. E sfârşitul onoarei.

Tăcere.

Am vărsat ultima lacrimă de whisky în ceaşca ta rece.

— Mersi, ai murmurat cu capul plecat.

— Nu poţi continua să iei parte la înşelătoria asta, corect?

— Nu reuşesc să-l părăsesc. De fiecare dată când am încercat, am suferit groaznic. Poate că viaţa cu el e

meschină, dar fără el e şi mai rea.

— Viaţa? Care viaţă? Patru ani petrecuţi în maquis. Patru ani petrecuţi ascunzându-te. Patru ani petrecuţi plângând după un bărbat care nu te poate strânge în braţe decât cu preţul unei minciuni şi care se mulţumeşte să-ţi arunce din când în când un pumn de mesaje. Dar, hei, aduţi aminte că nu eşti o curvă, Mathilde, nu eşti o curvă. Ştiu că suferi. Ştiu. Chestia perversă e că patru ani petrecuţi în umbra unui bărbat căsătorit înseamnă atâtea false bucurii, false începuturi, pseudoregăsiri, atâta intimitate falsă, atâtea dezamăgiri, umilinţe şi amărăciune, încât – din cauză că a trebuit să suporţi toate astea – te-ai pierdut pe drum. Nici măcar nu-ţi mai aminteşti că valorezi de o mie de ori mai mult decât ce-ţi propune bărbatul ăsta să trăieşti. Pardon, să nu trăieşti.

— Nu, nu spune asta. Nu-i adevărat. E mai bun de-atât. Nu-l cunoşti, dar e mai bun decât spui tu. Altfel n-aş fi cu el.

— Ştie că-ţi doreşti un copil?

— Nu e sigur de asta.

— O să-ţi facă vreunul?

— Nu.

— Dacă te-ar iubi cu adevărat, te-ar părăsi. Când iubeşti o femeie care-şi doreşte copii, ori te pui pe treabă şi i-i faci, ori îi redai libertatea.

— „Te pui pe treabă şi i-i faci”. Ce chestie macho. Vorbeşti ca un plutonier de tot rahatul.

— Vorbesc ca o mamă. Dar e o chestie macho, recunosc. Ori ai chef să faci copii cu ea, ori îi redai libertatea.

— Acum vorbeşti ca un preot.

— Vorbesc ca văduva unui bărbat care era cu douăzeci de ani mai în vârstă decât ea, care nu voia copii, care se simţea prea bătrân ca să devină tată, care a părăsit-o şi s-a întors după un an s-o aştepte când ieşea de la serviciu împingând un landou superb. Un landou Bonnichon, nu inventez nimic… Dar un an de zile n-a dat

nici cel mai mic semn de viaţă. Niciodată. Niciun mesaj, nicio floare, niciun bileţel, nimic. Vreme de un an am fost liberă.

Tăcere.

— Mi-e teamă să-l părăsesc. Mi-e teamă de singurătate. Mi-e teamă că o să regret, că o să-l regret. Mi-e teamă că n-o să mai trăiesc niciodată o poveste de dragoste aşa de intensă. Mi-e teamă că o să-mi fie urât fără el şi că n-o să-mi mai revin niciodată. Chiar dacă mă apăr, sunt sigură că înăuntrul meu stă ascuns un animăluţ mizerabil, un fel de termită, care încă crede că până la urmă el o să-şi părăsească soţia, când abia şi-au cumpărat un apartament împreună. De fapt, rămân din motive greşite. Rămân pentru că ascult animăluţul ăsta mizerabil. Ascult latura mea cea mai rea. Cea mai mincinoasă, mai laşă şi mai fricoasă.

— Să asculţi nişte ordine dezonorante e drama cea mai cumplită a unui militar, nu-i aşa? De ce-ţi impui din nou o asemenea dilemă? De ce? Fă ca marea Elizabeth de care vorbeai adineaori, Mathilde: rupe-o cu valorile astea perimate. Dezertează. Renunţă.

Scoate-ţi uniforma şi depune armele. Şterge-o. Sari zidul. Meriţi mai mult decât viaţa asta. Ştii, n-aş îndrăzni niciodată să-ţi vorbesc pe tonul ăsta dacă nu te-aş fi văzut cu copiii mei. Dacă nu te-aş fi văzut amuşinându-le pluşurile preferate sau trecându-ţi mâna prin părul numai cârlionţi al lui Alice adineaori. De ce-ai risca să te lipseşti de toate astea, hm? Pentru ce? Pentru cine? Ca ce chestie? Şi fiindcă să faci un copil cu un bărbat fără ştirea lui e la fel de deprimant ca el s-o înşele pe nevastă-sa, trebuie să te smulgi din relaţia asta dacă vrei o viaţă mai blândă într-o zi. N-ai de ales. Chiar trebuie să te smulgi de-acolo. Şi, în timp ce-ţi spun toate astea, îmi dau seama de limitele discursului meu, fiindcă… Fiindcă eu l-am găsit, iubitul etern şi tatăl de vis pentru copiii mei, eu l-am găsit. Şi-apoi, uite… până la urmă îi cresc singură, aşa că… Aşa că mai bine tac.

Râsete. Strigăte. Zgomot.

Zbierete şi zdrăngănit de sticlă spartă pe stradă.

— Ascultă, am reluat eu ridicându-mă în capul oaselor, o să-ţi spun adevărul despre mine. O să-ţi spun adevărul meu, care nu e şi al tău şi nu e nici realitatea. Adevărul despre mine e că ţin discursuri măreţe şi că n-am dreptate. N-am dreptate pentru că, de fapt, şi ăsta e alt adevăr despre mine, nu ştiu nimic.

N-am ştiut niciodată mare lucru şi, de când iubitul meu m-a părăsit, sunt cu totul depăşită de situaţie, deci chiar ia din asta ce crezi şi lasă ce crezi. Mai degrabă lasă, aş zice. Da, lasă ce crezi, nu sunt deloc în măsură să-ţi explic viaţa în momentul ăsta. Nu doar că sunt „depăşită de situaţie”, ci sunt chiar într-o stare mai dubioasă de-atât. Pot să greşesc în orice privinţă, crede-mă. Nu-i nimic solid în mine acum când îţi vorbesc, nimic. Dar ce pot să adaug, ca să… ăăă… ca să-mi continui rolul de anestezistă, să zicem, e că, atunci când l-am întâlnit, eu eram căsătorită, mă rog, nu civil, însă ca şi cum aş fi fost. Da. Eu eram buba. El era aşa de inteligent, că nu mi-a forţat mâna niciodată, bineînţeles. N-a făcut nici cea mai mică presiune asupra mea şi n-ar fi îndrăznit niciodată să-mi vorbească de sus, cum am făcut eu adineaori. Uite, mica predică pe care tocmai ţi-am ţinut-o, el ar fi fost oripilat să mă audă vorbind aşa. Oripilat şi dezamăgit. Mă credea mai subtilă de-atât. El, ca să mă facă să-mi părăsesc culcuşul pe cât de anost, pe-atât de confortabil, m-a lăsat să vorbesc îndelung despre viaţa cu exul meu, concubinul meu, cum îi plăcea lui să-mi spună în şoaptă, lungind prima silabă până-mi apăreau gropiţele în obraji[18], m-a lăsat să vorbesc într-adevăr îndelung, ca tine în seara asta, ascultându-mă cu foarte mare atenţie, ca mine în seara asta, şi apoi, la sfârşit, a…

Tăcere. Zâmbeam.

— Ce?

---

18 Prima silabă a termenului concubin coincide cu argoticul con, „pizdă“.

— A căscat şi asta m-a făcut să râd.

— Şi apoi?

— Nimic. Şi apoi am părăsit un bărbat cu care mă plictiseam pentru un bărbat care mă făcea să râd.

— Uau, ai mormăit tu ghemuindu-te pe pernele rotunde ale confesionalului nostru, ce mi-ar mai fi plăcut să-l cunosc… vorbeşte-mi despre el. Mai vorbeşte-mi despre el.

— Nu. În altă zi. În altă noapte. Acum trebuie să ne ducem la culcare. Mâine avem şcoală.

— Ba da. Spune ceva. Te rog. Mai spune-mi ceva drăguţ ca să-ţi dai ţie apă la moară şi mie curaj.

— Altă dată, îţi promit.

Tăcere.

— Te deranjează dacă dorm aici câteva ore?

— Nu, sigur că nu. Stai să caut ceva de-nvelit.

M-am ridicat iar, am aruncat ultima sticlă goală, am pus ceştile şi holurile noastre în chiuvetă, m-am dus să iau o pilotă de pe patul meu, m-am întors, am închis obloanele, am tras perdelele, am dat căldura mai tare şi te-am învelit.

Am stins veioza şi am adăugat:

— Dacă aş fi ştiut că-l iubeam atât, l-aş fi iubit şi mai mult.

Acest ceva, această apă, aceste ultime cuvinte murmurate-n întuneric ţi-au dat oare curaj?

Nu ştiu. De dimineaţă ridicaseşi tabăra şi nu te-am mai văzut niciodată.

Câinele meu o să moară într-o zi n-a mai fost în stare să urce singur în camion. Nici măcar nu s-a mai prefăcut că încearcă. S-a aşezat în faţa scării şi-a aşteptat să vin eu. Hei, i-am strigat, mişcă-ţi fundu', tataie. Dar, când l-am văzut cum se uită la mine, am lăsat capu-n pământ. L-am dus în braţe până la locul lui, unde s-a culcat de parcă nu s-ar fi întâmplat nimic, însă în ziua aia am oprit din greşeală motorul când am vrut să pornesc.

Nu suntem decât noi în sala de aşteptare. Tot ţinându-l aşa, cât mai bine, dar fără să-l strâng prea tare,

a-nceput să mă doară umărul. Mă apropii de fereastră ca să poată privi afară şi, chiar şi acolo, chiar şi acum, văd clar că-l interesează.

Ţaţă ce eşti…

Îl mângâi pe cap cu bărbia şi îi spun încetişor:

— Ce-o să mă fac fără tine, hm? Ce-o să mă fac? închide ochii.

Înainte să venim aici l-am sunat pe şeful meu. I-am spus că o să întârzii la tura mea, dar, în fine, o să recuperez. Că recuperez întotdeauna. Ştie doar de-atâta timp.

— Cee?

— Un necaz, domnu' Ricaut.

— Nu cu maşina, sper?

— Nu, nu, cu câinele meu.

— Ce mai are iar corcitura aia a ta? De data asta a rămas înţepenit într-un cur de găină?

— Nu, nu-i asta, doar că… Tre' să-l duc la veterinar, nu mai are mult.

— Ce nu mai are mult?

— De trăit. Şi cum la veterinar se deschide abia la nouă, plus cât mai durează pe-acolo, o să întârzii la depozit. De-aia vă sun.

— Of, rahat, bine, atunci. Păi, îmi pare rău, Jeannot. Chiar ne plăcea câinele tău. Ce-a păţit?

— Nimic. N-a păţit nimic. E doar bătrân.

— La naiba, bine, atunci. O să fie încă o lovitură grea pentru tine treaba asta. De câtă vreme îl ai pe camion?

— De mult tare.

— Şi unde trebuia s-ajungi în dimineaţa asta?

— La Garonor.

— Cu ce? Marfa pentru Deret?

— Da.

— Auzi, Jeannot, ştii ce? ia-ţi liber, ia-ţi liber azi. O să ne descurcăm.

— N-aveţi cum fără mine. Piciul e în concediu şi Gérard e la cursul lui de recuperare a punctelor.

— A, da… Adevărat… Dar o să ne descurcăm noi cumva. O să-ţi fac eu tura. Aşa o să mă mai dezmorţesc niţel. A trecut atâta timp, că nici nu sunt sigur că mai am braţele destul de lungi să ţin volanul!

— Sunteţi sigur?

— Da, nu-ţi bate capul. Ia-ţi liber când îţi spun.

Anul trecut, în septembrie, când au fost blocade şi greve nasoale, ceilalţi m-au înjurat fiindcă nu voiam să vin şi eu. M-au întrebat dacă îmi place să-l pup în cur pe patron. Îmi amintesc bine, Waldek mi-a strigat chestia asta, şi chiar şi-n ziua de azi mă gândesc adesea la vorbele lui. Dar nu voiam să merg. Nu voiam ca soţia mea să rămână singură noaptea şi adevărul e că nu mai credeam în aşa ceva. Se terminase. Era prea târziu. Le spuneam colegilor că bătrânul Ricaut trăieşte în aceeaşi mizerie ca noi şi că nu voiam să mă duc să fac tămbălău la punctele de taxare în timp ce băieţii de la Geodis sau de la Mory ne furau clienţii. În plus, spun ce gândesc, l-am respectat mereu pe omul ăsta. A fost mereu corect ca patron. Şi astăzi, în legătură cu câinele meu care o să moară, e corect.

Zic „câinele meu” fiindcă n-are nume, dacă ar avea, sigur că i-aş spune altfel. Asta ca să nu mă ataşez, şi-apoi, în cazul ăsta, ca şi-n celelalte, până la urmă urmă tot mi-am luat-o.

L-am găsit într-o noapte, pe la mijlocul lui august, când mă întorceam de la Orléans. Pe şoseaua naţională 20, puţin înainte de Étampes.

Nu mai voiam să trăiesc.

Ludovic ne părăsise cu câteva luni înainte şi, dacă eram încă pe lumea asta, transportând materiale şi piese de schimb, asta se-ntâmpla fiindcă, după calculele mele, îmi mai trebuiau opt ani de muncă pentru ca soţia mea să ia o pensie cât de cât acceptabilă.

Pe vremea aia, cabina era celula mea. Chiar îmi cumpărasem un calendar mic din care smulgeai foile una după alta pe măsură ce treceau zilele ca să-mi intre bine în

cap: opt ani, îmi repetam, opt ani.

Două mii nouă sute douăzeci de zile şi adio firmă.

Nu mai ascultam radioul, nu mai luam pe nimeni cu mine, îmi pierdusem cheful de vorbă, iar când mă întorceam acasă, deschideam imediat televizorul. Nevastă-mea dormea deja. Ce-i drept, pe-atunci lua multe pastile.

Eu fumam.

Fumam două pachete de Gauloises pe zi şi mă gândeam la fiul meu mort.

Aproape că nu mai dormeam, nu terminam niciodată de mâncat din farfurie, mâncarea o aruncam şi îmi doream… îmi doream să se oprească totul. Sau s-o ia înapoi. Ca să fac lucrurile altfel. Ca maică-sa să sufere mai puţin. Ca să lase naibii odată măturile, îmi doream să mă-ntorc la un moment când ea ar fi putut încă s-o şteargă de-acasă. Strângeam atât de tare din dinţi, că într-o seară mi-am rupt un dinte doar gândindu-mă la asta.

Doctorul de medicina muncii la care firma mă obligase să mă duc ca să-mi dea antidepresive (Ricaut se temea să nu fac vreo tâmpenie cu vreun camion de-al lui) îmi spusese în timp ce mă îmbrăcam:

— Ascultaţi, nu ştiu exact ce-o să vă omoare mai întâi. Nu ştiu dacă o să fie tristeţea, fumatul sau faptul că nu mâncaţi ca lumea de luni de zile, însă un lucru e sigur: dacă rămâneţi în starea în care vă aflaţi azi, ei bine, fiţi liniştit, domnule Monati, fiţi liniştit: n-o mai duceţi mult.

N-am zis nimic. Îmi trebuia hârtia aia pentru Dany, secretara, aşa că l-am lăsat să spună ce vrea şi am plecat. Am cumpărat medicamentele ca să fie totul în ordine cu casa de asigurări de sănătate şi pe urmă am aruncat cutiile la coş.

Eu nu voiam să le iau şi mă temeam că nevastă-mea o să-şi pună capăt zilelor cu ele.

Era oricum o luptă pierdută din start. Şi-apoi, îmi luasem doza de doctori. Nu mai puteam să-i văd în ochi.

Uşa se deschide. E rândul nostru. Zic că am venit să-mi eutanasiez câinele. Veterinarul mă întreabă dacă vreau

să rămân. Îi răspund că da şi el se duce în altă încăpere, de unde se întoarce cu o seringă plină cu un lichid roz. Se apucă să-mi explice că animalul n-o să sufere, că pentru el o să fie ca şi când ar adormi şi… Nu te obosi, bătrâne, îmi vine să-i răspund, nu te obosi. Băiatul meu s-a dus şi el înaintea mea, aşa că nu te obosi.

Eu am început să fumez ca un furnal şi nevastă-mea nu s-a mai oprit din făcut curăţenie. De dimineaţa până seara şi de luni până lunea următoare nu avea decât asta în cap: menajul.

Treaba asta a început de cum s-a întors de la cimitir. Aveam rude la masă, nişte veri din partea ei care veniseră tocmai de la Poitou, însă, imediat ce-au băgat în gură ultimul dumicat, i-a şi dat afară pe toţi. Credeam că vrea să stea şi ea liniştită în sfârşit, dar nici gând, a înşfăcat şorţul şi s-a înfăşurat cu el.

Din ziua aia nu l-a mai scos.

La început îmi spuneam: e normal, îşi face de lucru. Eu vorbesc mai puţin şi ea trebăluieşte. Fiecare face faţă durerii cum poate. O să-i treacă.

Dar m-am înşelat. Nu i-a trecut deloc.

Azi, la noi acasă poţi să lingi pe jos. Pe jos, pereţii, preşul de la uşă, treptele, chiar şi obiectele sanitare. Fără frică, totul e murat în clor. Nici nu termin bine de întins în farfurie, că se apucă s-o spele şi, dacă mi se întâmplă să pun cuţitul pe masă, văd bine că abia se abţine să-mi facă observaţie. Mă descalţ întotdeauna înainte să intru, şi chiar şi papucii o aud cum îi scuturã, lovindu-i unul de celălalt, cât sunt cu spatele.

Într-o seară, când stătea încă în genunchi şi freca rosturile pardoselii, m-am enervat:

— Termină odată, fir-ar să fie! Termină, Nadine! Termină! O să mă înnebuneşti până la urmă!

S-a uitat la mine fără să răspundă şi imediat s-a apucat din nou de frecat.

I-am smuls buretele din mâini şi l-am aruncat în cealaltă parte a încăperii.

— Termină când îţi spun.

Aproape că-mi venea s-o omor.

S-a ridicat, s-a dus după burete şi s-a apucat iar de frecat.

Din ziua aia am început să dorm la subsol şi, când am adus câinele, nici măcar nu i-am lăsat timp să reacţioneze:

— O să stea jos. N-o să urce. Nici n-o să-l vezi. O să-l iau cu mine pe camion.

Adesea, de mii de ori chiar, mi-a venit s-o iau şi s-o strâng în braţe sau s-o scutur ca pe-o păpuşă şi s-o implor să termine odată. S-o implor. Să-i spun că sunt şi eu acolo şi că sunt la fel de nefericit ca ea. Dar n-am reuşit niciodată: întotdeauna era un aspirator sau un coş cu rufe murdare între noi.

Uneori n-aveam chef să mă duc la culcare singur. Uneori zăboveam, dând pe gât pahar după pahar, şi adormeam în faţa televizorului.

Aşteptam să vină să mă caute.

Dar n-a venit niciodată. Şi, în cele din urmă, mă resemnam. Puneam pernele la loc şi coboram iar la subsol, aproape rupându-mi gâtul pe scări.

Când totul a fost atât de curat, încât nu mai reuşea să găsească nici cel mai mic fir de praf, s-a dus să cumpere un aparat Kärcher şi s-a apucat să cureţe pereţii şi toată zidăria de-afară. Degeaba a avertizat-o vecinul, care lucrează în construcţii, că o să distrugă tencuiala, ea o ţinea pe-a ei.

Duminica lasă casa în pace. Duminica îşi ia cârpele şi restul arsenalului şi se duce la cimitir.

N-a fost întotdeauna aşa. M-am îndrăgostit de ea fiindcă mă înveselea. Tata îmi spunea tot timpul: „*Oh, Nanni, tua moglie e un usignolo*”. Soţia ta e o mică pasăre cântătoare.

La începutul vieţii noastre împreună, vă rog să mă credeţi, nu se omora aşa de tare cu menajul. Nici vorbă.

Mergeam cu viteză mult prea mare când am zărit câinele prima oară. Ce-i drept, tahografele nu erau aşa de

performante ca acum. Şi-apoi, erau mai puţine radare. Şi pe mine mă durea undeva de toate... Conduceam un Scania 360. Unul dintre ultimele pe care le-am avut, din câte-mi amintesc. Trebuie să fi fost vreo două noaptea şi eram atât de obosit, încât lăsasem radioul să zbiere ca să mă ţină treaz.

La început nu i-am văzut decât ochii. Două puncte galbene în lumina farurilor. Traversa şoseaua şi am tras tare de volan ca să-l evit.

Eram furios. Furios pe el pentru că mă speriase şi pe mine pentru că conduceam ca un tâmpit. Unu, nu trebuia să rulez cu viteza aia, doi, numai printr-o minune s-a întâmplat să nu fie nimic pe acostament, altfel aş fi dărâmat totul în cale. Nu eram mândru. M-am mai certat aşa în gând câteva sute de metri, înjurând ca un mârlan de camionagiu, însă pe urmă m-am întrebat ce naiba făcea acolo câinele ăla, la două noaptea, pe-o şosea naţională, fix în miez de august.

Încă unu' care n-avea să mai vadă marea…

Câini vagabonzi zărisem haite întregi de când eram pe drumuri. Unii răniţi, alţii morţi, în lanţ, turbaţi, pierduţi, unii şchiopătând şi alţii alergând după maşini, dar fireşte că nu oprisem niciodată. Atunci? De ce pentru ăsta?

Habar n-am.

Până să mă hotărăsc, eram deja departe. Am mai mers un pic căutând un loc unde să-ntorc, dar, fiindcă era prea strâmt, am făcut manevra cea mai prostească din toată cariera mea: am oprit camionul chiar în mijlocul şoselei. Am aprins luminile de avarie şi-am plecat în căutarea javrei ăleia.

Moartea nu poate să câştige tot timpul.

Era prima oară când aveam o idee în cap de la moartea celui mic. Prima oară când luam o hotărâre care mă privea direct. Nu credeam prea mult în ea.

Am mers mult timp prin beznă, dincolo de parapet, când exista aşa ceva, printre buruieni şi printre toate mizeriile pe care oamenii le aruncă în natură. Doze,

pachete de ţigări, ambalaje de plastic şi sticlele cu pişat ale colegilor mei prea leneşi sau prea grăbiţi ca să oprească cinci minute. Vedeam luna pândind de după nori şi auzeam ţipetele unei bufniţe, sau ce-o fi fost, în depărtare. Eram într-o cămaşă cu mânecă scurtă şi începea să mi se facă frig. Îmi ziceam: dacă-i încă acolo, îl iau, dacă nu-l văd din drum, o las baltă. Nu era deloc bine că lăsasem camionul acolo cu farurile aprinse. Şi, când am ajuns ia curba aia care era să ne bage în atâtea belele pe amândoi, l-am văzut.

Stătea pe marginea drumului şi se uita spre mine.

— Aşa, am făcut la el, vii?

Respiră greu. Se vede clar că suferă. Îi spun lucruri drăguţe, mângâindu-i pata albă dintre ochi. Până să scoată veterinarul acul seringii, simt cum capul i se rostogoleşte greoi pe braţul meu şi nasul uscat i se turteşte în palmă. Doctorul mă întreabă dacă prefer să-l incinerez sau să-l las acolo ca să-l ridice băieţii de la ecarisaj. îl iau cu mine, îi răspund.

— Fiţi atent că trebuie respectate nişte reguli, şti…

Am ridicat mâna. N-a mai continuat.

Mi-a venit foarte greu să completez cecul. Liniile îmi jucau în faţa ochilor şi nu-mi mai aminteam în ce zi suntem.

L-am învelit în haina mea şi l-am aşezat pe pătura lui, la locul lui obişnuit.

Eu şi soţia mea ne mai doream un copil, să nu rămână singur cel mic, însă n-am reuşit să-l facem.

Degeaba ne-am chinuit, degeaba am încercat să luăm totul în glumă, să mergem la restaurant, să bem ceva, să numărăm zilele, să născocim jocuri şi toate cele, în fiecare lună o durea burta şi în fiecare lună o vedeam că-şi pierde tot mai mult încrederea în noi.

Soră-sa îi spunea să meargă la doctor să-i dea un tratament, dar eu eram împotrivă. Îi aduceam aminte ce ştia şi ea prea bine, că cel mic venise pe lume fără niciun ajutor şi că nu trebuise să-şi distrugă sănătatea cu

hormoni şi injecţii peste injecţii.

Acum, cu tot ce-auzi, catastrofe nucleare, organisme modificate genetic, boala vacii nebune şi toate porcăriile pe care ne fac să le băgăm în noi, îmi pare rău că i-am spus chestiile astea, îmi pare rău. Organismul ei n-ar fi fost mai distrus decât al altei femei.

Oricum, până să ne hotărâm noi, Ludovic a avut primele crize şi, din ziua aia, nici nu ne-am mai gândit să facem alt copil.

Din ziua aia, am încetat cu totul să mai facem planuri.

Nici nu împlinise doi ani când a început să tuşească. Ziua, noaptea, în picioare, la masă, culcat sau uitându-se la desenele lui animate, tuşea. Tuşea şi se sufoca.

Maică-sa devenise tăcută – era mereu la pândă. Nu făcea decât asta, ca un animal, ciulea urechile, atentă la cum respiră, şi-şi arăta colţii.

Bătea sălile de aşteptare cu copilul în braţe. Îşi lua liber. Se ducea la Paris. Se rătăcea la metrou. Îşi dădea toate economiile pe taxiuri şi consulta o grămadă de specialişti care o făceau să aştepte din ce în ce mai mult şi care erau din ce în ce mai scumpi.

Şi ce-i mai rău e că tot se făcea frumoasă de fiecare dată. Cine ştie când se-ntâmpla să-l întâlnească pe cel care avea să-i salveze micuţul.

Copilul a lipsit mult de la şcoală. Şi ea a avut de pierdut. Avea un serviciu bun, era apreciată la muncă şi se înţelegea bine cu colegii, totuşi, după ceva timp, a fost chemată la conducere.

Ca să-şi semneze demisia.

Spunea că se simte uşurată, dar în seara aia n-a putut să mănânce nimic. E nedrept, repeta întruna, totul, totul e nedrept.

A căutat cauzele alergiilor. A schimbat mocheta, pernele, aşternuturile, perdelele, l-a lăsat fără pluşuri, parcuri, tobogane, prieteni, i-a interzis să mângâie animalele, să bea lapte, să mănânce alune, totul. Tot ce le

place mai mult copiilor.

La început nu făcea decât asta: să-l sâcâie. Să-l sâcâie ca să-l salveze. Ziua stătea cu ochii pe el şi noaptea îi asculta respiraţia.

Astmul.

Îmi amintesc de-o seară în baie…

Mă spălam pe dinţi în timp ce ea se demachia.

— Uită-te la toate ridurile astea, ofta ea, uită-te la toate firele astea albe. În fiecare zi îmbătrânesc câte puţin. În fiecare noapteam bătrânesc mai repede decât toate celelalte femei de vârsta mea. Sunt obosită. Aşa de obosită, aşa de obosită…

N-am răspuns din cauza pastei de dinţi. Doar am ridicat din umeri ca şi cum aş fi zis „Prostii. Prostii de femeie. Eşti frumoasă”. Dar era adevărat. Slăbise. Se schimbase la faţă. Totul în ea era mai puţin blând.

Făceam dragoste mai rar şi întotdeauna cu uşa deschisă.

Conduc. Nu ştiu unde o să-mi îngrop câinele.

Şoricarul ăsta, scandalagiul ăsta, corcitura asta mică. Tovarăşul care m-a ţinut în viaţă atâta timp şi mi-a alungat urâtul. Care adora vocea Dalidei, se temea de furtună, zărea un iepure de la mai bine de o sută de metri şi dormea mereu cu capul pe coapsa mea. Da, puşlamaua aia, nu ştiu încă unde-o s-o ascund…

Datorită lui aproape că m-am lăsat de fumat. Tre’ să spun că şi el se pusese pe strănutat, ticălosul. Ştiu bine că-şi bătea joc de mine, fiindcă nu aştepta întotdeauna să-mi aprind ţigara ca să-şi înceapă circul, dar, în fine, asta îmi trezea prea multe amintiri urâte. Aşa că aşteptam pauzele.

Nu mă mai enervam din cauza tutungeriilor închise, a opririlor, a banilor pe care mi-i mâncau ţigările, dacă-i aveam sau nu şi a tuturor celorlalte chestii de genul ăsta. M-am îngrăşat şi a început să mă deranjeze mai tare mirosul de motorină de pe mâinile mele sau al câmpurilor de rapiţă pe lângă care treceam, însă povestea asta mi-a făcut mult bine. Mult, mult bine. Uite dovada subită că

puteam încă să fiu un pic mai liber decât eram.

Nu mă aşteptam la aşa ceva.

Datorită lui am început să vorbesc din nou, să întâlnesc oameni. Nici nu-mi închipuiam că printre colegi sunt atâţia care au câini. Am învăţat cuvinte noi şi am aflat despre rase noi, am bâiguit o grămadă de tâmpenii-n alte limbi şi am împărţit saci cu crochete la Pamplona sau la Haga. M-am împrietenit cu băieţi din vorbele cărora nu pricepeam o boabă, reuşind să-mi dau seama de unde sunt numai după numerele de înmatriculare, însă care îmi semănau, care erau mai puţin singuri decât lăsau senzaţia.

Ceilalţi au camionul, încărcătura, planningul şi stresul lor. Noi avem toate astea, şi un câine pe deasupra.

A întâlnit şi el câini. Chiar am o poză cu unul dintre puii lui în torpedou. E în Moldova. Eu şi colegul ne-am jurat c-o să ne recunoaştem dacă într-o zi o să oprim în acelaşi loc şi-o să ne scoatem câinii să se pişe, dar uite că nu s-a întâmplat niciodată. În fine.

Datorită lui l-am cunoscut pe Bernard, care a pierdut un fiu de aceeaşi vârstă cu al nostru. Pe el l-a mai lăsat şi nevasta. A încercat să-şi facă felul de două ori, însă până la urmă s-a recăsătorit. Cum zice el, e cam acelaşi lucru, doar că acum are mai multă bătaie de cap.

Noaptea, când ne găsim prin staţie, vorbim. Mă rog, mai mult el. El e vorbăreţul. Ştie cum să facă să mai strecoare câte-o glumă şi faze. În plus, e bearnez, are un accent de toată frumuseţea. Vorbim şi pe urmă tot ce mi-a zis mă ţine treaz mult timp.

Nanar64.

Un prieten.

Datorită câinelui meu, am început să-mi descleştez fălcile şi mi-am recăpătat plăcerea drumurilor. Nevoit să mă opresc ca să mă piş, am descoperit tot felul de locuri unde-i o bucurie să trăieşti.

Datorită lui, care fusese părăsit şi mă aşteptase cuminte în prima noapte, care nu se îndoise nicio clipă că o să mă-ntorc să-l caut şi care acum conta pe mine să am

grijă de el, eram mai bine. Nu zic fericit, zic mai bine.

Ceva sau cineva aşa i-a lipsit nevesti-mii.

Conduc mai departe. Trebuie să-i găsesc un loc frumos.

Însorit. Cu panoramă.

Nu ştiu dacă-i o amintire frumoasă sau urâtă… Ludovic trebuie să fi avut unşpe sau doişpe ani, era slăbuţ, alb ca varul, ascuns tot timpul după fusta maică-sii, smiorcăindu-se la cel mai mic efort, lipsind de la şcoală, scutit de sport, înnebunit după benzi desenate şi jocuri video. În fine, nu chiar un copil, ce mai…

Într-o seară care nu era deloc ca toate celelalte, mi-a săritţ andăra.

Am prins-o pe nevastă-mea de încheietură şi-am silit-o să se întoarcă spre micuţul ei bolnăvicios:

— Nu se poate aşa, Nadine! Nu se poate aşa, am zbierat. Doar n-o să stea aşa pe scaun până o să murim noi, nu? Tre' să devină bărbat, pentru numele lui Dumnezeu! Nu-i cer să alerge la maraton, însă nici aşa nu se poate! Doar n-o să-şi petreacă toată viaţa citind prostii şi stivuind cărămizi pe un ecran de televizor, ce naiba!

Nevastă-mea s-a speriat, iar cel mic s-a ridicat, lăsând *gamepadul* jos.

— Ludo, tată, nu spun asta ca să te bat la cap, dar la anii tăi trebuie să ieşi din casă. Să-i faci pe bătrânii tăi să turbeze de furie! Să meştereşti la motoretă şi să te uiţi după fete! Nu ştiu ce să zic… dar pe-aici nu e nimic care să te-nveţe ce-i viaţa! Trebuie să stingi televizorul, băiete! Trebuie să scoţi totul din priză.

— Mă uit după fete, mi-a răspuns el zâmbind.

— Păi, nu-i de-ajuns să te uiţi, fir-ar să fie! Trebuie să şi vorbeşti cu ele!

— Nu te enerva, Jean, mă implora nevastă-mea, nu te enerva.

— Nu mă enervez!

— Ba da. Te enervezi. Aşa că termină imediat ca să nu facă o criză.

— O criză? Ce mai e şi cu tâmpeniile astea? Scot păr pe gură, sau ce?

— Termină. E stresul, ştii foarte bine…

— Stresul pe naiba! Tu-l faci să fie aşa fiindcă-l cocoloşeşti! Tu îl împiedici să crească numai ca să-ţi păstrezi copilaşul!

Maică-sa s-a pus pe plâns.

Plângea uşor.

În timpul nopţii, băiatul a tuşit şi a folosit inhalatorul de patru ori. Dorm la perete, aş fi putut să nu aud nimic.

A doua zi era duminică. A venit să mă caute la magazie:

— Miercuri are consultaţie la Necker. Luna asta îl duci tu. Aşa îl poţi întreba pe Robestier când poate să-şi reia orele de sport şi să zacă prin cafenele, bine?

— Miercuri lucrez.

— Nu, a zis ea, nu lucrezi, pentru că copilul tău trebuie să ajungă la spital şi tu trebuie să te duci cu el.

Când am văzut cum se uită la mine, n-am mai protestat. Oricum nu lucram în miercurea aia. Era deschiderea sezonului de pescuit şi ştiam că ştie şi ea.

Uite, colo nu-i rău deloc… Pe deluşorul ăla…

Câinele meu nu era câine. Era străjer. Stătea întotdeauna foarte drept, cu labele din faţă aliniate pe bord şi se uita la drum. Uneori se apuca să latre fără să ştii măcar de ce. Era ceva în depărtare care nu-i plăcea şi punea lucrurile la punct din postul lui de observaţie.

Ce mi-a mai spart urechile, dacă stau bine să mă gândesc…

Oamenii mă întrebau: V-aţi luat coiot să depisteze radarele? O, da, zău aşa, le răspundeam, unul straşnic. Şi-ncă cu ventuze. Deci un deluşor, precis… Măcar atât.

Fireşte, n-am mai îndrăznit să deschid gura. Fusesem prea impresionat de ceilalţi copii din sala de aşteptare şi, pe urmă, de toate investigaţiile la care-l supuneau pe bietul meu Ludo. La un moment dat, chiar mi-a venit să le spun: Bine, gata. Pe bune, ajunge. Doar vedeţi că nu mai

poate. Vreţi să-l umiliţi, sau ce? La sfârşit l-au băgat într-un fel de cabină de sticlă şi i-au cerut să sufle în nişte tuburi ciudate până când a fost cât pe ce să leşine. Ca să-i interpreteze respiraţia pe un grafic computerizat.

Ca la bătăile inimii.

Eu stăteam pe un scăunel şi-i ţineam geaca.

În timp ce o infirmieră schimba tuburile, îi făceam mici semne de încurajare. Mă rog, nu era chiar o competiţie, dar era curajos oricum…

Apoi se supunea iar cerinţelor lor, iar eu mă uitam la toate ecranele alea, încercând să pricep ceva.

Explicaţia pentru ce devenise viaţa noastră. De ce toate nopţile alea albe? De ce toată neliniştea? De ce fiu-meu era încă cel mai mic din clasă şi de ce maică-sa nu mă mai iubea ca înainte? Ei? De ce? De ce noi? Dar din toate cifrele alea care fugeau în toate părţile nu pricepeam nimic.

Mi-am dat seama că Nadine vorbise cu doctorul înainte de consultaţie fiindcă la un moment dat s-a întors spre mine şi mi-a zis aşa, cu un zâmbet din vârful buzelor, ca un popă.

— Deci, domnule Monati… Se pare că sunteţi puţin… (s-a prefăcut că-şi caută cuvintele) puţin contrariat de purtarea fiului dumneavoastră în viaţa de zi cu zi, nu-i aşa?

Eu am dat în bâlbâială.

— Vi se pare prea molâu?

— Cum?

— Abulic? Indolent? Apatic?

Mă treceau toate căldurile. Nu pricepeam nimic din ce-mi îndruga.

— Aţi vorbit cu maică-sa, aşa-i? Ascultaţi, domnule doctor, nu ştiu ce v-a spus exact, dar eu nu vreau decât o viaţă normală pentru copilul meu. O viaţă normală, înţelegeţi? Nu cred că felul ăsta al ei de a-l dădăci tot timpul îl ajută cu ceva. Ştiu că are o sănătate şubredă, însă mă întreb dacă nu cumva tocmai faptul că stă închis în casă, de parcă ar fi într-o cameră sterilă, ca să zic aşa, nu-i

alimentează starea asta de slăbiciune.

— Înţeleg, domnule Monati, înţeleg… înţeleg foarte bine ce vă îngrijorează şi, din păcate, mi-ar fi greu să vă liniştesc, totuşi vă propun să vă supuneţi şi dumneavoastră unui mic test. Sunteţi de acord?

Mai rău decât un popă, un arhiepiscop.

Ludovic se uita la mine.

— Sigur, am răspuns.

M-a pus să-mi scot haina. S-a ridicat, s-a dus să ia o foarfecă de după calculatoare, a tăiat o bucată mare de leucoplast şi mi-a lipit-o pe gură. Chestia asta nu mi-a plăcut. Măcar bine că nu eram răcit în ziua aia. Pe urmă a ieşit din încăpere pentru ceva timp, iar eu şi Ludo ne-am trezit singuri ca nişte cretini.

— Mmm… Mmm… făceam eu mergând ca un pinguin.

El râdea. Când strângea din ochi aşa, o vedeam în el pe maică-sa. Nadine când era mai tânără. Aceeaşi feţişoară fermecătoare. Acelaşi năsuc cârn.

Doctorul s-a întors cu un pai galben de plastic. Un pai din ăla cu care beau copiii sirop de mentă. Cu un bisturiu, a făcut o gaură minusculă în leucoplast în dreptul gurii, a băgat paiul prin ea şi m-a întrebat dacă pot să respir. Am dat din cap.

Apoi, cu un ac de seringă, a găurit paiul în mai multe locuri. A aruncat o privire rapidă spre mine. Eram bine, nicio problemă, putea să-şi continue jocul de doi bani.

Pe urmă mi-a strâns nasul cu un clips, şi deja nu mă mai simţeam aşa de bine.

Deja intram în panică.

S-a întors spre cel mic:

— Cum îl cheamă pe tatăl tău?

— Jean. Dar toată lumea îi spune Jeannot.

— Bine… Apoi, întorcându-se spre mine: Sunteţi gata, domnule Jeannot? Veniţi cu mine? Bineînţeles, vă este interzis categoric să vă atingeţi de micul meu dispozitiv. Pot să contez pe dumneavoastră, nu-i aşa?

Am parcat, am deschis lada de scule, am luat cazmaua şi mi-am cuibărit câinele mort în geacă.

Era o vreme frumoasă, am tras fermoarul şi am plecat împreună.

L-am urmat pe culoar şi ne-a rugat să-l aşteptăm un moment. Lulu al meu şi cu mine am schimbat o privire, dând din cap: Hei, cine-i ăsta, doctorul Maboul[19]? Mă rog, el dădea din cap, eu nu. Fiindcă nu puteam. Am ridicat doar puţin bărbia, dând ochii peste cap, şi numai asta mi-a tăiat răsuflarea mai rău decât mi-aş fi închipuit. Pe urmă nu m-am mai mişcat deloc.

Robestier s-a întors. Îşi scosese halatul şi ţopăia ca un copil, dând cu piciorul într-o minge prăpădită de fotbal.

Mi-a strigat:

— Haideţi, domnule Jeannot, haideţi! Pasa!

Nicio secundă nu mi-am făcut speranţe că o să ating mingea aia nenorocită. Nicio secundă.

Mă mişcam puţin de pe-un picior pe altul, însă mă aplecam cât mai puţin posibil. Paiul trebuia să rămână neapărat în poziţie orizontală. Nu trebuia să mişc capul prea repede şi, mai ales, nu de la stânga la dreapta sau de sus în jos, altfel nu mai aveam destul aer.

Încercam totuşi.

— Ei, Jeannot? Ce te mocăi aşa, bătrâne? Hmm? Nu-l mai recunoşteam. El, atât de băţos mai devreme la biroul lui, acum mă tutuia ţopăind ca un iepure.

— Nu-ţi cer să dai vreun gol, dar măcar o amărâtă de pasă! Ce naiba!

Paiul pe care mă chinuiam să nu-l scuip orice-ar fi, lipsa aerului şi enervarea că nu reuşeam să ating nenorocita aia de minge m-au făcut s-o iau razna. Am încercat să mă calmez, dar simţeam că o să crăp.

— NU, DOMNULE MONATI! NU!

Şi tot ce-am reuşit să fac ca să nu-mi smulg porcăria

19 Aluzie la Operation, joc de societate american care în spațiul francofon este comercializat sub numele Docteur Maboul, de la maboul, „țicnit“.

aia de leucoplast, sau mai degrabă ca să nu-mi pierd demnitatea în faţa puştiului meu, a fost să mă trântesc pe jos, să mă ghemuiesc şi să rămân nemişcat cât mai mult posibil, cu fruntea pe genunchi şi braţele încrucişate deasupra capului ca să mă ascund de lume.

Ca să nu mă privească nimeni. Ca să nu-mi vorbească nimeni. Ca să nu mă atingă nimeni. Ca să fiu lăsat să fac pe mortul cât mai mult şi să pot începe să trăiesc din nou.

Mi-a întins mâna şi m-a ridicat de jos în timp ce eu îmi smulgeam toate porcăriile alea de pe faţă.

— Vedeţi, domnule Jean, testul prin care aţi trecut tocmai asta e…

A arătat spre aparat. Pe micul său ecran luminos, eforturile chinuitoare pe care le făcuse Ludovic suflând din toate puterile apăreau ca nişte picioare de muscă risipite pe un grafic de o mie de ori prea mare pentru ele.

Nu credeam că deluşorul e aşa de greu de urcat. Mă folosesc de cazma ca de un băţ de drumeţie şi îmi repet unele cuvinte cu voce tare: „Ei, Jeannot, pasa? Nu, domnule, Monati! Nu!”

În seara aia am intrat în camera băiatului să văd ce face. Stătea în pat şi citea o revistă. Am tras scaunul de sub birou.

— Eşti bine?

— Da.

— Ce citeşti frumos?

Mi-a arătat coperta.

— Te simţi bine?

— Da.

— OK…

Vedeam că nu prea are chef de vorbă. Că e obosit şi nu vrea decât să-şi citească în linişte revista despre cele zece enigme ale sistemului solar.

— Ţi-ai luat Ventolinul cu tine?

— Da.

— Păi, bun… deci e totul bine?

— Da.

— Te… Te deranjez, nu? Te ţin din citit, aşa-i?

M-a privit drept în ochi.

— Da, mi-a zis cu un zâmbet larg, mă deranjezi puţin.

Ah… Când mă gândesc la asta… Cât de drăguţ era băiatul meu… Atât, atât de drăguţ…

Ieşind din cameră, nu m-am putut abţine să-l întreb:

— Cum faci?

— Cum fac ce?

— Să respiri.

A lăsat revista jos, pe burtă, şi s-a gândit puţin, ca să-mi dea singurul răspuns bun posibil:

— Mă concentrez.

I-am urat noapte bună şi, în clipa în care închideam uşa, l-am auzit râzând:

— Noapte bună, Ronaldo.

Şi fiindcă a râs aşa, un picuţ şi nu prea tare, numai ca să-şi necăjească în glumă tatăl, ei bine, aproape că s-a sufocat.

Aha, era perfect. Un fel de promontoriu micuţ orientat spre sud-sud-vest. Aşa o să aibă ce face micul meu flecar…

M-am pus pe săpat.

I-am lăsat lui geaca. Am scos cele două cuburi de zahăr pe care le luasem dintr-o autoservire şi le-am strecurat în buzunarul interior.

Pentru drum.

Am astupat repede groapa. Nu era un câine mare.

M-am aşezat alături şi, dintr-odată, m-am simţit singur pe lume.

Am fumat o ţigară, apoi încă una, şi-ncă una.

Pe urmă m-am sprijinit în cazma ca să mă ridic.

Toţi doctorii ne repetau că trebuie să-l trimitem pe Ludovic la aer curat. Că trebuie să-şi continue şcoala undeva la munte şi departe de noi. Ne-a fost greu să ne hotărâm. Mai ales nevesti-mii.

Până la urmă l-am înscris la un fel de liceu-sanatoriu din Pirinei. N-am întâmpinat niciun fel de problemă.

Nadine spunea că datorită dosarului său şcolar. După mine, mai mult datorită dosarului medical, dar, mă rog, nu contează, el se bucura că pleacă.

Tocmai împlinise cinşpe ani, trecea într-a X-a şi era un puşti adorabil.

Cam mic de statură pentru vârsta lui, însă deja un mare, mare domn…

Asta s-a întâmplat înainte de vacanţa de Paşte. Aşteptam cu nerăbdare să se întoarcă acasă. Maică-sa se tot învârtea de colo-colo şi eu îmi luasem câteva zile libere. Trebuia să-l ducem în parc, la Futuroscope, înainte să plece la verii lui din Parthenay. Eram acolo când a sunat telefonul.

Conducerea liceului ne-a anunţat că fiul nostru, Monati Ludovic, avusese o criză în timpul unei pauze şi că administraţia chemase imediat salvarea, dar că băiatul murise în drum spre cel mai apropiat spital.

Cel mai greu ne-a fost să-i golim camera de-acolo. A trebuit să strângem toate lucrurile şi să le punem în saci de gunoi: hainele curate şi hainele murdare, jocurile, cărţile, posterele pe care le prinsese în jurul patului, caietele, secretele şi toate cutiile de medicamente.

Nadine nici n-a clipit. Singurul lucru pe care şi-l dorea era să nu se întâlnească cu directorul. Existau în „situaţia asta tragică”, cum îi spunea el, detalii pe care ea nu reuşea să le accepte.

Un băiat de cinşpe ani nu moare pur şi simplu în pauză în curtea liceului.

În faţa internatului, s-a întors spre mine:

— Nu sta aici în picioarele mele. Du-te şi aşteaptă-mă în maşină. Vreau să fiu singură.

N-a trebuit să mi-o mai repete niciodată, şi totuşi, din ziua aia, am avut tot timpul senzaţia că stau în picioarele ei.

Se circulă prost. Prevăzusem ambuteiajele. Nu sunt obişnuit să conduc la ora asta. Nu sunt obişnuit să mă simt prins în trafic. Oamenii claxonează şi îmi lipseşte câinele

meu.

Mâine, când o să mă sui din nou în cabină, mirosul lui o să fie acolo.

O să-mi ia ceva timp să mă dezobişnuiesc.

Cât timp?

Cât de *mult* timp?

Cât timp până o să încetez să mă mai uit spre el, să-l mai întreb dacă e bine şi să mai întind mâna spre locul mortului, hmm?

Cât timp toate astea?

Am zis „Eu sunt!” şi m-am dus la bucătărie să-mi iau o bere. Mă pregăteam să cobor, când m-a strigat Nadine. Era în salon.

Nu mai avea şorţul şi-şi ţinea haina pe genunchi.

— Îmi făceam griji, aşa că am sunat la tine la muncă şi Ricaut mi-a zis de câinele tău.

— Da?

Mă răsucisem deja pe călcâie, când ea a adăugat:

— Nu vrei să te plimbi puţin?

— Hai, vino… încalţă-te la loc şi vino. Te aştept.

Am ieşit, eu am încuiat uşa, era aproape noapte şi ne-am luat de mână.

Happy Meal

O iubesc pe fata asta. Vreau să-i fac o bucurie. Vreau s-o invit la masă. La una dintre braseriile alea pariziene mari, cu oglinzi şi şervete de pânză. Să mă aşez lângă ea, s-o privesc din profil, să mă uit la oamenii din jur şi să las totul să se răcească. O iubesc.

— Bine, spune ea, dar mergem la McDonald’s.

Nu-mi lasă timp să protestez.

— A trecut atât de mult, adaugă aşezând cartea lângă ea, atât de mult…

Exagerează. A fost cu mai puţin de două luni în urmă, doar ştiu să număr. Ştiu să număr, dar mă resemnez. Fata asta-i moartă după *nuggets* şi sos *barbecue*, *ce* pot să fac?

Dacă rămânem împreună destul de mult, am s-o învăţ să-i placă şi altceva. Sosul *grand veneur*\ vinurile

1. Sos din vin roşu, folosit tradiţional la friptura de vânat.

De *la grand veneur*, „mare vânător”, titlu acordat nobilului care conducea vânătoarea cu copoi la curtea regelui Franţei.

de Pomerol şi *crêpes Suzette*[20], de exemplu. Dacă rămânem împreună destul timp, am s-o învăţ că ospătarii din marile braserii n-au voie să atingă şervetele noastre şi că le lasă pur şi simplu să alunece pe masă înclinând uşor şervetul pe care le aduc. O să fie de-a dreptul uimită. Sunt atâtea lucruri pe care aş vrea să i le arăt. Atâtea, atâtea lucruri… Dar nu spun nimic şi mă uit cum se încheie la paltonul ei drăguţ.

Ştiu cum sunt fetele când vine vorba de viitor: doar te amăgesc cu promisiuni. Prefer s-o duc la porcăria aia de fast-food şi s-o fac fericită zi de zi. *Crêpes Suzette* pot să mai aştepte.

Pe stradă îi spun că-mi plac pantofii ei, iar ea se îmbufnează:

— Nu-mi zice că nu i-ai observat până acum, îi am de la Crăciun!

Eu mă bâlbâi, ea îmi zâmbeşte, atunci îi spun că-mi plac şosetele ei şi ea îmi spune că sunt un prost. De parcă n-aş şti deja.

Simt că mi se face greaţă de cum deschid uşa. De la o dată la alta uit cât de tare urăsc McDonald’s-ul.

Mirosul ăla… Mirosul ăla de prăjeală, de urâţenie, de cruzime împotriva animalelor şi de vulgaritate amestecate. De ce casierele se lasă urâţite în halul ăla? De ce poartă cozorocul ăla absurd? De ce oamenii stau la coadă atât de docili? De ce muzica aia de ambianţă? Pentru care ambianţă? Bat din picior de nerăbdare. Clienţii din faţa noastră sunt prost-crescuţi. Fetele sunt vulgare şi băieţii au toţi privirea goală. Deja mă descurc greu cu omenirea, n-ar trebui să pun piciorul în locuri de genul ăsta.

---

20 Clătite franțuzești stropite cu un sos din zahăr caramelizat, unt, zeamă de mandarină sau de portocală, coajă de portocală și lichior.

Stau drept şi fixez cu privirea un punct îndepărtat din faţa mea, cel mai îndepărtat cu putinţă: preţul meniurilor Maxi Best Of şi compoziţia chimică a parfeurilor Very Parfait afişate deasupra tejghelei. „Maxi Best Of" şi „Very Parfait". Cum poţi să ridiculizezi cuvintele în asemenea hal? Mă întristez. Ea simte, simte lucrurile astea. Îmi ia mâna şi mi-o strânge uşor. Fără să mă privească. Mă simt mai bine. Degetul ei mic îmi mângâie palma şi linia norocului începe să se încalece cu cea a inimii.

Se răzgândeşte de mai multe ori. Pentru desert, ezită între un *milkshake* şi un *sundae* cu caramel. Ridică năsucul cârn şi îşi răsuceşte o şuviţă. Casiera e obosită şi eu sunt emoţionat. Duc ambele tăvi. Ea se întoarce.

— Vrei să stai în spate de tot, corect?

Ridic din umeri.

— Ba da. Vrei. Ştiu că vrei.

Îmi deschide drumul. Cei care s-au întins prea mult îşi trag scaunele cu zgomot când trece. Câteva capete se întorc. Ea nu le vede. Dispreţ imperceptibil al celei care ştie că e frumoasă. Caută un mic alcov în care să ne simţim bine amândoi. A găsit, îmi zâmbeşte iar şi eu închid ochii în semn de încuviinţare. Aşez mâncarea pe o masă pătată cu stropi de ketchup şi urme de grăsime. Ea îşi dezleagă încet fularul şi dă de trei ori din cap înainte să-şi lase la vedere gâtul delicat. Eu rămân în picioare ca un mare neghiob.

— Ce mai aştepţi? mă întreabă ea.

— Te privesc.

— Poţi să mă priveşti mai târziu. Se răceşte mâncarea.

— Ai dreptate.

— Întotdeauna am dreptate.

— Nu, iubito, nu întotdeauna.

O strâmbătură uşoară.

Îmi întind picioarele pe culoarul dintre mese. Nu ştiu cu ce să încep. Deja îmi vine să plec. Nu-mi place nimic din toate chestiile astea ambalate. Unui băiat cu cercel în nas i

se alătură alţi doi urlători. Îmi trag picioarele ca să las să treacă toată cireada asta ciudată.

Am un moment de îndoială. Ce caut eu aici? Cu iubirea mea nemăsurată şi haina mea de tweed? Caut prosteşte, din reflex, o furculiţă şi un cuţit.

Ea se neliniştește:

— S-a întâmplat ceva?

— Nu, nu. Totul e foarte bine.

— Atunci, mănâncă!

Mă execut. Ea deschide cu grijă cutia cu *nuggets*, de parcă ar fi o casetă de bijuterii. Îi privesc unghiile. Ojă albăstrie. Ojă aripă de libelulă. Spun doar aşa, nu mă pricep deloc la nuanţele de ojă, dar se pare că mai are două libelule mici în păr. Clame minuscule care abia dacă prind câteva şuviţe blonde. Sunt emoţionat. Ştiu, mă repet, dar nu pot să nu mă întreb: „Oare pentru mine, gândindu-se la prânzul ăsta, şi-a făcut unghiile azi-dimineaţă?”

Mi-o închipui în baie, concentrându-se şi visând deja la *sundae*-ul ei cu caramel. Şi la mine, cu ocazia asta. Ei, da. La mine. Inevitabil.

Moaie bucăţile decongelate de pui în sosul din cutiuţa de plastic.

Le savurează.

— Chiar îţi place chestia asta?

— La nebunie.

— De ce?

Zâmbet triumfător.

— Pentru că e bună!

Îmi dă de înţeles că sunt un tip desuet care strică cheful altora. Dar măcar mi-o spune cu tandreţe. Numai să dureze tandreţea asta. Numai să dureze.

Mă apuc şi eu de mâncat. Mestec şi înghit în ritmul ei. Nu vorbeşte prea mult cu mine. M-am obişnuit. Nu vorbeşte niciodată prea mult cu mine când o scot la masă. E prea ocupată să se uite la mesele din jur. Oamenii o fascinează. Chiar şi scrântitul ăla de la masa de-alături care se şterge la gură şi îşi suflă nasul cu acelaşi şerveţel o

atrage mai mult decât mine.

Şi, în timp ce ea îi studiază pe ceilalţi, eu profit de ocazie ca s-o privesc pe îndelete.

Ce-mi place cel mai mult la ea?

Aş zice, în primul rând, sprâncenele. Are sprâncene frumoase. Foarte bine conturate. Probabil că Marele Arhitect era inspirat în ziua aia. Probabil că a folosit o pensulă din păr de jder şi nu i-a tremurat mâna. În al doilea rând, lobii urechilor. Perfecţi. Nu are găuri pentru cercei. Sper să nu-i vină vreodată ideea bizară să-şi facă. N-o s-o las. În al treilea rând, îmi place nasul ei, sau, mai exact, nările. Micile spinări rotunde şi domoale ale acestor două cochilii. Aceste cochilii de un roz pal, aproape albe, asemenea celor pe care le căutăm în fiecare vară de când ne-am întâlnit şi pe care copiii de pe plajă le numesc porţelanuri. În al patrulea rând…

Dar vraja deja s-a rupt – a simţit că o privesc şi se strâmbă muşcând paiul. Întorc capul. Îmi caut telefonul pipăindu-mi buzunarele.

— L-ai pus la mine în geantă.

— Mersi.

— Ce-ai face fără mine, hmm?

— Nimic.

Îi zâmbesc şi iau câţiva cartofi reci.

— N-aş face nimic, însă n-aş fi nevoit să merg la McDo sâmbăta după-amiaza.

Nu m-a înţeles. Atacă *sundae-\îi* cu vârful linguriţei, începe să mănânce fărâmele de alune, apoi urmează conştiincioasă fiecare dâră de caramel.

Pe urmă împinge tava deoparte.

— N-o mănânci pe toată?

— Nu. De fapt, nu-mi plac *sundae-urile*. Îmi plac numai bucăţelele de alune şi caramelul. De la îngheţată mi se face greaţă.

— Vrei să-i rog să-ţi mai pună?

— Ce?

— Păi, alune şi caramel.

— N-o să vrea nici morţi.

— De ce?

— Fiindcă ştiu. Nu vor.

— Lasă-mă să-ncerc.

Mă ridic, luând păhărelul ei cu îngheţată, şi mă îndrept spre casă. Îi fac cu ochiul. Ea mă priveşte amuzată. Nu mă simt prea în largul meu. Sunt un cavaler viteaz care poartă, până în cele mai potrivniceţ muturi, culorile prinţesei lui.

Îi cer încet doamnei un nou *sundae*. E mai simplu. Sunt un cavaler viteaz cu ceva experienţă de viaţă.

Ea îşi începe din nou munca de furnică. Îmi place pofta ei. Îmi plac manierele ei.

Atâta graţie…

Cum e posibil?

Mă gândesc la ce-o să facem pe urmă. Unde o s-o duc? Ce-o să fac cu ea? Oare o să-mi dea mâna când o să ieşim din nou în stradă? O să-şi reia pălăvrăgeala încântătoare de unde s-a oprit când a intrat? De altfel, unde s-a oprit? Cred că-mi vorbea despre weekendul de Paşte. Unde o să mergem de Paşte? O, Doamne, draga mea, nici eu nu ştiu. Să te fac fericită zi de zi, asta pot să încerc, dar să mă întrebi ce facem peste două luni, cu asta deja mergi prea departe. Deci, trebuie să mai găsesc şi alt subiect de conversaţie, pe lângă un loc de plimbare.

Viteaz, cu experienţă şi inspirat.

La anticari, poate… Anticarii nu sunt decât un pretext ca să hoinărim pe malul Senei. Ea o să ofteze. „Iar? *Iar* cărţi vechi?” Nu, n-o să ofteze. Şi ei îi place să-mi facă o bucurie. Şi-o să-mi dea şi mâna, ştiu bine. Mi-a dat-o întotdeauna.

Îşi împătureşte şerveţelul înainte să se şteargă la gură. Ridicându-se, îşi netezeşte fusta şi trage de mânecile cardiganului. Îşi ia geanta şi îmi arată din ochi unde trebuie să las tăvile.

Îi deschid uşa. Frigul ne ia prin surprindere. Îşi leagă din nou fularul, pe urmă îşi eliberează, cu un gest plin de

siguranţă, părul de sub gulerul paltonului. Se întoarce spre mine şi-mi mulţumeşte:

— A fost delicios.

A fost delicios.

Pornim în jos pe rue Dauphine, vântul bate, îmi petrec braţul pe după umerii ei şi o strâng lângă mine.

O iubesc pe fata asta. E a mea. O cheamă Adèle şi n-are nici şase ani.

Punctele mele de viaţă în dimineaţa asta, cu puţin înainte de ora zece, telefonul mi-a vibrat la piept. I-am simţit bâzâitul, dar nu l-am băgat în seamă fiindcă stăteam ghemuit în faţa unui zid şi cercetam evoluţia unei fisuri.

Cu genunchiul pe casca de şantier, încercam să înţeleg de ce un bloc de locuinţe colective (BLC) nou-nouţ nu fusese locuit niciodată.

Fusesem desemnat expert de compania de asigurări a cabinetului de arhitectură care îl construise şi aşteptam ca asistentul meu să citească valorile măsurate de dispozitivele pe care le montaserăm de-a lungul acestei fisuri cu patru luni în urmă.

N-o să intru acum în detalii, fiindcă ar fi mult prea tehnice, dar situaţia era tensionată. Agenţia noastră lucra la dosarul ăsta de mai bine de doi ani şi era în joc o sumă grasă. O sumă considerabilă, reputaţia a trei arhitecţi, doi topografi, a unui dezvoltator imobiliar, a unui terasier, a unui constructor, a unui şef de şantier, a doi ingineri-consultanţi şi a unui viceprimar.

Trebuia să determinăm „tendinţa spre dezordine” – cum o numim cu indulgenţă în jargonul nostru – şi, în funcţie de cuvântul pe care avea să mizeze viitorul meu raport dintre acestea trei: „deplasare”, „alunecare” sau „înclinare” (şi toate corolarele lor), urma să fie determinată nu suma totală – subtilitate care nu era de competenţa mea –, ci numele emitentului şi destinatarului facturii ce avea să fie eliberată.

Adică nu eram singur, în dimineaţa aia, la căpătâiul unui imobil abia răsărit şi deja pe moarte şi telefonul meu

n-avea decât să vibreze în gol.

De altfel, a luat-o de la capăt. A început să bâzâie din nou două minute mai târziu. Enervat, mi-am strecurat mâna sub haină. Nici nu-l închisesem bine, că cel al lui François, asistentul meu, a preluat ştafeta. A sunat îndelung, poate de şase-şapte ori, şi în două reprize, însă François lucra într-o nacelă la zece metri deasupra pământului, aşa că încăpăţânatul care voia să dea de el a închis până la urmă.

Reflectam, oftam, îmi treceam mâna peste fisura aia blestemată, a treia care apăruse pe faţada clădirii de la începutul investigaţiilor, şi o atingeam uşor cu vârful degetelor aşa cum aş fi atins o rană de pe trupul cuiva. Cu acelaşi sentiment de neputinţă şi în acelaşi delir aproape hristic.

„Zidule, închide-te”.

Detestam momentul prin care treceam. Simţeam că misiunea asta e prea grea pentru mine, pentru noi, asociatul meu şi cu mine, prea grea, prea dificilă şi, mai ales, prea riscantă. Oricare ar fi fost conţinutul raportului meu şi chiar dacă urmările afacerii ăsteia ar fi depins, în definitiv, de marile manevre ale avocaţilor, după care cele mai alarmante fisuri, şarpante şi fundaţii ajung întotdeauna să se rezolve printr-o înţelegere financiară amiabilă, ştiam că numai faptul că îmi exprim, ne exprimăm, părerea o să ne atragă duşmănia unei bune părţi din sectorul nostru de activitate.

Dacă arhitecţii ar fi reabilitaţi, am pierde clientela dezvoltatorului şi constructorului incriminaţi, iar dacă arhitecţii ar fi consideraţi responsabili, nu am fi plătiţi decât peste luni bune (chiar ani) şi am pierde ceva mai preţios decât orice confort financiar: încrederea.

Încrederea în ei, în noi şi, indirect, în meseria noastră. Fiindcă, dacă vinovăţia lor ar fi probată, s-ar dovedi că ne-au minţit de la început.

Am ezitat îndelung înainte să acceptăm misiunea asta şi dacă am făcut-o a fost pentru că îi stimam pe oamenii

ăia. Pe oamenii ăia şi munca lor. Ne-am înhămat la ea, cu tot ce presupunea asta în materie de riscuri pentru noi (a trebuit să investim în aparate extrem de scumpe), fiindcă am crezut întotdeauna în buna lor credinţă.

Şi dovada că ne-am înşelat ar fi, în sine, pentru asociatul meu şi pentru mine, un dezastru îngrozitor.

Or, întâmplarea face că în dimineaţa asta, pentru prima dată de la demararea acestei lucrări de expertiză, începeam să am îndoieli. N-are rost să explic acum de ce, repet, ar fi o chestie mult prea tehnică, dar eram neobişnuit de nervos. Erau două sau trei amănunte care mă deranjau şi un mic gând perfid începea deja să sape înăuntrul meu. Exact ca termitele alea sau croitorii pe care îi vânam de la o expertiză la alta, un mic gând *xilofag*.

Pentru prima oară de la începutul investigaţiilor noastre şi după sutele de ore pe care mi le petrecusem lucrând la dosarul ăsta, simţeam că o porcărie începea să mă roadă pe dinăuntru: oare arhitecţii chiar ne spuseseră tot adevărul?

(E cam lungă introducerea asta, însă mi se pare importantă în raport cu urmarea evenimentelor relatate aici. Totul stă în fundaţie. Asta m-a învăţat meseria.)

Cam pe-acolo eram cu gândurile negre, când tocmai unul dintre arhitecţi s-a apropiat întinzându-mi telefonul lui.

— Soţia ta.

Încă dinainte să-i aud vocea, mă prinsesem că ea încercase să dea de mine mai devreme şi, încă dinainte de-a începe să vorbească, îmi imaginasem deja tot ce-i mai rău.

Nici nu se poate spune cu ce viteză uluitoare se învârt, zornăie, se antrenează şi se alarmează rotiţele creierului. Încă dinainte să rostesc aceste două silabe scurte, [al [lo], un şir de imagini unele mai morbide decât altele avuseseră timp să-mi treacă prin faţa ochilor şi eram sigur, în timp ce luam telefonul, că se întâmplase ceva grav.

Cumplite miimi de secundă. Cumplite zgâlţâituri seismice. Fisură, falie, breşă, crăpătură sau ce mai vreţi, dar în clipa aia inima se şubrezește pentru totdeauna.

— Şcoala, a spus ea dintr-o suflare, şcoala lui Valentin. M-au sunat. A apărut o problemă. Trebuie să te duci până la şcoală.

— Ce problemă?

— Nu ştiu. N-au vrut să-mi spună la telefon. Vor să ne ducem acolo.

— A păţit ceva ăla mic?

— Nu, a făcut ceva.

— Grav?

În timp ce-i puneam întrebarea asta îmi simţeam inima bătând din nou. Băiatul nu păţise nimic, restul n-avea absolut nicio importanţă. Restul deja nu mai exista şi am început din nou să examinez zidul.

(Şi abia în seara asta, scriind „şi am început din nou să examinez zidul”, îmi dau seama în ce hal am ajuns din cauza expertizei ăsteia – aproape nebun.)

— Cu siguranţă, altfel nu ne-ar chema acolo. Pierre, trebuie să te duci…

— Acum? Nu. Nu pot. Sunt pe şantier la Pasteur şi n-am cum să plec în clipa asta. Aşteptăm rezul…

— Uite ce e, mi-a tăiat-o ea, de doi ani ne macini viaţa cu şantierul ăsta, ştiu că e greu şi nu ţi-am reproşat niciodată nimic, dar am nevoie de tine. Am consultaţii de nu-mi văd capul, nu pot să-mi amân programările, în plus, tu eşti mai aproape. Trebuie să te duci.

Bine. Nu vă expun datele problemei fiindcă, şi în cazul ăsta, ar fi o chestie prea tehnică, dar o cunosc destul de bine pe soţia mea ca să ştiu că, dacă foloseşte tonul ăsta, trebuie să răspunzi:

— OK. Mă duc.

— Mă ţii la curent, da?

Părea de-a dreptul îngrijorată.

Părea atât de îngrijorată, încât grija asta s-a infiltrat la loc şi-n mine, aşa că pur şi simplu le-am strigat celorlalţi

că fiu-meu cel mic are o problemă şi că mă-ntorc cât pot de repede. Am simţit un vânticel răutăcios de neînţelegere adiind printre cei din jur. Dar n-a îndrăznit nimeni să spună nimic. Un copil, chiar şi pentru rechinii ăia, rămânea totuşi un pic mai preţios decât un sac de ciment.

François, de sus din nacela lui, mi-a făcut semn să stau liniştit. Un semn care spunea ceva de genul: Nu-ţi face griji. Sunt cu ochii pe toţi. Un semn extraordinar în împrejurările astea. Extraordinar.

X-Directoarea însăşi a venit până la poarta şcolii elementare Victor Hugo, unde i-am dat pe cei trei băieţi ai noştri. Nu m-a salutat, nu mi-a zâmbit, nu mi-a întins mâna. N-a spus decât „Urmaţi-mă”.

O cunoşteam. Schimbam întotdeauna câteva cuvinte la serbări, la şedinţele cu părinţii sau la ieşirile cu clasa şi chiar lucrasem gratuit pentru ea cu câţiva ani în urmă, când primăria extindea cantina. („Restaurantul şcolii”, cum trebuia să-l numim de-atunci.) Totul mersese bine şi aveam senzaţia că suntem în relaţii bune.

Când treceam pe lângă clădirea nouă, am întrebat-o dacă lucrurile stau bine dinspre partea asta, însă nu mi-a răspuns. Sau nu m-a auzit. N-avea deloc o faţă prietenoasă, mergea grăbită şi ţinea pumnii strânşi.

S-o simt atât de ostilă m-a făcut să mă întorc cu aproape patruzeci de ani în urmă. Brusc, m-am trezit din nou în pielea băieţelului stingher care merge în urma directoarei fără să sufle un cuvânt, întrebându-se ce pedeapsă o să primească şi dacă părinţii lui o să fie anunţaţi. O senzaţie foarte neplăcută, credeţi-mă pe cuvânt.

Foarte neplăcută şi foarte ciudată.

Foarte neplăcută în ce mă privea pe mine, fiindcă, mai mult decât o senzaţie, era o reminiscenţă – eu fusesem un elev turbulent, băieţelul acela ţinut de ureche care străbate curtea şcolii ca şi cum ar merge la eşafod –, dar şi foarte ciudată în cazul fiului meu Valentin, fiindcă el era cel mai dulce şi mai drăguţ copil.

Deci, ce făcuse?

Pentru a doua oară în dimineaţa aia mă aflam în faţa unui mister care mă depăşea. Ce anume nu fusese bine proiectat în capul fiului meu de şase ani de lumea lui, cea şcolară în orice caz, prezenta, astfel, semne premergătoare de *deplasare*, *alunecare* sau *înclinare*?

Din partea fraţilor lui nu m-ar fi mirat nimic, dar el? El, care şi-a venerat întotdeauna învăţătoarele, care-şi ţine caietele în perfectă ordine, care-şi dăruieşte întruna jucăriile şi care preferă, când merge în vacanţă la socrii mei, să alerge de dimineaţa până seara în jurul piscinei, pescuind insectele pe cale să se înece, decât să facă baie, el, pedepsit?

Copilul meu cadou, cum îi spun adesea fiindcă chiar e unul, în adevăratul sens al cuvântului. Cei doi băieţi mai mari erau deja măricei, Thomas avea opt ani şi Gabriel – şase, iar eu, într-un an în care Juliette, mama lor, mă întreba ce cadou mi-ar plăcea să primesc de Crăciun, am răspuns: un copil. Am ratat la mustaţă Crăciunul, însă, cum a venit la jumătatea lui februarie, i-am zis Valentin.

A fost un dar de Sfântul Valentin şi a fost o minune.

Cum ar fi putut copilul meu cadou, la numai şase ani, s-o aducă pe directoarea şcolii într-o asemenea stare? Iată ce mă lăsa de-a dreptul perplex.

Biroul ei se afla la etajul întâi al clădirii principale. I-a trecut pragul prima şi mi-a făcut semn s-o urmez fără să-mi arunce nici cea mai mică privire.

Am intrat.

— Închideţi uşa în urma dumneavoastră, mi-a ordonat ea.

Dacă aş fi avut un detector de tensiune la îndemână, cred că aparatul m-ar fi curentat. Asta nu era întâlnire, ci câmp electromagnetic.

Mai erau înăuntru un bărbat cu aer sumbru care mi-a răspuns la bună ziua cu o înclinare infimă din cap, o femeie atât de supărată, încât nu se simţea în stare să mă salute, un băieţel aşezat într-un scaun cu rotile, fiul lor

probabil, care n-a ridicat ochii spre mine, fiind ocupat să-şi răzuiască o pată imaginară de pe un genunchi al pantalonilor, şi, în partea opusă, singur, în picioare lângă fereastră, Valentin al meu.

Stătea în contre-jour şi se uita la picioare.

— Valentin o să vă explice de ce v-am chemat de urgenţă aici în dimineaţa asta, împreună cu părinţii lui Maxime, a anunţat directoarea vorbind cu fiul meu.

Niciun răspuns.

— Valentin, a repetat ea, ai măcar curajul să-i spui tatălui tău ce-ai făcut.

Tatăl lui Maxime se uita la fiul meu cu un aer sever, mama lui Maxime clătina din cap cu indignare, frământând cheile de la maşină, Maxime privea pe fereastră şi Valentin se uita în continuare la picioare.

— Valentin, l-am rugat cu blândeţe, spune-mi ce-ai făcut.

Niciun răspuns.

— Valentin, uită-te la mine.

Fiul meu m-a ascultat şi atunci am descoperit un copil pe care nu-l mai văzusem niciodată. De altfel, nici nu mai era un copil, ci un zid. Faţa lui era un zid şi zidul ăsta era mult mai rezistent decât cele care mă preocupau mai devreme. Un zid străpuns de doi ochi mari şi limpezi. Un contrafort.

Sigur, nu lăsam nimic să se vadă, însă zâmbeam în sinea mea. Era aşa de dulce cu mutriţa lui încăpăţânată de soldăţel dus în faţa curţii marţiale. Nu, nu era dulce, era frumos.

Atât de frumos, de calm, de palid… Un bust. O marmură albă.

— Valentin, a repetat directoarea, nu mă obliga să-i spun eu, te rog.

Mama lui Maxime a lăsat să-i scape un sughiţ şi sughiţul ăla m-a enervat. Ce se întâmpla, la urma urmei? Fiul lor era teafăr din câte ştiam şi clar nu fiul meu îl ţintuise în scaunul ăla cu rotile! Voiam să intervin, să-mi

arăt enervarea, când puştiul meu, hotărând să treacă la mărturisiri – n-o să-i mulţumesc niciodată îndeajuns pentru asta –, nu m-a lăsat să mă acopăr de ridicol în faţa acelei adunări pline de furie şi de tristeţe.

— Am spart roata de la scaunul lui Maxime… a murmurat el.

— Exact! a replicat directoarea pe un ton satisfăcut. Ai spart roata de la scaunul cu rotile al micului tău coleg de clasă cu vârful compasului. Exact asta ai făcut. Eşti mândru de tine?

Niciun răspuns.

Niciun răspuns din partea unui copil de şase ani cunoscut până atunci pentru bunătatea lui înseamnă o încuviinţare şi, dacă îşi asuma astfel gestul, măcar se putea face o mică investigaţie.

Atenţie, nu spun că deja eram gata să acopăr sau să iert greşelile puiului meu, însă era meseria mea să fac investigaţii ca să determin responsabilităţile unora sau altora într-un litigiu şi ţineam la expertiza asta preliminară înainte de-a stabili cauzele dezastrului.

Nu-mi apăram fiul, ci aplicam legea. Aplicam legea şi eram cu atât mai meticulos în ce-o privea, cu cât, în dimineaţa aia, aveam o relaţie extrem de sensibilă cu adevărul.

De luni de zile eram stresat, certat, bruscat de nişte oameni care se jucau de-a şoarecele şi pisica cu realitatea şi chiar aveam nevoie, în ce mă privea, de cea mai mare claritate.

— Eşti mândru de tine? l-a întrebat ea din nou.

Niciun răspuns.

Directoarea s-a întors spre părinţii lui Maxime, ridicând braţele ca şi cum ar fi vrut să le arate cât e de exasperată.

Calmaţi de mărturisirea lui Valentin şi liniştiţi de sprijinul neclintit al Autorităţii, tatăl lui Maxime s-a ridicat şi mama lui a lăsat cheile deoparte.

Tensiunea a scăzut cu câteva mii de volţi şi se simţea

că e timpul acum să trecem la lucruri serioase, adică pedeapsa. Care ar fi sancţiunea îndeajuns de dură pentru un gest atât de laş? Fiindcă suntem perfect de acord, doamnelor şi domnilor juraţi, nimic nu e mai rău pe lumea asta decât să te iei de un biet copil handicapat fără apărare, nu-i aşa?

Da, simţeam că atmosfera se destinde şi nu-mi plăcea natura destinderii ăsteia. Nu-mi plăcea pentru că astupa cam prea repede fisurile. Îmi cunoşteam fiul, fundaţiile pe care se înălţa, ştiam din ce material e făcut, nu-i stătea în fire să comită o asemenea faptă fără motiv.

— De ce-ai făcut asta? l-am întrebat eu cu un zâmbet nevăzut ascuns în sprâncenele ochilor mei furioşidar-nu-de-adevăratelea.

Niciun răspuns.

Eram descumpănit. Ştiam că fiu-meu recunoscuse grimasa mea de tată care se preface de-adevăratelea supărat, atunci de ce nu-şi scotea masca aia încruntată? De ce n-avea încredere în mine?

— Nu vrei să spui?

A clătinat din cap.

— De ce nu vrei să spui?

Niciun răspuns.

— Nu vrea să spună fiindcă îi e ruşine! a declarat mama lui Maxime.

— Ţi-e ruşine? am repetat cu blândeţe, continuând să-l privesc în ochi.

Niciun răspuns.

— Bun, uitaţi… a oftat directoarea, nu vă mai reţin cu o chestiune atât de regretabilă. Faptele sunt dovedite şi sunt de neiertat. Dacă Valentin nu vrea să vorbească, cu atât mai rău pentru el. Va fi pedepsit şi aşa va avea timp să reflecteze la purtarea lui.

Suspine uşurate în sala de judecată.

Eu nu-l scăpăm pe fiu-meu din ochi. Voiam să înţeleg.

— Întoarce-te în clasă, i-a ordonat ea.

Când se îndrepta spre uşă, l-am iscodit:

— Valentin, nu *vrei* să spui, sau nu *poţi* să spui?

A încremenit. Niciun răspuns.

— Nu poţi să spui?

Niciun răspuns.

— Nu poţi să spui pentru că e secret?

Şi-atunci, fiindcă a dat din cap că da pentru prima oară, mişcarea de balans a gâtului a lăsat două lacrimi uriaşe agăţate-n gene să cadă şi să i se prelingă pe obraji.

Of… Mă topeam de drag. În clipa aia îmi doream aşa de mult să îngenunchez în faţa lui şi să-l strâng tare de tot în braţe. Să-l strâng tare de tot şi să-i şoptesc la ureche: „Nu-i nimic, micuţul meu, nu-i nimic. Ai un secret de păstrat şi îl păstrezi chiar sub ameninţare. Eu, ştii, sunt mândru de tine. N-am idee de ce-ai făcut asta, dar ştiu că ai motivele tale şi îmi e de-ajuns. Te cunosc. Am încredere în tine”.

Bineînţeles, nici nu m-am mişcat. Nu de teamă să n-o supăr pe directoare sau ca să menajez pudoarea fiului meu, ci din respect pentru părinţii lui Maxime. Din respect pentru o suferinţă care n-avea nimic de-a face cu povestea aia stupidă cu roata. Din respect pentru oamenii ăia care şi-ar fi dorit şi ei foarte mult să îngenuncheze la picioarele fiului lor şi să-l strângă la piept.

Nu m-am mişcat, însă deformaţia mea profesională s-a impus din nou. Mi s-a năzărit fix în clipa aia că era timpul ca ei, eu, Valentin, Maxime şi toată şcoala, reprezentată aici de directoare, să întocmim un al nu ştiu câtelea raport de expertiză.

Da, era datoria mea să „definesc măsurile de conservare care se impun pentru a proteja lucrarea sau a evita agravarea dezastrelor”, aşa că am pus mâna pe umărul fiului meu ca să-l împiedic să părăsească încăperea şi, lipindu-l de picioarele mele, m-am răsucit astfel încât să stăm amândoi cu faţa la părinţii lui Maxime.

I-am privit şi le-am zis:

— Ascultaţi-mă. Nu-i iau apărarea fiului meu. Ce-a făcut nu-i aşa de îngrozitor. De altfel, o să mă ajute să

repar prostia pe care a făcut-o, fiindcă am în portbagaj un kit de petice pentru repararea cauciucurilor şi o să profit de ocazie ca să-i arăt, să le arăt la amândoi, m-am corectat uitându-mă la Maxime, cum se repară o cameră. Le prinde bine să ştie şi s-ar putea ca lucrul ăsta să le fie de mare folos în viaţă. Deci, uitaţi, să trecem peste. Povestea asta cu scaunul nu contează. Important, în schimb, şi ştiu că ce-o să vă spun s-ar putea să vi se pară şocant, însă cred cu tărie lucrul ăsta, este că Valentin, în dimineaţa asta, s-a purtat frumos cu fiul dumneavoastră. S-a purtat frumos fiindcă n-a făcut nicio diferenţă între ei. Şi ştiţi de ce? Păi, fiindcă nu vede niciuna, cred. Pentru Valentin, Maxime nu este nici slab, nici vulnerabil. E un copil exact ca toţi ceilalţi şi, ca toţi ceilalţi, trebuie deci să se supună aceleiaşi legi dure care guvernează curtea şcolii. N-a făcut niciun fel de discriminare, nici măcar o discriminare *pozitivă*, cum o numim noi, adulţii, care încercăm mereu să discriminăm totul. Nu, l-a tratat ca pe un egal. Din motive pe care nu le ştim, şi pe care nu trebuie să le ştim, pentru că secretele copiilor sunt sfinte, Valentin a simţit nevoia să se ia de fiul dumneavoastră. Dacă ar fi putut, l-ar fi bătut, i-ar fi pus piedică, i-ar fi tras una în umăr sau mai ştiu eu ce, dar – fiindcă nu putea – s-a luat de scaunul lui cu rotile. Era o luptă dreaptă. Era o luptă dreaptă şi aş zice chiar o chestie sănătoasă. Copiii noştri se văd pe picior de egalitate, iar noi greşim – şi-atunci m-am întors spre directoare – acordând atâta importanţă unei întâmplări aşa de banale. Dacă Valentin s-ar fi luat la pumni cu alt băiat din curte, am întrebat-o, aţi mai fi chemat părinţii aşa, de parcă ar fi fost cine ştie ce stare de urgenţă? Nu. Sigur că nu. Adultul care îi supraveghea i-ar fi despărţit, şi atâta tot. Ei, şi în cazul ăsta a fost la fel. A fost o simplă piedică, nici mai mult, nici mai puţin.

Apoi, întorcându-mă din nou spre părinţii lui Maxime:

— …Vă repet, nu încerc să-l scuz pe fiul meu, nu încerc să-l scuz şi vreau să fie pedepsit, dar susţin în continuare că, departe de a-l umili pe-al dumneavoastră,

spărgându-i roata i-a redat onoarea.

Cum mă grăbeam să mă întorc la muncă şi mă enervau toţi bătrânii ăia care nu-i înţeleg niciodată pe copii fiindcă au uitat de mult absolut tot din copilăria lor, n-am aşteptat să comenteze lunga mea tiradă şi mi-am continuat lucrările de consolidare.

— Spuneţi-mi, m-am adresat directoarei, unde putem găsi un lighean cu apă şi tu, Valentin, împinge încet scaunul ăsta dezumflat şi vino după mine în parcare.

În timp ce ceilalţi se foiau, încă puţin buimăciţi de evaluarea mea la faţa locului, l-am apucat pe micul Maxime de subsuori ca să-l duc până la lecţia mea despre cum trebuiau făcute lucrurile.

Nu era greu, l-am ridicat ca pe-un fulg, şi eu am fost în clipa aia, da, eu am fost, de departe, cel mai buimăcit dintre cei patru adulţi din încăpere.

Am avut un moment de vertij cum nu mi se mai întâmplase în viaţa mea. Aproape că m-am împleticit.

Nu, scuze, să avem grijă aici, „vertij” nu e cuvântul potrivit. Ridicându-l pe băieţelul ăla de şase ani, nu am avut un moment de vertij, ci am simţit o tristeţe atât de mare, încât forţa ei m-a dezechilibrat.

De ce o asemenea alunecare când abia cu un minut înainte măţ ineam tare pe poziţii şi în convingeri şi predicam în faţa micii mulţimi ca un avocat al apărării?

De-aia.

Pentru că sunt tatăl a trei băieţi. Pentru că în ultimii cinşpe ani mi s-a întâmplat de sute de ori să ridic un copil ca să-l iau în braţe. De sute şi sute de ori.

Pentru că, şi toţi adulţii care au făcut asta de multe ori o să mă înţeleagă, dacă există ceva blând, liniştitor, care să-ţi dea un sentiment de siguranţă, da, exact asta e, siguranţă – şi Dumnezeu ştie că mă pricep la strategii de creştere a siguranţei şi de consolidare a pereţilor de rezistenţă pentru suflet, ca şi pentru trup, când iei un copil în braţe, acela e reflexul „koala”.

Nici nu-i ridici bine, şi copiii, ca toţi puii de mamifer

în situaţia asta, îmi închipui, îndoaie picioarele şi-ţi cuprind mijlocul. Fără să stea pe gânduri. Fără să stea vreodată pe gânduri. E ceva instinctiv. Nici nu întindem bine braţele spre ei, că imediat inteligenţa lor naturală îi face să se lipească de noi, părându-ne mai puţin grei.

Minunată natură.

Minunată natură, însă aşa de inconsecventă, dăruind unuia ce-i refuză altuia: micul Maxime şi picioarele lui moarte atârnau mai greu decât mine.

Nu mă aşteptam.

Am încetat imediat să mai fiu marele idiot de expert de serviciu care le ştie pe toate şi clădeşte din răsputeri, am tras picioarele copilului în jurul centrului meu de greutate, prinzându-le pe dedesubt, am salutat-o pe directoare apoi şi le-am propus umil părinţilor să mă urmeze în parcare.

Dacă tot trebuia să peticim roata, măcar s-o peticim împreună, era mai distractiv!

*

Chiar a fost mai distractiv. Pe tatăl lui Maxime îl chema Arnaud, iar pe mama lui, Sandrine. Şi nu erau supăraţi, ci obosiţi.

Fiindcă nu mai voiam să mă despart de căldura braţelor fiului lor – dorinţă inconştientă, presupun, de a-mi ispăşi enervarea şi predica de adineaori, cât şi existenţa pe acest pământ a celor trei fii ai mei care plesneau de sănătate –, Sandrine a găsit un recipient cu apă şi Arnaud a desfăcut pneul. Tot el şi-a luat sarcina de-a le arăta băieţilor cum depistezi o gaură într-o cameră uitându-te să vezi unde apar bule mici de aer şi cât de important e să netezeşti şi apoi să cureţi bine cauciucul înainte să lipeşti peticul.

În timpul ăsta, eu îi serveam de macara, de graifer, de cărucior elevator şi de nacelă articulată unui băieţel foarte curios.

Rol care m-a încântat. De mult nu mă mai simţisem aşa de util pe un şantier.

Din lipsă de timp, n-am putut să accept invitaţia la cafea pe care Arnaud şi Sandrine mi-au făcut-o după aceea, fiindcă mă aşteptau măsurătorile mele, însă ne-am despărţit în relaţii bune şi câtuşi de puţin dezumflaţi pe când Maxime şi Valentin se întorceau la muncă.

Maxime îşi învârtea singur roţile scaunului şi Valentin mergea alături.

Era cât pe ce să-i strig: „Hai, împinge-l, ce mai stai!”, dar apoi m-am răzgândit.

Un dram de logică, domnule expert, un dram de logică.

— 183 milimetri la G1, 79 la G_2, 51 la universal şi 12 pe axă, m-a anunţat François când abia închisesem telefonul şi nici nu apucasem să-l bag înapoi (şi, odată cu el, toată neliniştea lui Juliette) în buzunar.

Fiindcă nu spuneam nimic, a adăugat:

— Te miră?

Uşa din spate a maşinii de serviciu era larg deschisă şi, stând confortabil pe un bidon, butona la laptopul aşezat în portbagaj dinaintea lui.

— Nu te miră? s-a mirat el în timp ce eu priveam din nou faţadele nordice de la Résidence des Ormes.

Acest proiect imobiliar extraordinar, cu cincizeci şi nouă de apartamente goale, însă gata să fie livrate „la cheie” – scria cu litere de patru pe trei pe un panou din faţa mea – în luna iulie a anului trecut.

— Mă… am murmurat eu.

— Ce?

Mi-a făcut semn că nu auzea bine din cauza căştii.

— Cât mai ai?

— Aproape am terminat.

— Termini mai târziu. Hai să mâncăm. Acum nu mai suntem aşa pe grabă.

*

Sincer să fiu, n-aş fi încercat niciodată să aflu secretul lui Valentin, şi probabil că nici nu l-aş fi aflat vreodată dacă Léo, prietenul cel mai bun al lui Thomas al

nostru, n-ar fi avut şi el o soră mai mică, tot de şase ani.

Pe soră-sa mai mică o chema Amélie şi era foarte vorbăreaţă.

Ea îi povestise fratelui ei despre „marea tâmpenie” comisă de Valentin – mare tâmpenie care făcuse ocolul întregii şcoli, care fusese singurul subiect de discuţie al tuturor elevilor şi tuturor adulţilor prezenţi acolo în ziua aia şi care avea să rămână în analele curţii şcolii secole în şir, se înţelegea de la sine. Amélie era guralivă şi, chiar în aceeaşi seară, când stăteam cu toţii la masă, iată ce-am auzit Juliette şi cu mine:

Gabriel: Hei, Vava!

Valentin: Ce-i?

Gabriel: E-adevărat că azi i-ai spart cauciucul de la scaunul cu rotile unuia de la tine din clasă?

Valentin: Da.

Hohote de râs ale fraţilor mai mari.

Thomas: Te-ai crezut în Miile bornes[21], sau ce?

Din nou hohote de râs.

Gabriel: Cu ce-ai făcut asta? Cu o piuneză?

Valentin: Nu.

Thomas: Cu un cui?

Valentin: Nu.

Gabriel: Atunci cu ce?

Valentin: Cu compasul.

Râsete dezlănţuite.

Thomas: De ce? Ce-ţi făcuse?

(Şi-n asta am recunoscut înţelepciunea copiilor: unu – scaunele cu rotile nu au nimic respectabil în sine, doi – în curtea şcolii nu-ţi face nimeni nimic fără motiv.)

Niciun răspuns.

Gabriel: Nu vrei să spui?

Niciun răspuns.

Thomas: Te înjurase?

Niciun răspuns.

---

21 Joc de societate franțuzesc cu cartonașe, inspirat din cursele automobilistice.

Gabriel: îţi furase penarul, prostănacul ăla?

Valentin (şocat): Nu-i deloc prostănac. În plus, are toată seria *Ariol* şi *Kid Paddle*.

Gabriel: A, da? Păi, atunci, zi-ne ce ţi-a făcut…

Niciun răspuns şi micul nostru Valentin era din nou gata-gata să izbucnească în plâns.

Băieţii cei mari îşi adorau mezinul. Era, şi pentru ei, un cadou şi să-l vadă aşa, trist şi gata să plângă, i-a dat peste cap.

Gabriel: Vava, zi-ne imediat ce ţi-a făcut, dacă nu, îl luăm noi mâine la întrebări.

Valentin (pe care o asemenea ameninţare l-a făcut să se cutremure din cap până-n picioare): Nu… Nu pot să vă… să vă zic, a hohotit el, fiindcă mă… mă o să mă certe.

Juliette (amuzată şi emoţionată) (dar mai ales emoţionată): Nu, hai. Poţi să spui. Promit că nu te cert.

Gabriel (triumfător): A, gata! Ştiu! E o chestie legată de cartonaşele cu pokemoni.

Valentin (distrus): Ddd… daaa…

Povestea asta cu cartonaşele cu pokemoni devenise un subiect foarte sensibil acasă fiindcă Valentin (montat, format, convins, convertit, îndoctrinat şi condus de fraţii lui) era înnebunit după ele şi fusese deja pedepsit de mai multe ori din cauza lor. Maică-sa îi interzisese categoric să le ia la şcoală, unde erau, de altfel, strict interzise. (Acum înţelegeam de ce se ţinuse tare în faţa directoarei, preferând să fie pedepsit pentru laşitate decât pentru neascultare.)

În faţa unei tristeţi atât de adânci şi a unei asemenea verticalităţi morale, mi-am permis, în sfârşit, să fac ce mă abţinusem mai devreme în ziua aia: m-am ridicat de la masă şi m-am apropiat de fiul meu ca să-i dau o îmbrăţişare uriaşă.

Stătea în braţele mele, cu mirosul lui de cretă, de nevinovăţie, de oboseală, de şampon cu muşeţel şi de disperare copilărească. Stătea în braţele mele, cu nasul lui umed şi lăboanţele lui mari de koala strânse în jurul meu

şi, de la înălţimea tatălui său, a bâiguit spre fraţii lui, printre sughiţuri:

— M… m-a… m-a min… minţit… M-a făcu… făcut să dea… dau la schi… schimb u… un cartonaşul… ultrarar pe un… unul fără val… valoare păcăli… lindu-mă că eu… un legendar…

— Pe care te-a făcut să-l dai la schimb? l-a întrebat Gabriel calm.

— Pe Heracross – EX cu 220 de peve.

— Ai înnebunit! a exclamat Thomas. Pe ăsta nu-l dai niciodată la schimb!

— Şi pe care ţi l-a dat? a continuat Gabriel.

— Pe Wigglytuff.

Tăcere.

Cei doi fraţi mai mari erau knockout. După câteva clipe de uluire pură, Thomas a repetat, nevenindu-i să creadă:

— Pe Wigglytuff? Nenorocitul ăla mic de Wigglytuff cu doar 90 de peve?!?

— Ddd… daaa, a hohotit şi mai tare Valentin.

— Păi… Păi… se înăbuşea Gabriel de indignare, e de-ajuns să-l vezi pe Wigglytuff ca să-ţi dai seama că n-are nicio valoare. E roz tot şi cam prostuţ. Zici că-i un pluş de fată.

— Da, dar… mi-a zis că-i un pokémon legendar.

Thomas şi Gabriel erau şocaţi de-a binelea. Să schimbi un Heracross – EX cu un Wigglytuff era deja ruşinos, dar să faci o asemenea mârşăvie minţind că Wigglytuff e un pokémon legendar era într-adevăr cea mai urâtă şi mai murdară dintre toate măgăriile tolerate în curtea şcolii. Mă uitam la mutrele lor abătute, de curci plouate, şi râdeam din toată inima. Doi mici mafioţi traşi pe sfoară de-un Joe Pesci de şase ani jumate.

După un minut de tăcere mormântală în care nu s-a auzit decât zăngănitul tacâmurilor, Thomas a zis, ca un dangăt de clopot:

— Ai fost prea drăguţ, Valentin. Ai fost mult prea

drăguţ. Trebuia să-i spargi amândouă roţile mincinosului ăluia nenorocit...

*

După ce l-am băgat în pat şi l-am învelit bine, l-am întrebat:

— Ia zi-mi şi mie, ce înseamnă chestia asta, peve?

— Punct de viaţă.

— Aha... înţeleg...

— Cu cât pokemonul tău are mai multe PV, a adăugat scoţând un cartonaş de sub saltea şi arătându-mi numărul din dreapta sus, cu atât e mai puternic, înţelegi?

Ştiam că nu-i deloc momentul, însă nu m-am putut abţine să adaug:

— Mai ai cartonaşul ăla cu Wigglytuff?

S-a întunecat imediat la faţă.

— Da, a murmurat, dar n-are nicio valoare...

— N-ai vrea să mi-l dai la schimb? l-am întrebat stingând veioza de la capul patului.

— A, nu... nu ţi-l dau la schimb, ţi-l dau de tot. Chiar că n-are nicio valoare. De ce-l vrei?

— Să-l păstrez ca amintire.

— Ca să-ţi amintească de ce? m-a întrebat el căscând.

*

Valentin a adormit înainte să afle răspunsul meu, ceea ce a fost o întâmplare fericită, fiindcă nici eu nu-l aflasem.

Ce-aş fi putut să-i răspund?

Să-mi amintească de tine. Să-mi amintească de mine. Să-mi amintească de fraţii tăi şi de mama voastră. Să-mi amintească de ziua asta.

Când aflu răspunsurile, scriu rapoarte.

Îmi petrec viaţa scriind rapoarte, asta mi-e meseria.

Uite, se face aproape trei dimineaţa, toată casa e cufundată în somn, iar eu stau încă la masa din bucătărie şi tocmai mi-am încheiat primul raport de expertiză fără concluzie.

Voiam doar să notez ce-am trăit azi.

Familia mea, meseria mea, grijile mele, ce mă miră încă şi ce nu mă mai miră, naivitatea mea, privilegiile mele, norocul meu…

Fundaţiile mele.

Punctele mele de viaţă.

Infanteristul

Unde eşti, Louis?

Unde eşti şi ce-au făcut cu dumneata?

Te-au incinerat? *Te-au îngropat*? *Putem încă veni să te vedem*?

Şi, dacă da, unde? *Unde-anume*?

La Paris? *în provincie*?

Unde eşti şi cum ar trebui să mi te-nchipui acum? *Sub o lespede*? *în fundul unui cavou*? *într-o urnă*? *îmbrăcat, întins, machiat şi aproape descompus, sau cenuşă*?

Ori presărat, risipit, împrăştiat pierdut

Louis.

Erai aşa de frumos…

Ce-au făcut cu dumneata?

Ce-au făcut cu dumneata şi, de altfel, cine sunt ei? *Cine-s oamenii ăştia despre care nu vorbeşti niciodată*?

Aveai o familie?

Da. Sigur că da. Zilnic o iau pe vreun bulevard care-ţipoartă numele. Am uitat care era legătura dumitale de rudenie cu acest victorios mareşal al imperiului, însă e clar că aveai o familie.

Care?

Cine sunt ei? *Ce-nseamnă ei*?

Îi iubeai? *Te iubeau*? *Ţi-au respectat ultimele dorinţe*?

Care erau ultimele dumitale dorinţe, Louis?

rahat, Louis, rahat mă calci pe nervi

Seul, zece seara, sunt cantonat într-o cameră de hotel de la etajul patruzeci şi unu al unui turn abia răsărit. Cred că sunt primul ei ocupant. Cei care au pus mocheta şi-au uitat cutterul, iar pereţii duşului sunt încă acoperiţi

cu folie protectoare.

Vin de la Toronto, unde am avut întâlnire după întâlnire timp de trei zile după două vizite-fulger pe şantiere de producţie, unul în Varşovia şi celălalt la periferia Vilniusului. Am acumulat atâtea ore de decalaj într-un sens şi apoi în celălalt, încât ceasul meu biologic nu mai are nicio legătură cu realitatea, oricare ar fi ea. Rezist doar, rezist.

Căutând un memoriu pentru un comisionar de la Tao Tanglin cu care iau mâine micul dejun, am dat iar din întâmplare peste fişierul ăsta, *Fără titlu 1*, în măruntaiele calculatorului. Nu-mi mai amintesc să fi scris cuvintele astea şi chiar mi-e greu să cred că eu am făcut-o.

Tocmai deschisesem cadoul de la dumneata. Eram nefericit. Băusem.

Ca o sugativă.

Louis.

Uite-mă din nou.

Au trecut mai multe luni şi uite-mă din nou astăzi, mai calm şi mai puţin din topor, şi totuşi îmi pun încă aceleaşi întrebări, să ştii…

Îmi pun aceleaşi întrebări şi ajung mereu la aceeaşi concluzie: îmi lipseşti, prietene.

Îmi lipseşti grozav.

Cum aş fi putut să-mi închipui că o să-mi lipseşti atât de mult? Nu e un fel de-a spune, nu zic „îmi lipseşti” ca şi cum aş veni să mă plâng dumitale de o lipsă de somn, de soare, de curaj sau de timp, ţi-o spun ca şi cum mi-ar lipsi o parte din mine, poate cea mai bună. Singura paşnică şi cea mai binevoitoare. Cea de mai bine voitoare.

Mă veghezi astăzi aşa cum ai vegheat asupra mea în urmă cu doi ani.

Doi ani, Louis, doi ani.

Cum e posibil?

Să fi pus atât de multă viaţă în atât de puţine zile…

„Membru fantomă, halucinoză, PATOL. s.f.: percepţie iluzorie şi adesea dureroasă a unui membru amputat.

Durere ce reapare din cauza stresului, neliniştii şi schimbărilor meteorologice”.

Uite prin ce trec când mă gândesc la dumneata. E ridicol, nu?

E ridicol. Pe lângă că-mi eşti busolă, mi-ai devenit şi barometru.

La cea mai mică piedică, la cea mai mică oscilaţie, mă pipăi şi caut dovada absenţei dumitale.

Te caut fără încetare, Louis. Moartea dumitale e ca un poanson care mi-a fost înfipt în ţeastă şi, la cea mai mică îndoială, poc, mai cade o bucată.

Poc.

O să sfârşesc despicat în două.

Scriu aiureli.

Scriu aiureli de teamă să nu spun aiureli.

Doi ani.

Abia.

Cât de puţin timp.

Cât de puţin timp şi cât regret anii ăştia pierduţi.

Am fi putut să ne întâlnim mai devreme, dar eram aşa de pudici, dumneata şi cu mine.

Aşa de pudici, de distanţi, de ocupaţi.

Aşa de preocupaţi.

Aşa de tâmpiţi, într-un cuvânt.

Am mii de probleme mai urgente de rezolvat, însă tânjesc să fiu cu dumneata.

Tânjesc să-ţi vorbesc, să te revăd, să te aud.

Să mă calez din nou.

Momentul e bine ales. Sunt, cum îţi spuneam, cât de puţin viu cupuţin că.

Louis…

Nu te mişca.

Îmi torn un pahar şi mă-ntorc.

*

Dumneata erai avocat, eu conduceam o întreprindere – o conduc încă –, eram vecini de palier şi ne întâlneam uneori la lift sau în holul acelui imobil luxos din

arondismentul 16 al cărui ultim etaj îl împărţeam.

Ne întâlneam, însă nu făceam decât să ne salutăm printr-un semn mic din cap distrat şi obosit, încăpăţânaţi cum eram, catâri cum eram, vite de povară cum ne străduiam să devenim, fiecare încovoiat sub greutatea propriei importanţe şi a dosarelor uriaşe pe care greşea aducându-le în cercul lui intim.

(începusem să scriu „acasă”, „pe care greşea aducându-le acasă”, dar după aceea m-am răzgândit. Oare eu aveam o casă? Oare dumneata aveai o casă? Am înlocuit cuvântul cu „cercul lui intim”, însă e şi mai grotesc. Cercul nostru intim. Ce aiureală! De ce nu cercul de la Racing Club de France[22] sau de la Interallié[23], dacă tot sunt la capitolul ăsta?

Dumneata şi cu mine n-am fost niciodată mai intimi decât membrii unui club privat, oricât de elitist ar fi el. Nu că ne-ar fi lipsit ocaziile, însă nu aveam timp. O, Doamne! Nu aveam timp. Nici pentru vânătoare, nici pentru golf, nici pentru putere şi cu atât mai puţin pentru intimitate.

Intimitate…

Titlul unei reviste pentru coafeze, nu-i aşa?

Cât despre cuvântul *foyer*[24], pentru mine el avea mai degrabă un sens fiscal şi mă ajuta să calculez la cât se ridica impozitul meu pe venit, pe când pentru dumneata…

Pentru dumneata, care locuiai singur, nu ştiu.

Evoca inima teatrelor şi a operelor, cred. Traveele, culoarele, antractele…

leşeai des şi… Nu. Nu cred nimic. Nu ştiu nimic.

Erai aşa de secretos…

Mi s-a întâmplat adesea, când plecam şi trebuia să prind primele zboruri de dimineaţă, să mă întâlnesc cu dumneata înainte să mijească zorii. Te zăream atunci

22 Racing Club de France - club sportiv fondat în 1882, foarte popular în Franța.

23 Cercle de l’Union Interallié - club privat parizian, înființat în 1917, unde elitele franceze (politicieni, oameni de afaceri, diplomați, jurnaliști, militari etc.) pot socializa și lua masa.

24 „Casă“, „cămin“, dar și „foaier“.

fugitiv, în timp ce şoferul meu se grăbea să-mi deschidă portiera unei maşini supraîncălzite, şi imaginea aceea a dumitale, atât de frumos, atât de palid, cu mâinile în buzunare, cu gulerul ridicat, cu faţa voalată de noapte şi cu nasul pe jumătate în fular mă însoţea multă vreme.

Drumurile mele la aeroport, orele de aşteptare, planurile de bătaie, trupele de adunat, investitorii de liniştit, partenerii de convins, momentele mele de descurajare, ale lor, îndoielile mele, ale lor, reputaţia mea, duritatea, oboseala, migrenele mele, durerile mele de stomac, camerele mele de hotel mereu goale, familia mea nelipsită din căsuţa vocală, decalajele orare necontenite, farmacia mea de campanie, insomniile mele… toată viaţa asta de infanterist al capitalismului, toată viaţa asta de care pe care, de luptă, de pasiune pe care am ales-o, pentru care m-am bătut, pe care o respect chiar, da, pe care o respect, dar care mă epuizează, din ce în ce mai tare de când ai dispărut, nu însemna mai mult, în acele clipe, decât amintirea siluetei dumitale elegante.

A siluetei dumitale. A dumitale. A libertăţii dumitale.

A ceea ce credeam că-i libertate.

O femeie cultivată căreia tocmai îi povestisem (o să-ţi spun mai târziu în ce împrejurări) despre aceste întrevederi matinale, mărturisind că-mi aduceau o ciudată alinare, mi-a răspuns batjocoritor:

— Parcă aţi fi Paul Morand interpelându-l pe Proust…

N-am zis nimic. Preferam să par pedant decât idiot.

Nu s-a lăsat păcălită. M-a privit drept în ochi câteva clipe bune, cât să-mi dea de înţeles că sunt, ei, da, chiar aşa, din păcate, iar dovada erau acele clipe lungi în sine, un pedant de cea mai joasă speţă – un idiot de pedant –, apoi, lucrul ăsta fiind de la sine înţeles, şi-a apropiat faţa de a mea şi a adăugat cu frumoasa ei voce gravă:

— „Proust… La ce chefuri mergi noaptea de te-ntorci cu ochi atât de obosiţi şi de lucizi? Şi prin ce spaimă interzisă nouă ai trecut ca să ajungi aşa de bun şi de-

ngăduitor?”[25].

Tăcere.

Ea: Cam aşa ceva, nu?

Eu:

Ea: Nu spuneţi nimic.

Nu spuneam nimic pentru că…

Hmm.

Bunătatea dumitale, Louis.

Bunătatea dumitale.

S-a lăsat noaptea. Poluarea şi luminile oraşului nu dau nicio atenţie acestui lucru, dar eu, care sunt atât de aproape de dumneata, în camera mea fantomă aflată la aproape două sute de metri de pământ, nici nu ştii cât sunt de fericit la gândul de a-mi petrece seara în compania dumitale.

Ca altă dată.

4

E aproape miezul nopţii. Tocmai am citit ce-am scris. 1.337 de cuvinte. Două ore de mâzgălit şi un minibar întreg ca să scot 1.337 de cuvinte.

Ce performanţă.

Şi-ncă 1.337 de cuvinte care nu vor să spună nimic în plus. Care nu înţeleg nimic, nu exprimă nimic, care doar repetă: „Gura, Cailley-Ponthieu, gura, du-te la culcare”. Te învârţi în jurul cozii, te lungeşti, faci pe grozavul. Habar n-ai să scrii. Nu ştii să te exprimi. Nu eşti în stare să exprimi în cuvinte cel mai mic sentiment, pur şi simplu nu eşti în stare. N-ai fost niciodată. Nu te interesează.

Ce chestie laborioasă. Ce chestie laborioasă şi pretenţioasă.

„Un poanson care mi-a fost înfipt în ţeastă” şi de ce nu un pic de Proust, dacă tot suntem la capitolul ăsta? Hai, hai. Ridică-te, te rog.

---

25 Aluzie la versurile lui Paul Morand din „Ode à Marcel Proust“: „Proust, à quel raout allez-vous donc la nuit / pour en revenir avec des yeux si las et si lucides? / Quelles frayeurs à nous interdites avez-vous connues / pour en revenir si indulgent et si bon?“, referitoare la ieșirile nocturne ale romancierului la bordelul lui Albert Le Cuziat.

Înghite-ţi somniferele, ucide fiara şi prăbuşeşte-te.

Un poanson care ţi-a fost înfipt în ţeastă…

Dar nimic nu-ţi rămâne în căpăţână, bătrâne. Nimic. Şi-ncă şi mai puţin în carne. Deci, vezi, chiar şi aici. Chiar şi aici spui „carne” ca să nu spui „inimă”, atât de tare te indispune cuvântul ăsta. Inimă, Cailley, inimă. Ştii bine la ce mă refer, organul ăla care se activează înăuntrul tău. Pompa aia. Motorul ăla.

Închide calculatorul şi du-te la culcare. Du-te să prinzi puteri.

Du-te să prinzi puteri ca să poţi continua să-ţi tragi vagoanele mâine-dimineaţă.

Linişte acolo sus, linişte. Am băut, beau, totul o să se rezolve. Trebuie. Trebuie să iasă. E ca o lăsare de sânge. Trebuie să termin cu dumneata. Trebuie să te îngrop şi eu. Să te îngrop sau să te împrăştii, nu contează, cum vrei, cum ai fi vrut, însă trebuie neapărat să termin cu doliul ăsta de care m-a lipsit discreţia dumitale.

Trebuie să te readuc la viaţă pentru ultima oară ca să-ţi pot spune în sfârşit adio.

Să-ţi spun adio, să te las în sfârşit să te odihneşti în pace şi să fiu din nou în stare să deschid cadoul de la dumneata fără să plâng cu lacrimi cât pumnul.

*

Spuneam mai sus că eram şi unul, şi celălalt foarte rezervaţi şi că nu ne salutam decât cu o înclinare politicoasă din cap când ne întâlneam în spaţiile comune ale blocului, dar nu e întru totul adevărat. Pantofii noştri, Louis, pantofii noştri erau mai flexibili decât noi şi ei sunt cei care, adu-ţi aminte, au făcut primul pas.

Dumneata şi cu mine împărtăşeam această slăbiciune vinovată: pantofii, iar când ne întâlneam, nu ne salutam doar, ci ne aruncam şi o privire furişă. Nu ne măsurăm din cap până-n picioare, profitam de eschivările noastre pentru a verifica dacă măcar un lucru în lumea asta nebună merge cum trebuie: pe orice vreme, ploaie, vijelie sau ninsoare, vecinul din faţă poartă întotdeauna pantofi făcuţi

de comandă şi impecabil ceruiţi.

Ce consolare, nu-i aşa? Da. Ce consolare… O consolare cu neputinţă de conceput pentru cine nu cunoaşte plăcerea călcâiului care alunecă pe limba unui încălţător dimineaţa devreme, a perechii perfecte de şireturi ce ţine sufletul la fel de bine ca piciorul, a unui bombeu perforat ce adaugă puţină fantezie la capătul costumelor care nu îngăduie niciuna, a unei cusături norvegiene ce îţi dă iluzia că e trainică, pe lângă faptul că-i elegantă, a unei patine care spune mai multe despre tine şi despre trecutul tău decât ai fi în stare vreodată să spui tu însuţi sau a lemnului calapoadelor pe care nu te poţi abţine să-l mângâi înainte de-a le băga într-un pantof extenuat şi care netezesc imediat cutele unei căpute şi ale unei zile la fel de greu încercate.

Dumneata şi cu mine o cunoşteam şi ne eram recunoscători unul altuia pentru asta. Fiindcă oricât de fugare ar fi fost privirile pe care ni le aruncam, ele nu erau mai puţin apreciative. Privirea atotştiutoare a cunoscătorului, *connoisseur only*, care îşi recunoaşte egalul după pantofi, dublată de cea a omului rezervat care-şi exprimă stângaci recunoştinţa. Zâmbetul imperceptibil ascuns în salutul imperceptibil din cap care spune aproape: Mulţumesc, scumpe coreligionar, mulţumesc. Te binecuvântez.

Oricărui om de rând care poartă adidaşi i s-ar părea cu siguranţă că exagerez, însă dumneata şi alţi câţiva mă ascultaţi fără să clipiţi. Un pantof frumos, Louis, o pereche de încălţări frumoase, nişte pantofi Derby, nişte mocasini drăguţi, o cataramă frumoasă, o pereche de pantofi Buck imaculată, una de pantofi Oxford Saddle din piele şi box, un calapod din lemn de arin, o piele întoarsă de viţel în ape, nişte cordovan care scârţâie când se îndoaie, un lustru frumos ca vernisul, o cremă cu ceară de palmier… O, Doamne. Cât e de frumos.

Arsenalul de patron obligă, dumneata nu m-ai văzut niciodată încălţat decât cu pantofi Oxford negri cu botul

dintr-o singură bucată sau cu o cusătură transversală ori, la rigoare, la rigoarea rigorilor, într-o vineri, o vineri fără vreo piedică anunţată, cu bot perforat (ce nebunie), dar dumneata, mai ales când te-am cunoscut mai bine, câte emoţii mi-ai oferit. Câte conversaţii. Câte discuţii aprinse. Despre un model mai degrabă decât altul, o anumită greşeală de stil mai degrabă decât alta, un pantofar ungur mai degrabă decât unul vienez şi unul vienez mai degrabă decât unul newyorkez, despre o estimare, o nebunie, o renunţare, despre un cizmar stabilit la dracu-n praznic, despre moliciunea unei cârpe vechi şi catifelate sau lungimea firelor unei perii de lustruit. Câte ore ne-au luat toate astea, toate întrebările astea existenţiale? Câte? Mi se pare că n-am vorbit niciodată decât despre asta, despre pantofi, despre pantofii noştri minunaţi – de ceruit, de fantazat în legătură cu ei sau de dat la pingelit –, şi că, făcând asta, ne-am destăinuit mult unul celuilalt.

În viaţă există colegi de clasă, de facultate, camarazi de armată, colegi de serviciu, amici buni, prieteni vechi, prieteni ca Montaigne şi La Boétie, şi mai există întâlniri ca a noastră. Care sunt cu atât mai nesperate, cu cât nu se bazează pe nimic, pe niciun trecut comun, şi care, tocmai datorită acestui nimic comun pe care-l au în comun, dau curs liber, sub acoperirea unui lucru complet diferit (în cazul nostru, pantofii bărbăteşti), celor mai mari momente de abandon.

Nimic nu se spune, totul se înţelege.

Sau nevăzuta pradă a prieteniilor de contrabandă.

Dar prea o iau înainte, prea o iau înainte…

Uite, suntem abia în holul de la intrare sau în casa scării şi aruncăm priviri furişe spre vârful pantofilor celuilalt, când prima oară ne-am întâlnit cu adevărat pe palierul nostru şi în seara aia stăteam, mă clătinam mai degrabă, în cămaşă şi-n picioarele goale în faţa dumitale.

*

Asta se-ntâmpla cu ceva mai bine de doi ani în urmă, spre sfârşitul lui decembrie, când zilele sunt extrem de

scurte şi absenţa luminii, pe lângă neliniştea pe care ţi-o dau bilanţurile contabile, auditorii şi petrecerile de familie, ne face pe toţi foarte vulnerabili.

Mereu am muncit ca un măgar, dar parcă mai ceva în perioada aia. Eram în plină criză a petrolului şi mă simţeam ca personajul ăla din desene animate gen Tex Avery care se căzneşte până la epuizare să astupe nişte găuri pe unde ţâşnește un lichid, alergând înnebunit de la o catastrofă la alta fără a reuşi vreodată să astupe ceva.

Deplasările încolo şi-ncoace, întrunirile interminabile şi partidele dure de alba-neagra pe care le jucam cu bancheri lipsiţi de talent îmi ţineau loc de petice adezive, lampă de sudură şi dopuri de plută. Nu intru în detalii fiindcă le cunoşti, Louis. Ţi-am povestit toate astea. Ţi le-am povestit mai târziu, când furtuna aproape trecuse şi m-ai silit, fără să mă sileşti vreodată să fac nimic, să le retrăiesc prin viu grai ca să *înţeleg*.

Să înţeleg ce mi se întâmplase, ce pierdusem şi mai ales, tot după dumneata, ce câştigasem.

(Ca să fiu sincer până la capăt, n-am înţeles prea bine ce voiai să spui cu asta. Mi se pare că, în afară de prietenia noastră, n-am câştigat mare lucru din povestea asta penibilă, dar nu prea contează. În astfel de cazuri îmi replicai întotdeauna: „Ai răbdare. Ai răbdare”. Ei, ascultă aici, chestia asta chiar pică bine, azi dumneata eşti mort, iar eu nu mai am viaţă de familie şi lucrez mult mai mult decât înainte, deci am toată răbdarea din lume.)

Trebuia să iau avionul spre Hamburg, mă trezisem foarte devreme şi Ariane intrase în baie în timp ce mă rădeam. S-a aşezat în spatele meu, pe marginea căzii.

Fiindcă purta o cămaşă de noapte deschisă la culoare, iar cardiganul pe care-l împrumutase de la mine avea mânecile prea lungi, nelăsându-i mâinile la vedere, şi nu era încheiat la nasturi, ci înfăşurat în jurul ei, şi fiindcă se strângea în braţe, legănându-se uşor înainte şi-napoi, cu capul plecat şi părul despletit, am avut senzaţia cumplită că mă aflu în faţa imaginii unei nebune. A unei smintite în

cămaşă de forţă. Dar nici vorbă de asta, dacă stătea aşa era ca să se adune, să se asigure că o să se ţină tare când o să ridice în sfârşit capul, şi legănarea aia uşoară n-avea nimic nevrotic, dimpotrivă, era exact opusul: un fel de-a-şi lua elan.

(Mă gândesc adesea la greşeala asta, Louis, şi mi se pare că… că dezastrul vieţii mele se reflectă în întregime în oglinda asta aburită: îi distrug pe oamenii pe care-i iubesc, reducându-i întotdeauna la nişte fiinţe mai slabe decât mine. Ariane n-avea nimic dintr-o nebună în dimineaţa aia, doar îşi aduna tăcută forţele ca să-şi facă un pic de curaj. Nu înţeleg niciodată nimic. Ea era atotputernica, ea era.)

Am întrebat-o dacă o trezisem, iar ea mi-a răspuns că nu închisese un ochi toată noaptea şi, cum nu aveam nicio reacţie (o ascultasem măcar?), a adăugat foarte încet că pleacă, ia fetele şi pleacă, se mută într-un apartament aflat la două străzi mai încolo, dar că pot să le văd când vreau, „Mă rog… când poţi”, s-a corectat cu o strâmbătură amară, însă că ăsta e capătul drumului. Că nu mai poate, că nu sunt niciodată acolo, că întâlnise pe cineva, un bărbat atent, care avea grijă de copiii lui şi-i lua la el o săptămână din două, deşi nu era sigură că se îndrăgostise, însă voia să încerce să trăiască viaţa asta ca să vadă cum merge. Ca să vadă dacă e mai blândă, mai uşoară, mai simplă. Că luase hotărârea asta atât pentru fete, cât şi pentru ea însăşi. Că viaţa aici devenise prea grea. Că sunt tot timpul absent. Chiar şi acasă. Mai ales acasă. Că stresul meu e molipsitor şi că ea îşi doreşte altfel de copilărie pentru Laure şi Lucie. Că soţul portăresei o să vină după bagajele lor în seara aia, că n-o să ia nimic altceva în afară de hainele ei, ale fetelor, nişte cărţi, nişte jucării şi cheia casei din Calvi pe care i-o făcusem cadou când împlinise patruzeci de ani, că deocamdată nu se pune problema divorţului, că o ia cu ea pe Mako, bona-menajeră, dar că aceasta o să vină aici în prima parte a zilei, că o să mă simt acasă ca la hotel, fiindcă tot îmi place atât de mult, cu patul făcut şi

curăţenie în baie în fiecare dimineaţă. Că o să folosească în continuare contul nostru comun, însă numai pentru copii, că are bani şi nu vrea s-o întreţin, că o să fie întotdeauna înţelegătoare în ce le priveşte pe fete, că o să le pot lua când doresc şi cât doresc, însă pentru vacanţa aceea – care, sigur nu ştiam, începea din seara aia – totul era deja aranjat: le ducea să petreacă cincisprezece zile la soare cu ea.

Am luat un prosop, mi-am tamponat faţa şi, când m-am întors în sfârşit, ea a spus:

— Ştii de ce te părăsesc, Paul? Te părăsesc pentru că nici măcar nu te-ai tăiat. Te părăsesc pentru că eşti genul de bărbat pe care poţi să-l anunţi toate lucrurile astea şi scapă fără cea mai mică zgârietură.

— Eşti un monstru, Paul Cailley-Ponthieu. Un monstru drăguţ, dar un monstru.

N-am răspuns. Era o lamă veche şi eram deja în întârziere.

Am reuşit să mă agăţ de telefon până la poarta de îmbarcare, însă, când mi-am dat seama că avionul o să aibă cel puţin cincizeci de minute întârziere (din cauza lipsei de vizibilitate), am întrerupt orice discuţie şi m-am prăbuşit pe un scaun.

Un necunoscut m-a scos din apatie.

— Vă simţiţi bine, domnule?

I-am cerut scuze, m-am adunat şi am plecat la Hamburg.

Şoferul m-a lăsat din nou în faţa casei, în jurul orei douăzeci, chiar în aceeaşi seară.

La intrarea în apartament erau o grămadă de cutii: „Pantofi eu”, „Haine vară fete”, „Pluşuri Lucie”, „Lenjerie Ariane”. Bine.

Mi-am scos fularul, paltonul, haina, cravata, ceasul, butonii, pantofii şi şosetele, am verificat corespondenţa, mi-am turnat ceva de băut şi tocmai dădeam drumul la apă în cadă ca să fac o baie când a sunat interfonul. Era Julio. Curăţătorul.

Bineînţeles, l-am ajutat şi eu. Nu că aş fi ţinut neapărat, însă nu puteam să stau cu mâinile-n sân şi să mă uit cum bietul băiat cară rufele murdare ale familiei mele fără să-i dau o mână de ajutor. De altfel, soţia mea v-ar confirma: sunt un monstru, dar unul drăguţ. Un monstru drăguţ.

Fiindcă Julio şi cu mine monopolizam liftul, te-ai hotărât, în cele din urmă, să o iei pe scări şi să urci cele şase etaje în ritmul dumitale.

Ai ajuns sus cu răsuflarea tăiată. Nu mai aveai douăzeci de ani şi erai destul de încărcat: două dosare groase sub braţul stâng şi un coş de răchită plin cu provizii în mâna dreaptă. Un coş din care ieşeau tulpini de ţelină şi frunze de praz. Mi-aduc aminte pentru că nu mă aşteptam deloc la aşa ceva. Nu mi te-aş fi închipuit niciodată făcând treburi casnice. Nu ştiu de ce. Pur şi simplu nu-mi închipuiam că un bărbat cu pantofi Derby cu cataramă ar putea găti.

E stupid, dar m-am cam strâmbat când am văzut prazul, mărturisesc.

(Nu pot spune în apărarea mea decât că pe vremea aia eram foarte bazai. Foarte sumar.)

Deci iată, ne-am întâlnit faţă în faţă când eram cu moralul la pământ. Eu în picioarele goale, dumneata încălţat cu nişte pantofi Aubercy şi ne-am salutat la fel de discret ca de obicei. N-ai aruncat nicio privire spre lift sau spre apartamentul meu, doar te-ai strecurat printre două cutii şi ai închis uşa în urma dumitale.

Eficientul Julio a curăţat repede locul şi cel mai rău a fost că nu m-am putut abţine să-i dau bacşiș. Nici măcar n-am stat să mă gândesc. E ceva instinctiv la mine. Le mulţumesc întotdeauna oamenilor şi le mulţumesc întotdeauna cu bani. Aud de-aici tâtâi –,»turile de protest ale lacheilor sentimentului. Le-am auzit toată viaţa, toată viaţa. Doar că, vedeţi, în ce-l priveşte pe Julio mi se pare că o bancnotă de cincizeci strecurată într-un mic mulţumesc i-ar fi făcut la fel de multă plăcere ca un mare mulţumesc

strecurat în absolut nimic. Şi moralitatea lui n-are nimic de-a face cu chestia asta.

Nici a mea, de altfel.

Toată viaţa mea, lumea a încercat să mă facă să mă simt vinovat pentru că câştig bani frumoşi. Pentru că-i câştig şi mă folosesc de ei ca s-o iau pe scurtătură, atât cu lucrurile, cât şi cu oamenii. Pentru că vreau să cumpăr totul, mai ales dovezile de afecţiune. N-am ştiut niciodată cum să mă apăr. Chiar n-am idee ce să spun. Mă pricep să fac bani la fel de bine cum alţii se pricep să-i cheltuiască şi îi dau cu uşurinţă pentru că ştiu cât e de la-ndemână, simplu. Din cauza preţului pantofilor noştri, am atins adesea acest subiect (nu abordam niciunul, însă le atingeam aproape pe toate) şi dumneata susţineai întotdeauna că oamenii ăştia de bine sunt până la urmă mai obsedaţi de bănet decât mine. „Eşti mai presus de orice bănuială, dragul meu Paul. Pentru dumneata”, subliniai doar, „banii n-au nicio valoare fiindcă ai avut bani de când te ştii. Oamenii ăştia sunt mărginiţi. Lasă-i încolo. Lasă servitorimea. Lasă”. Iar când asta nu era de-ajuns ca să mă consoleze pentru faptul că eram atât de prost înţeles, întotdeauna risipeai până la urmă norii citându-l pe Alphonse Allais: „Să nu ne luăm în serios, n-o să existe niciun supravieţuitor”.

(iartă-mă, dragul meu Louis, dar profit de această ultimă seară împreună ca să-mi deschid inima un pic mai mult decât de obicei.) (Din cauza altitudinii, probabil.)

Julio a curăţat locul, spuneam, aşa că am închis uşa în urma mea, cum tăcuseşi şi dumneata cu câteva minute mai devreme.

Uite, mi-e greu să povestesc. Ar trebui, ca să descriu totul cu exactitate, să folosesc cuvinte pe care nu ştiu să le manevrez. N-am fost învăţat niciodată. Sau n-am vrut niciodată să învăţ. Prea laşe. Prea coruptibile. Prea puţin fiabile. Prea manevrabile, tocmai. Şi asta pentru că eram captivul, prizonierul interiorului, idiotul terminat care eram în acel moment anume al vieţii mele.

Aveam cincizeci şi patru de ani, conduceam o întreprindere înfiinţată de străbunicul meu, eram singur la părinţi, tatăl meu murise pilotându-şi avionul când aveam zece ani, mama mea, regenta, abdicase în cele din urmă şi se afunda în Alzheimerul ei, prima mea soţie plecase cu fiul nostru în Statele Unite, cea de-a doua plecase cu cele două fete ale noastre la un bărbat „atent” (şi distanţa mi se părea mult mai înspăimântătoare), iar apa din cadă se răcea. Uite. Asta-i tot.

Asta era tot ce aveam de spus.

Nu ştiu de cât timp stăteam deprimat în faţă… nu-mi amintesc, se făcuse deja întuneric când am auzit bătăi la uşă.

Mi-am încropit o mască în formă de chip cât de cât prezentabilă, însă probabil că, din grabă, mi-o pusesem invers, fiindcă te-am văzut, pe dumneata, cu faţa căzută pentru o fracţiune de secundă înainte să-ţi vii în fire, luându-ţi o mină impasibilă, şi să mă anunţi:

— Supă făcută-n casă. O sticlă de Mission Haut-Brion din 2009. Humphrey Bogart şi Andrey Hepburn.

Şi, fiindcă mie îmi pierise glasul, ai adăugat:

— Luăm masa în zece minute. Las uşa întredeschisă. Ne vedem imediat.

Şi te-ai răsucit pe călcâie.

O, mulţumesc, Louis. Mulţumesc.

Îţi mulţumesc că aveai un ton atât de calm şi de hotărât, încât m-am trezit imediat în pielea unui băieţel somat să se ducă să se spele pe mâini.

Cum devenea totul simplu dintr-odată.

La masă…

Eram chemat la masă.

Am pornit deci spre baie, am început să mă stropesc cu apă rece pe faţă şi m-am… Cât mi-e de greu să spun lucrurile astea. Cât de mult mă costă. Şi m-am… Şi s-a topit. Masca s-a topit. Ceva s-a topit între mâinile mele. Cineva s-a… Mă rog. Să lăsăm asta. Apă, apă peste tot,

cum ar spune poetul.[26]

Mi-am dat jos cămaşa, mi-am frecţionat braţele, pieptul, gâtul, umerii, buricul, iar în cele din urmă m-am ridicat şi… l-am recunoscut. L-am recunoscut pe micul moştenitor Cailley, care nu avea voie să plângă în public. Gata, Paul, gata. Adu-ţi aminte că ai avut mult noroc în viaţă.

L-am recunoscut sub crusta lui, sub scoarţa lui, complet despuiat, în aceeaşi oglindă în care nevastă-sa începuse să-l jupoaie de viu cu câteva ore-n urmă.

Da. Mulţumesc, Louis. Mulţumesc că mi-ai îngăduit lucrul ăsta: să mă dezbrac de tot în sfârşit.

*

Apartamentul dumitale era cufundat în semiîntuneric. Am străbătut un hol bazându-mă doar pe lumina lumânărilor pe care le aşezaseși pe o măsuţă joasă în această harababură de rafturi, cărţi, dosare, hârtii împrăştiate şi teancuri de ziare vechi ce trebuia să fie salonul.

În faţa unei canapele confortabile mai era aranjată o masă pentru două persoane. O faţă de masă drăguţă, două farfurii adânci aşezate pe două farfurii întinse, două linguri de supă din argint, două pahare de vin, o sticlă adusă ca să fie la temperatura camerei, o bucată de brânză pusă pe un fund mic de lemn şi un coş de pâine.

Ţi-am auzit în depărtare glasul invitându-mă să iau loc şi imediat ai apărut încins cu un şorţ, ţinând în mâini o supieră aburindă.

Cu un polonic mare, o antichitate, m-ai servit generos, apoi ai măcinat puţin piper deasupra şi mi-ai turnat de băut.

Pe urmă ţi-ai dezlegat şorţul, te-ai aşezat lângă mine pe canapea, ai oftat uşurat, ţi-ai dus paharul la nas, l-ai mirosit, ai zâmbit, ai luat telecomanda, m-ai întrebat dacă am nevoie de subtitrare, eu am clătinat din cap, dumneata

26 Aluzie la Samuel Taylor Coleridge și la versul „Apă, apă peste tot“ din „Balada bătrânului marinar“.

ai încuviinţat, ai dat drumul la *Sabrina* şi mi-ai urat poftă bună.

Aşa că am petrecut împreună cu încântătoarea Andrey, care tocmai se întorsese – cât de bine pica asta – de la cea mai bună şcoală de gătit din Paris.

Delicios. Delicioasă.

Când au tăcut viorile, iar romanţa, brânza Beaufort şi sticla de vin s-au terminat, m-ai condus până la uşă în tăcere şi mi-ai urat noapte bună, înainte să-mi dai întâlnire în seara următoare la aceeaşi oră.

Eram aşa de perplex, că abia dacă ţi-am mulţumit.

Şi, în ciuda tuturor aşteptărilor, am dormit bine în noaptea aia. Am dormit bine, bine de tot.

(în punctul în care ne aflăm, pot să-ţi mărturisesc această plăcere solitară: am adormit gândindu-mă la papucii dumitale drăguţi.) (Shipton & Heneage, *Grecian slippers*, aveai să-mi mărturiseşti la rândul dumitale câteva săptămâni mai târziu.)

Mulţumesc, Louis. Mulţumesc.

Mulţumesc.

Nu ştiu de câte ori o să mă tot repet aşa, o să le număr la sfârşit. Şi o să fie atâtea mulţumiri câte mâini de ţărână o să fie nevoie.

A doua zi seara a fost supă-cremă de dovleac. Şi abia a doua zi seara am înţeles de ce mă aflam acolo. Urmând acelaşi ritual ca în ajun, te-ai întors spre mine cu telecomanda în mână şi m-ai întrebat cu un aer oarecum neliniştit:

— Pregătisem *Apartamentul*, dar mi-e teamă să nu fiu lipsit de tact. Poate că e încă puţin cam devreme, nu?

Ce zâmbet frumos.

— Nu, e perfect, ţi-am răspuns eu uimit. E perfect.

Louis. Nimeni nu avusese vreodată grijă de mine în felul ăsta. Nimeni.

M-am gândit oare să-ţi mulţumesc?

(O dată, o dată în viaţă, am mai fost hrănit în felul ăsta, cu aceeaşi asprime şi aceeaşi tandreţe absolute, o

dată. De Emilia, Yaya, micuţa servitoare alsaciană care lucra pentru bunica în La Huchaude, casa sinistră din Nivernais unde petrecusem o vară întreagă de capul meu după moartea tatii. Când eram singur la „castel”, cum spunea ea, îmi dădea voie să iau masa cu ea în oficiu şi îmi făcea friganele, muind într-un amestec curios de lapte, zahăr şi scorţişoară felii dintr-o pâine mare, de două kilograme, foarte uscată.

N-o să uit niciodată gustul friganelelor ălora. Era gustul bunătăţii, al simplităţii şi al dezinteresării. Feluri de mâncare ce nu mi-au mai fost servite prea des de atunci.

Yaya… Yaya, care îmi interzicea să vorbesc când venea ora serialului ei radiofonic şi căreia a trebuit să-i citesc de zeci de ori pasajul din romanul lui Jules Verne în care Mihail Strogov este condamnat să „nu mai vadă lucrurile de pe pământ”, fiind orbit cu o sabie încinsă până la incandescenţă. Mă străduiam să graseiez ca ticălosul de Ogarev pentru ca vocea lui să sune chiarrrrr mai crrrrudă şi mai rrrredutabilă. Ei îi plăcea grozav. Câteva luni mai târziu am aflat, cu totul din întâmplare, că fusese dată afară şi, când am îndrăznit în sfârşit (iar pentru asta a trebuit să dau dovadă de acelaşi curaj ca mândrul curier al ţarului) s-o întreb pe bunica de ce, mi-a răspuns pur şi simplu că Yaya „nu mirosea întotdeauna prea bine”.)

(Louis? Abuzez? Abuzez de eternitatea dumitale cu smiorcăielile mele de copil? Dacă da, nu e decât vina dumitale, prietene, nici măcar nu-mi mai aminteam că-mi amintesc de Yaya şi, dacă nu erai dumneata, probabil că nu mi-aş mai fi amintit niciodată.)

Ritualul ăsta – supe, vinuri bune şi filme hollywoodiene clasice – a durat până în primele ore ale anului următor. În fiecare seară îmi dădeai întâlnire pentru următoarea şi în seara următoare regăseam cinele noastre de băieţi bătrâni cu nespusă uşurare. („Nespus – a, adj. Care nu poate fi spus sau exprimat în cuvinte din cauza caracterului intens, straniu, extraordinar.”)

Nici dumneata, nici eu nu făcuserăm vreo aluzie cât

de mică la Crăciun sau la Revelion.

Pentru că aveai amabilitatea să-ţi reînnoieşti invitaţia de la o seară la alta şi eu nu eram în stare s-o refuz, am trăit ca şi cum nu se-ntâmpla nimic. Sau, mai degrabă, nimic nu se-ntâmpla, şi totuşi am trăit. Fiul meu, era stabilit, plecase să schieze cu maică-sa şi cu dichisitu' de taică-su vitreg în Colorado, în timp ce Ariane şi fetele aveau să se zbenguie în costume de baie după o barieră de corali (n-am încercat să aflu dacă bărbatul atent le însoţea, această aparentă indiferenţă fiind, hotărâsem, cadoul frumos pe care mi-l ofeream mie însumi) şi dumneata ai devenit, fără s-o ştii, singura mea familie şi unicul meu refugiu.

Cât despre dumneata, nu ştiu ce să zic. M-am ferit cu grijă să te întreb dacă chiar n-aveai altă distracţie la îndemână în zilele alea de sărbătoare decât un vecin de palier încornorat. Nu, nu mi-am asumat riscul ăsta. Şi astăzi, după tot ce s-a întâmplat, nu mai ştiu dacă-mi regret lipsa de delicateţe sau dacă, dimpotrivă, mă felicit pentru ea. Sigur, n-aveam niciun chef să fiu poftit afară, dar asta nu era totul, Louis, asta nu era totul. Îţi respectam tăcerile.

Şi chiar în seara asta, ştii, dacă-mi permit toate necuviinţele astea e doar pentru că-ţi scriu de la capătul lumii şi într-o stare mai aproape de somnambulism decât de simpla insomnie.

În seara de 24 aveai în program *o viaţă minunată* de Frank Capra.

— Nu e prea original şi probabil că l-ai văzut deja de douăzeci de ori, dar sigur n-o să te plictiseşti. Şi-apoi, acest plăcut Clos-Vougeot o să facă restul…

N-am îndrăznit să te contrazic (nu-l văzusem niciodată) şi ţi-am fost foarte recunoscător că ne-ai lăsat în întuneric încă vreo două-trei minute după ultimele cuvinte ale îngerului. Destinul lui George Bailey mă lovise drept în plex şi nu eram prea viteaz când a venit momentul să mă întorc acasă. Atât de puţin viteaz, încât am sunat din nou

la uşa dumitale câteva minute mai târziu.

— Ai uitat ceva?

— Nu, dar am… Ştii, şi eu am preluat afacerea tatălui meu după moartea lui şi…

Şi fiindcă nu vedeam ce-aş fi putut să mai adaug, mă rog, vedeam foarte bine, însă n-aveam idee cum să fac, ai pus capăt tergiversărilor mele măturându-le cu un hohot de râs sincer.

— Ei, hai, sigur că ştiu! Toată lumea ştie! Numele dumitale e una dintre emblemele industriei franceze! Hai… Să mergem la culcare. Toate emoţiile astea ne-au epuizat.

Din nou acasă, stând în bucătăria marelui meu apartament gol, după al doilea pahar din whisky-ul delicios pe care mi-l dăduse unul dintre colaboratorii mei chiar în dimineaţa aia, am fost în stare în sfârşit să-mi termin fraza.

Nimeni n-a auzit-o, dar îţi spuneam cam aşa:

…şi eu am preluat afacerea tatălui meu după moartea lui, şi eu cunosc singurătatea asta. Singurătatea asta şi neliniştea cumplită de a-ţi pierde prestigiul. Duşmanul meu nu e detestabilul Potter, duşmanul meu e sfârşitul unei lumi, al lumii mele, al lumii pe care o reprezint. Duşmanul meu e globalizarea, e Asia prin care rătăcesc în momentul ăsta, e delocalizarea. Duşmanul meu m-a învins deja. „Emblemă a industriei franceze”. Păi, dragul meu Louis… nu mai există de mult o industrie franceză. Nu-mi mai dezvolt întreprinderea, doar mă căznesc să n-o pierd. Salvez bijuteriile familiei. Sau, dimpotrivă, le dau pe nimic. Picioarele uriaşului sunt de lut şi…

Şi câteva înghiţituri mai încolo.

…şi sunt singur. Chiar mai singur decât a fost vreodată George Bailey, fiindcă eu n-am făcut niciun bine celor din jur… măcar accidental şi n-am ştiut niciodată să mă fac iubit ca el, fiindcă n-am ştiut nici să iubesc. Oricât de cinic ar părea, n-am avut niciodată mijloacele necesare. Am auzit adesea spunându-se că m-am născut cu căiţă pe cap. O, Doamne! Poate cu o cască cu ţepuşă. Sau cu o mitră de fontă. Nu m-am născut cu căiţă pe cap, m-am

născut plumbuit. Şi, la vremea bilanţului, soţia mea nu numai că n-a cerut ajutorul nimănui ca să mă salveze de la înec, ci a plecat să-şi încălzească fundul la soare nu ştiu pe unde, lăsându-mă fără copiii mei în ziua de Crăciun. Cât despre prieteni, hai să fim sinceri. Care prieteni? Despre ce vorbim? Nu ştiu nici măcar cum se fabrică un prieten. Se proiectează? Se pune la punct? Se testează? Se produce în serie la cel mai mic preţ? Se brevetează?

OK. Eram beat.

Şi tocmai pentru că eram beat am reuşit să-mi termin fraza până la urmă:

…nu, n-am avut timp de nimic. Şi sunt singur pe lume. Dar şi în seara asta, eşti aici, vecin necunoscut care nu vorbeşte, nu întreabă nimic, în faţa căruia mă prezint întotdeauna cu mâinile goale, lucru care nu mi s-a mai întâmplat niciodată în viaţă, în faţa căruia mă prezint întotdeauna cu mâinile goale pentru că eu însumi sunt gol, atât de gol, descurajat şi sărac, încât nu mai am nici măcar un strop de politeţe de oferit şi…

Rahat. Încă o înghiţitură.

…şi… şi nu comunitatea mea m-a tras de guler de pe parapet într-o seară de disperare, ci dumneata. Dumneata m-ai salvat.

Plâng, Louis. Plâng pe mine.

Nu, că asta-i chiar culmea. Ia uite la mizerabilul ăsta cum îţi fură discursul funebru! Ce noroc că nici ridicolul nu ucide…

Supele dumitale mi-au făcut foame.

Nu închide, te pun în aşteptare, doar cât sun la room-service.

*

Aproape ora trei, mi-am înfulecat bolul cu *bibimbap* (orez, legume sotate, ochi, pastă de ardei iute roşu) în picioare la fereastră.

Mai bine de zece milioane de locuitori, şi nimeni nu pare să doarmă. Birourile, clădirile, panourile publicitare, Seoul Tower, traficul, bulevardele, străzile, podurile, totul

scânteiază. Nu, scuze, totul străluceşte. Nu tu lună, nu tu urmă de stea. De la înălţimea la care mă aflu şi în depărtare cât zăresc cu ochii, nu văd nimic care să nu fie artificial. Totul străluceşte. Totul sclipeşte.

(Din câte am observat, camerele de hotel din oraşele astea monstru, de pe orice continent ar fi ele, îmi ţin întotdeauna loc de seismograf interior. Când sunt în formă, admir mâna omului şi aş putea sta ore întregi să-i studiez realizările, iar când sunt mai puţin viteaz, ca în seara asta, simt că mă ia de gât şi mă trag înapoi, clătinându-mă.

Ce-am făcut? încotro ne îndreptăm? Cum se va sfârşi totul?)

Ei, mare palavragiu-predicator din cerurile mele, dă-ni-l înapoi pe Louis, sau du-te la culcare.

Billy Wilder, Ernst Lubitsch, Frank Capra, Stanley Donen, Vincente Minnelli, am trecut deci prin perioada sărbătorilor regalându-ne cu delicatesele istoriei filmului şi, puţin câte puţin în fiecare seară, fiindcă ne tot întâlneam, ca doi bătrâni care obişnuiesc să meargă la aceeaşi mică sală de cinema din cartier, am început să şi stăm de vorbă.

Într-o primă fază ne-am prefăcut cinefili. Comentam regia, scenariul, producătorii, povestioarele nostime din timpul filmărilor, actorii, actriţele (erai înnebunit după gâtul lui Andrey, celelalte te distrau doar) şi, din film în film, din film în vorbă, dacă pot să spun aşa, am ajuns la noi. Mă rog, la noi… la noi ca între băieţi. Adică la nişte chestii care n-aveau mare legătură cu noi înşine. Mai degrabă la nişte subiecte diverse şi variate ca: munca noastră, cariera, jobul, slujba, meseria, domeniul nostru, profesia noastră, pe scurt, raţiunea noastră de societate pe acţiuni.

Raţiune care, în lumina micilor seri distractive din perioada sărbătorilor de sfârşit de an pe care le petreceam împreună, părea în acelaşi timp şi o raţiune de-a fi, dar, mă rog… eram prea ocupaţi să aruncăm unul în altul cu confetti şi să ne legănăm ca nişte dementi pe dansul

răţuştelor ca să avem îndrăzneala să ne atragem atenţia asupra acestui lucru.

(Adevărul e că dumneata şi cu mine stăteam ascunşi în tranşee şi cercetam linia frontului prin golurile lăsate între ele de Andrey, Shirley, Ginger, Marlene, Lauren, Jane, Cyd, Leslie, Debbie, Rita, Greta, Gloria, Barbara, Katharine şi Marilyn.

Trebuie să recunoşti că s-au văzut şi saci de nisip mai răi…)

Da, am început să ne întoarcem spre vecinul nostru de scaun când se aprindea iar lumina şi, pe măsură ce serile treceau, vinul se făcea tot mai bun, platoşele se lăsau străpunse şi limbile se dezlegau, ne-am proiectat filmele noastre.

Propriii noştri *Şapte ani de căsnicie*, propriul nostru *Drum spre glorie*, propria noastră *Casă plină*, propriul nostru *A avea şi a nu avea*, propriul nostru *Sunset Boulevard*, propria noastră *Asigurare de moarte*, propriul nostru *Somn de veci* şi propriul nostru *Mare carnaval*.

Cu cât ţineam mai mult viaţa privată la distanţă, cu atât dezvăluiam mai mult despre noi, fiindcă raţiunile noastre de-a fi, oricât de jalnice puteau să pară, spuneau până la urmă o grămadă despre noi. Spuneau totul despre noi.

Roba dumitale, specialitatea, dosarele şi cazurile, toga mea, ereditatea, dosarele şi necazurile; ce să fi putut adăuga la toate astea?

Nimic.

Viaţa noastră. Viaţa noastră era acolo.

Hei, Cailley-Pompon, tu te auzi ce spui? Cu conjunctivele tale perfecte, rimele tale interioare, punct şi virgulele şi tot tămbălăul ăsta? Nu eşti în stare să scoţi ceva mai simplu, tâmpitule?

Deci, ăăă… bine, păi… păi, de fapt, Loulou şi cu mine începeam să băgăm vin la greu, aşa că n-am avut încotro şi am început să ne lăsăm pantalonii-n vine. Şi cu cât ne arătam pulele mai mult, cu atât ne dădeam seama că jetul

ăsta de pişat n-o să ajungă prea departe şi că nici măcar n-are rost să vorbim despre asta, fiindcă eram în plină magie a sărbătorilor şi stăteam acolo ca doi cretini bătrâni, înfulecând tapioca în timp ce beleam ochii la nişte filme pe care le ştiam deja pe de rost şi…

Hei…

Mi-ai văzut degetul mijlociu? Ai văzut cum ţi-arată drumul spre casa lui Moş Crăciun?

Nu ştiu dacă ai simţit şi tu la fel, Louis, nu pot vorbi în numele dumitale, însă pentru mine, ţi-o spun sigur: au fost cele mai frumoase sărbători din viaţa mea.

Ba chiar mai mult. Mai mult. Dacă aş îndrăzni. Dacă aş fi absolut sigur că eşti mort de-a binelea şi pentru totdeauna. Poate atunci. Poate atunci ţi-aş spune: au fost sărbătorile vieţii mele.

Crăciunul nu e niciodată prea amuzant când eşti singur la părinţi, iar dacă mai rămâi şi orfan, totul începe să miroasă a captivitate, însă când ţi se pun în cârcă un prim divorţ traumatlantic, o despărţire de genul să umplem cloaca claponului pe uscat, nişte copii pentru care stresul tău ar fi molipsitor şi un amant atent, atunci… Cum să spun? Cu fluieraşul vesel al figurinei drăguţe de Crăciun şi bunele hotărâri în prag de Anul Nou, era mai bine la dumneata.

Era mai cinstit.

Am fost un fiu rău, un soţ rău şi un tată rău, ştiu. E un fapt. E faptic. Dar… Nu. Niciun dar. Nu îţi scriu în seara asta ca să mă justific. Niciun dar, deci. Totuşi. Şi. Deci. Întâmplarea face că.

Întâmplarea face că am fost crescut fără iubire. Am fost crescut fără iubire şi dumneata n-ai cum să ştii ce înseamnă să creşti singur, să nu-ţi faci niciodată… nu ştiu… să nu-ţi faci niciodată plinul de îmbrăţişări: rămâi pentru totdeauna cu ceva dur şi stângaci.

Am fost, sunt, un om dur şi stângaci.

Şi, deci, întâmplarea face, de asemenea, că am fost educat, nu, scuze, dresat să asigur continuitatea unei

întreprinderi pe care n-am înfiinţat-o eu, însă care asigură casa şi masa (şi poate chiar, poate, cine ştie? îngrijirea, educaţia, confortul, un oarecare confort, să spunem, un confort material relativ) a mii de oameni.

Şi ăsta e un fapt. Soţ rău, fiu rău, tată rău, dar între timp toată lumea are ce mânca. Toată lumea.

Dacă m-aş fi urcat, cum fusese stabilit, în avionul ăla, dacă aş fi luat o notă mai bună la lucrare la istorie, dacă aş fi ştiut cine a fost Pepin cel Scurt, ce a întemeiat el şi cine era fiul lui, dacă tatăl meu nu m-ar fi pedepsit să nu merg cu el, aş fi fost mort şi eu. M-aş fi odihnit lângă el, într-un cavou ridicol, şi miile de oameni de care aminteam mai sus poate n-ar fi dus-o mai rău, dar între timp eu m-am pus pe treabă, eu. Şi nimeni nu mi-a cerut părerea.

Şi toată lumea are ce mânca.

În rest nu am ştiut nimic. N-am ştiut să duc o viaţă profesională şi o viaţă privată în acelaşi timp. Ştiam că sunt mai bine dotat, doar dotat, pentru cea dintâi şi, mai mult sau mai puţin conştient, după cum viaţa părea să mă distragă sau nu de la ea, am pus-o pe primul plan.

Nişte amănunte de care nu sunt mândru şi pe care numai eu le cunosc, dar ştiu, ştiu că am pus pe primul plan ce mi se părea mai uşor, mai confortabil, nu, nu mai confortabil, asta la alte case, mai fezabil.

Am pus pe primul plan duritatea şi stângăcia până când am transformat aceste defecte în atuuri. Am favorizat ce mă dezavantaja mai puţin. Şi… Şi uite unde am ajuns, uite ce întorceam pe toate părţile în minte, noapte de noapte, după ce plecam de la dumneata şi mă trezeam iar plutind în derivă prin gândurile mele.

Acasă la dumneata, îmi dădeam seama, chiar dacă locuiai singur, exista viaţă, viaţa se simţea iubită. Acasă la mine nu mai exista.

Tot nu ştiu de ce mi-ai întins mâna, Louis, nu mi-ai spus niciodată, însă ce ştiu e că sărbătorile alea de iarnă petrecute împreună mi-au făcut mult bine. „Mănâncă-ţi supa ca să creşti mare”, spun mamele adevărate, deci…

Mulţumesc pentru supele tale, vecine. Mulţumesc pentru supe, ciorbe, supe-cremă şi pentru toate fierturile dumitale de vrăjitor. Din păcate, eram deja prea bătrân ca să mai cresc, dar m-ai ajutat să mă redresez, să-mi îndrept coloana, să mă revertebrez şi să câştig… ce… un mic centimetru de mare însemnătate, poate.

Un mic centimetru şi pofta, nevoia, mai degrabă, necesitatea, de-a prelungi acest armistiţiu cu mine însumi.

Pepin cel Scurt a fost regele francilor, a întemeiat dinastia Carolingienilor şi era tatăl lui Carol cel Mare. Bine, şi-acum, că-mi amintisem, puteam să uit liniştit, nu-i aşa?

Sincer, de ce naiba îmi păsa mie de Pepin cel Scurt…

Revelionul nostru a fost perfect.

Nu venisem în ajun şi am ajuns târziu în seara aia fiindcă făcusem turul popotelor din întreprindere ca să le mulţumesc tuturor angajaţilor de la sediu şi de la complexurile franceze pentru anul care trecuse. (Nu-mi plac urările. Prea nerealiste, prea lumeşti.) Ţţţţ, ţţţţ, tată rău, dar bun patron paternalist, o să mă împungă limbile răutăcioase. Da. E adevărat. Bun patron paternalist. Bun să trec prin birouri, să distrez etaj după etaj, să vizitez atelierele, să rup ritmul, să intru în gherete, să studiez feţe, să strâng mâini, să privesc în ochi, să înţeleg lucruri, să-mi notez lucruri în minte, să nu le uit, să nu uit pe nimeni, să cobor în parcări şi să-i salut şi pe cei pe care nu-i vedem niciodată, să nu fac prea mare caz de asta, să nu fac caz deloc. Doar uite-mă aici. Doar trec pe-aici. Am trecut. Sunt bunul şi cretinul vostru îndelung răbdător de patron, cu siguranţă, dar între timp convingeţi-vă cu ochii voştri: am trecut pe-aici. Îmi amintesc că existaţi, asta-i tot. Asta-i tot ce aveam să vă spun: îmi amintesc.

Am ajuns târziu, spuneam, şi nici măcar nu-mi dădusem osteneala să-mi schimb cămaşa, pe când dumneata, dumneata scoseseşi şorţul de zile mari şi te-ai prezentat dinaintea plutei care ne servea de canapea cu un platou uriaş.

Un platou pe care erau aşezate două boluri albe, acoperite fiecare cu câte un capac înalt de foitaj.

Ţi-ai dres glasul şi m-ai anunţat cu gravitate, ţinând o mână îndoită la spate:

— În seara asta, supă de trufe. Fel de mâncare creat în 1975 de domnul Paul Bocuse, în ziua în care a primit Legiunea de Onoare cu ocazia unui prânz oferit la Palatul Élysée de domnul Valéry Giscard d'Estaing, preşedintele de-atunci, şi de soţia lui, sclipitoarea Anne-Aymone.

Şi eu am râs. Am râs pentru că şorţul te înzestra, în trompe-l'œil, cu bustul unei creaturi de o vulgaritate sublimă şi aproape goală (câteva franjuri cel mult, câteva franjuri, câteva turcoaze şi câteva pene de vultur), aşezate cu fesele larg depărtate la ghidonul unei Harley-Davidson.

Am râs şi dumneata mi-ai zâmbit.

Şi ăsta a fost vâscul nostru.

Erai foarte în formă în seara aia, aveai în program *Cântând în ploaie*, cred că băuseşi ceva aşteptându-mă şi, când s-a terminat filmul, ai murmurat:

— Trebuie să-ţi mărturisesc ceva…

Nu mi-a plăcut tonul dumitale. N-aveam niciun chef de mărturisiri. Uram mărturisirile. Mă înspăimântau. Până atunci ne înţeleseserăm foarte bine fără să alunecăm în sentimentalism, de ce să stricăm totul?

— Te-ascult, am răspuns încordat.

— Ei, închipuie-ţi că moşul ăsta ţicnit din faţa ta… Da, chiar el… Parul ăsta ţeapăn care stă tolănit lângă dumneata a fost ales cel mai bun dansator de step al Clubului Fred & Ginger de la Harvard în vara lui o mie nouă sute… în fine, la vremea lui, ce mai…

— Chiar? am exclamat, destinzându-mă.

— Nu te mişca.

Te-ai ridicat.

— Aş vrea să ştii, Paul (era cam ameţit), că… că… să ştii că nu eşti singurul care-a încurajat exporturile franţuzeşti. Nu, nu, nu! Şi eu am luat parte la planul Cucurigu, dragul meu! Şi eu am purtat culorile Franţei! Nu

te mişca şi uită-te un pic cât de sus poate să sară, o broscuţă *French*.

S-a întors încălţat cu o pereche veche de pantofi tricolori.

— *And now* (bătăi uşoare cu linguriţele în ţeasta de bronz a moşului), *ladies andgentlemen*… *Oh*, *no*, *damn*, *and now*, *gentlemen onlyjust* dinaintea ochilor dumneavoastră uluiţi, *the veryfamous Froggy Louâsse*, în numărul său şi mai *very famous* de *tap-dancing*!

Şi-apoi…

Nebunul dansând.

Fred Astaire şi Gene Kelly numai pentru mine. Cam ruginiţi şi cam matoliţi, adevărat, însă numai pentru mine. Bătăi uşoare de blacheuri pe parchetul baronului Haussmann.

Bătăi, ţăcănituri, cântec, muzică chiar, muzică de blacheuri pe parchetul bătrânului baron în timp ce în depărtare se auzeau explodând înfundat câteva artificii lansate de cine ştie unde.

De la distanţă (iar eu stăteam tolănit chiar în fundul canapelei), semăna un pic cu un american la Paris.

Apoi mi-ai arătat tehnicile de bătaie pentru un sunet, pentru două sunete, pentru trei sunete, pentru… Mă rog, la celelalte combinaţii n-ai mai ajuns, te-ai prăbuşit din nou lângă spectatorul dumitale uluit şi năucit.

Ah, Louis… Ce bine s-a sfârşit anul ăla, *annus*-ul ăla *horribilis*… Ce bine s-a sfârşit…

Şi s-a sfârşit cu atât mai mult cu cât, despărţindu-ne câteva minute mai târziu, ne-am dat de înţeles fără să avem nevoie de cuvinte că uite, *now*, *gentleman and gentleman*, uite, show-ul se terminase.

Filmele fuseseră rebobinate şi umbrelele, închise.

Ţi-am strâns mâna pentru prima oară şi, tot pentru prima oară, dumneata m-ai condus până în pragul uşii mele.

Ţi-am spus, un pic prea solemn, cred:

— Îţi mulţumesc, Louis. Îţi mulţumesc.

Ai măturat cu dosul palmei excesul meu de solemnitate şi mi-ai răspuns privindu-mă drept în ochi:

— O să fie bine. O să vezi: o să fie bine.

Am dat din cap exact cum ar fi făcut micuţul Paul cu mâinile murdare din prima seară şi ai plecat printr-un delicios – ţac-ţac clic-clac – *entrechat* hollywoodian made in *France*.

*

A doua zi după-amiaza, în 1 ianuarie, m-am dus s-o vizitez pe mama în azilul şic, medicalizat, unde-şi aştepta moartea.

Bineînţeles, nu m-a recunoscut. Nu mai mult decât alte dăţi.

Se uita ţintă la străinul care se aşezase la picioarele patului ei şi câteva clipe lungi ne-am jucat de-a cine clipeşte primul, iar apoi… apoi am rupt în sfârşit tăcerea:

— Ştii, mi-am făcut un prieten…

Mama n-a reacţionat.

Mama n-a reacţionat şi oricum n-avea nicio importanţă, binele fusese făcut. Am reuşit măcar o dată în viaţă să stabilesc o anumită complicitate cu ea.

Am continuat imediat.

— Îl cheamă Louis, e foarte drăguţ şi dansează step.

Când mi-am auzit glasul rostind cuvintele astea aşa de cretine, de simple, de copilăreşti, într-o zi de sărbătoare şi în faţa acestei femei care a trebuit să aştepte să aibă creierul varză ca să se umanizeze în sfârşit şi să-mi ofere imaginea mai mult sau mai puţin descifrabilă a unei mame, mi-a venit să plâng şi să râd în acelaşi timp.

Nu mai ştiam, pur şi simplu…

Nu mai ştiam. Eram pierdut.

Nu mai ştiam nimic din nimic, aşa că am rămas cu ea mult mai mult decât de obicei. Mă simţeam bine, era linişte, mai aveam puţin şi moţăiam, încă mahmur, de atâta calm. O priveam. Îi priveam faţa, gâtul, braţele lungi şi inutile, mâinile. Îmi spuneam: Uită-te bine la ea, fiindcă n-o să mai vii pe-aici. N-o să mai pui piciorul în camera asta.

Ea nu te-a cunoscut, nu te mai recunoaşte şi azi e ca-n povestea aia cu carolingienii, azi e prea târziu, nu-ţi mai foloseşte la nimic să-ţi aminteşti.

Uită-te la ea pentru ultima oară şi pe urmă fă cum te-a învăţat Louis. Alunecă, atinge uşor, loveşte şi bate lăsându-te cu toată greutatea pe blacheu. Ţăcăne, Paul, ţăcăne. Uită-te la ea pentru ultima oară şi lasă în urmă tot ce nu mai contează.

*

Apoi ostilităţile au început din nou, însă nu mai era la fel. Chiar dacă ne-am văzut foarte rar în săptămânile şi lunile următoare, ştiam că eşti acolo, că bunătatea e acolo. Chestia asta poate să pară o flăcăruie mult prea palidă ca să lumineze o viaţă atât de aridă ca a mea, dar mă înţeleg. Era ca în anticamera cumplită unde aştepta răbdătoare mama: binele era făcut, binele fusese făcut. Restul, dintr-odată, îţi apăsa mai puţin grumazul. Restul avea să vină. Totul se schimbase. Andrey trecuse prin cadru.

Ariane nu s-a mai întors niciodată, dar relaţiile dintre noi au devenit mai calde. Pretextul, bineînţeles, erau fetele, fetele şi logistica lor, şi era un pretext drăguţ. Nu fusesem în stare să le ofer o viaţă de familie fericită şi eram încă la fel de stângaci, însă deja ştiau lucrul ăsta. Îl ştiau şi se împăcaseră cu el. Aşa că aveau mare grijă de nătăfleţul lor de tată. Stăteau cu el o dată la două weekenduri, uneori şi miercurea seara când nu era plecat şi în săptămânile de concediu, îl îmbrăcau, îl scoteau în oraş, îl duceau la Jardin d'Acelimatation sau la grădina zoologică din Vincennes. Îi arătau cum să trimită baloane, focuri de artificii sau confetti în mesajele de pe telefon, îl învăţau să descifreze subtilitatea limbajului emoticoanelor, să urmărească tutoriale de machiaj, să joace Harvest Moon DS, să găsească spiriduşi, să cumpere piatra de teleportare, să construiască o poiată, să o salveze pe zeiţa recoltei, să-şi schimbe fotografia de profil, să se desprietenească de falşii prieteni, să dea *like* la filmuleţe nostime de pe YouTube, să nu se mai ducă tot timpul la

restaurant şi să împartă pastele semipreparate în părţi egale.

I-au arătat, mai ales, altă cale decât cea a vinovăţiei. Altă cale, un ocol, o scurtătură. O amnistie. OK, nu-şi făcuse treaba ca lumea şi unele dintre defectele lui n-o să poată fi îndreptate niciodată, însă până una-alta el pusese mâna pe mănuşa miraculoasă la cazinoul spiriduşilor, el.

Nu, nu ne mai vedeam prea des dumneata şi cu mine, şi-apoi, într-o seară, ai reluat legătura. Te-ai întâlnit cu noi pe palier şi ne-ai invitat să venim la dumneata la cinema.

O tempora, o mores[27], sushiul luase locul trufelor şi Julia nu era îmbrăcată de Givenchy, dar adorai *Frumuşica* şi fetele au adorat-o împreună cu dumneata.

S-a născut un nou cineclub: o sâmbătă din două, dacă Louis nu era plecat, ne duceam la el. Le-ai făcut cunoştinţă cu Paul Grimault şi ele ţi l-au oferit la schimb pe Hayao Miyazaki. Li l-ai dat pe Buster Keaton şi ele ţi l-au împrumutat pe Buzz Lightyear. Le-ai oferit integrala Demy şi ele ţi-au dăruit în schimb integrala Ghibli. Le plăcea grozav să vină la dumneata. Le plăceau dezordinea, bastoanele, litografiile de Daumier, cuţitaşele de tăiat hârtia, prespapierurile de sticlă. Te întrebau: „De ce ţii toate ziarele astea vechi împrăştiate peste tot pe jos?” şi dumneata răspundeai coborând glasul: „Fiindcă sub ele trăiesc şoricei, închipuiţi-vă „iar după aceea lor le era foarte greu să se mai concentreze la film… Foarte, foarte greu… Cu un ochi îl plângeau pe E.T. şi cu celălalt pândeau cel mai mic foşnet de sub numerele uitate din *Le Monde*.

Dar totul rămânea foarte subtil, foarte moderat. Eram amândoi nesociabili, primiserăm mai mult sau mai puţin aceeaşi educaţie aleasă care îţi induce paralizia la fel de sigur ca politeţea şi ne temeam tot timpul că deranjăm.

Eu, mai ales, păstram distanţa. Dumneata erai omul dosarelor, ştiam că munceşti foarte mult acasă şi eram foarte scrupulos în privinţa asta. (Munca! Zeiţa Muncă!) Şi-apoi erau absenţele dumitale. Nopţile de chefuri, vorba

27 „O, vremuri, o, moravuri“ (lat.).

poetului. Nopţile tulburi. Aveai o viaţă complicată, Louis, nu-i aşa? Mă rog, nu ştiu dacă chiar complicată, dar plină de contraste, să zicem, plină de contraste.

Din cauza tuturor ăstora: a dosarelor, a singurătăţii, a elipselor dumitale, aş fi putut să las lucrurile acolo, la sărbătorile petrecute împreună mai demult, şi m-aş fi considerat chiar norocos, însă din nou pantofii noştri ne-au călcat în picioare bunele maniere.

Nu mai ştiu nici când, nici cum, nici din partea cui a venit, dar a fost, pe lângă sesiunile de şoricei şi sushi cu fetele, noul nostru ritual de burlaci bătrâni. Duminica seara, când eu eram singur, iar dumneata „posteai” (ăsta-i cuvântul pe care l-ai folosit), ne lustruiam pantofii împreună.

Ca toate călătoriile cu maşina care îţi dau iluzia că ai numai drumul înainte, ca excursiile anevoioase care te silesc să fii atent la picioare pe porţiunile dificile sau ca ruperea capetelor de la fasolea verde, care te obligă să distingi o aţă între două gesturi scurte şi repezite, ca orice activitate manuală făcută în doi şi în acelaşi timp, lustruitul pantofilor era un mijloc minunat de a-l cunoaşte pe celălalt fără să laşi vreo clipă să se vadă.

Scoteam şireturile, curăţăm pantofii, aplicam crema, o întindeam, impregnam pielea, o hrăneam, o ceruiam, frecam, periam, lustruiam, îi dădeam luciu, apoi puneam şireturile la loc şi, accidental, întâmplător, în timpul acestor operaţiuni care ne puneau la adăpost pentru că ne monopolizau toată atenţia, accidental, spuneam, accidental, pălăvrăgeam.

La început ne apucam să vorbim despre marfă (pantofii noştri, trecuţi, prezenţi şi viitori), apoi despre serviciu (săptămânile noastre de muncă, trecute, prezente şi viitoare) şi la sfârşit dezbăteam productivitatea (Dumnezeu, Viaţa, Singurătatea, Moartea; trecut, prezent şi viitor).

Ne întreţineam despre pantofii noştri la fel de mult pe cât îi întreţineam pe ei şi ultimul lustru ne purta adesea

foarte departe de terenul sigur.

Pantof după pantof, pereche după pereche, am învăţat să cunoaştem bine mecanismul celuilalt şi modul lui de funcţionare, însă, cum eram şi foarte pudici, am neglijat, nu… nu neglijat, nici evitat, am urmat, respectat mai degrabă, da, asta e, *respectat*, aşa cum respecţi întocmai o regulă, un ritual, un moment de tăcere sau o perioadă de post, i-am respectat şi noi, vai, poruncile şi nu ne-am murdărit niciodată mâinile.

Ne cunoşteam motorul unul altuia, însă nu ştiam nimic despre combustia lui, despre carburant şi uzură, şi astăzi regret amarnic lucrul ăsta.

Îl regret pentru că vestea morţii dumitale a fost un şoc îngrozitor.

Nu ştiam că erai bolnav, Louis. Nu ştiam că te luptai cu boala de ani de zile. Eram acolo, locuiam în apartamentul de-alături, îţi datoram atât de mult, aş fi făcut orice pentru dumneata, şi nu ştiam nimic.

Erai prietenul meu de singurătate, prietenul meu din orele târzii, prietenul meu de seară, prietenul meu de campanie, prietenul meu de bivuac, poate prietenul meu imaginar, dar prietenul meu. Prietenul pe care n-am avut timp să-l cunosc.

(Scrisesem „să-l iubesc” şi după aia m-am răzgândit din nou.) (Ce tâmpit…)

Prietenul pe care n-am avut timp să-l iupreciez. (Ce tâmpit, spuneam.)

Sigur, doi ani sunt o perioadă scurtă şi nu ne vedeam atât de des. Puse cap la cap, minus filmele, minus fetele, minus du-te-vino-ul periilor şi minus formulele de politeţe, ceasurile noastre împreună n-au fost, până la urmă, aşa de multe şi…

Şi vestea morţii dumitale a fost un şoc îngrozitor.

Dispăreai adesea. Uneori pentru mult timp. Plecai la ţară, le spuneai fetelor. Te duceai să-ţi plimbi şoriceii. Şi-apoi, într-o zi nu te-ai mai întors.

Într-o zi nu te-ai mai întors şi în altă zi Lucie, fata

mea cea mică, care aflase de la Laure, sora ei, care aflase de la Ariane, mama ei, care aflase de la Mako, bona lor, care aflase de la Fernanda, portăreasa noastră, mi-a spus că n-are rost să te mai aşteptăm ca să vedem din nou *Mormântul licuricilor*, că şi dumneata eşti în cer, că n-o să te mai întorci niciodată, că… dar ce-o să se întâmple cu şoriceii?

Am aflat despre moartea dumitale de la un şirag de femei.

Îţi eram prieten şi am aflat despre moartea dumitale de la portăreasă.

Ce palmă, bogătaşule.

Ce palmă, masculule dominant, distribuitorule de cadouri, seniorule al bacşișurilor.

Ce palmă zdravănă peste faţă.

Vezi, ai continuat să mă cizelezi până la capăt…

Apoi au umblat zvonuri că ţi-ai… că ţi-ai pus singur capăt zilelor. Nu mi-a păsat. Nu le-am dat nicio atenţie. Am şi mai multă apreciere pentru tine şi te respect cu atât mai mult pentru asta. Suicidul e şi el prietenul meu imaginar. Pur şi simplu mi-am pierdut din nou centimetrul, strivit sub povara remuşcării.

Gândul că poate îţi învinseseşi suferinţele provocându-ţi altele mă făcea să mă simt mizerabil. Aş fi putut, ar fi trebuit, aş fi fost bucuros să te ajut. În orice fel. În toate felurile.

Aş fi putut să aflu detaliile ieşirii dumitale din scenă, însă n-am vrut să le aflu. Voiai să pleci şi ai plecat, ăsta-i singurul lucru care conta. Care mă interesa. Care mă consola.

*

Louis, într-o zi ai plecat la ţară cu şoriceii dumitale, în altă zi o fetiţă înlăcrimată m-a anunţat că ai murit şi-n altă zi, mult mai târziu, nişte oameni au venit să-ţi golească apartamentul, chiar în aceeaşi seară un băiat durduliu care duhnea a transpiraţie a sunat la uşă şi mi-a dat o cutie pe care am recunoscut scrisul dumitale: „de

dus vecinului de palier”, iar în cutia asta era o lădiţă de lemn pentru vin.

Una de Château-Haut-Brion, în amintirea primei dumitale misiuni.

Nu mai era nicio sticlă în lădiţă pentru că le băuserăm împreună, dar erau 2 perii din păr de cal (una pentru ceara deschisă la culoare şi alta pentru cea închisă), 2 perii de lustruit din păr de porc, 2 perii micuţe gen periuţă de dinţi din păr de mistreţ pentru rame şi colţurile mai dificile, 4 borcane cu cremă, 4 cutii de ceară asortată cremelor, un lapte nutritiv, o radieră pentru piele întoarsă, o perie de crep, argilă Terre de Sommières pentru îndepărtarea petelor şi o cârpă moale tăiată din poala unei cămăşi vechi pe care o ştiam. Pe care te-am văzut purtând-o. Poate că nu era aşa de veche, de altfel. Dar cu siguranţă era moale. Era moale şi înlocuia cuvântul de adio pe care nu putuseşi sau nu voiseşi să-l scrii.

Era aşa de moale, că mi-am suflat nasul în ea.

Mi-a fost greu să accept plecarea dumitale pe ascuns, Louis, foarte greu. Încă nu ştiu ce a avut de suferit mai mult, mândria sau carnea (inima, proasta, inima), dar am rămas mult timp în starea pe care ţi-o descriam la începutul scrisorii. Cum ziceam? Un poanson. A, da, aşa e, un poanson. Un poanson care mi-a fost înfipt în ţeastă, sus de tot, în mijloc, acolo unde se închide fontanela.

Am suferit întotdeauna de migrene cumplite – ştii foarte bine, pentru că într-o seară m-ai văzut doborât; m-ai văzut cum mă întind pe parchetul dumitale ţinându-mă cu mâinile de cap, m-ai văzut căzând greoi pe patul dumitale de ziare ca un sac doldora de suferinţe, m-ai auzit rugându-te să închizi totul, să taci, să faci totul să tacă, să faci linişte, să stingi totul, să faci întuneric complet, să nu te mai mişti, să nu mai mişti nimic, să moi un şervet în apă rece ca gheaţa şi să mi-l pui ca o compresă pe faţă şi mai târziu, când a trecut criza, m-ai ascultat explicându-ţi că era ca o enucleare, ca şi cum un duh rău înarmat cu o linguriţă foarte adâncă şi cu marginile foarte ascuţite se

planta în spatele orbitei mele şi se lăsa cu toată greutatea, răsucind coada porcăriei ăleia de unealtă într-un sens, apoi în celălalt, foarte încet şi foarte conştiincios, ca să scoată ochiul din orbită; că crizele astea erau atât de bruşte, de necruţătoare şi de violente, că aş fi putut să-mi zbor creierii de zeci, de sute de ori – da, am suferit întotdeauna de migrene groaznice şi acum, ca şi când asta n-ar fi fost de-ajuns, am moartea dumitale înfiptă în ţeastă şi…

Mă duc să fac duş, mă-ntorc.

jet fierbinte mult, mult, mult timp topit drenat dizolvat decapat lichefiat lichidat

Lichidat, omuleţul. Lichidat.

Mă simt mai bine.

Se face ziuă. Trebuie să mă grăbesc.

Dacă adineaori am pomenit despre crizele mele de coborâre în infern n-a fost ca să-ţi trezesc compasiunea, Louis, ci ca să mă pun din nou pe picioare.

Nu mai am timp să-mi caut cuvintele. Trebuie să plec în mai puţin de două ore şi sunt încă înfăşurat în prosop.

Nu mai am timp de nimic, trebuie doar să mă pun din nou pe picioare înainte să arunc nişte cenuşă peste jar şi să părăsesc tabăra.

Picioarele mele, aminteşte-ţi, sunt – copiază/ lipeşte – „femeia spirituală căreia tocmai îi povestisem (o să-ţi spun mai târziu în ce-am prejurări) despre aceste întrevederi matinale, mărturisind că-mi aduceau o ciudată alinare”.

Da. Ea. Cea care îl reţine pe Marcel pe stradă, întrebându-l dacă vine de la ducesa de Guermantes sau de la pisoar.

Din cauza ei ne-am petrecut noaptea împreună dumneata şi mine.

Din cauza sau datorită, nu ştiu, dar cu siguranţă că fără ea, fără ironia, clarviziunea, talentul ei, fără Proust şi fără Morand, n-aş fi făcut-o.

N-aş fi venit să bat la uşa morţilor. Aş fi rămas la»

Fără titlu 1 al meu şi la „mă calci pe nervi” şi nu ţi-aş mai fi vorbit. Sau cât mai puţin posibil.

Nu sunt sigur că ai făcut un schimb avantajos, însă de data asta n-o să te părăsesc cu o grosolănie.

Nu mă calci pe nervi, Louis. Nu mă calci pe nervi deloc.

Împrejurările, deci.

Să vorbim despre împrejurări.

Eram într-un aeroport. Păi da… Destinul. Eram la Heathrow, la Londra, într-un terminal de aeroport imens, şi am făcut o criză.

Zgomot, sunete, lume, lumină peste tot, neoane, strigăte, muzică, oameni, mirosuri, motoare, maşini, detectoare de metal, bipuri, culori, mişcare, unde, sirene, espressoare, încălzire, aer condiţionat, kerosen, ţiuituri, telefoane, ţipete, râsete, copii, credeam c-o să mor de durere.

Stăteam în picioare după un stâlp, cu fruntea lipită de el, gata să mă trag înapoi şi să-mi crăp în sfârşit capul. Ca pe-un ou, ca pe-un bibelou, ca pe-un dovleac putred, ca pe-o nucă-de-cocos pe care trebuia s-o sparg în sfârşit cu o lovitură scurtă.

Mă înăbuşeam, transpiram, eram lac de sudoare, tremuram, mă dezbrăcam, dârdâiam, mă…

M-am trezit într-o rezervă de spital.

Te scutesc de detalii, însă a fost un drum lung al combatantului, foarte puţin glorios (combatantul), la sfârşitul căruia am fost somat de firmele de asigurări şi de bănci să mă prezint la un *consult*. Să mă dezbrac. Să trec prin maşinăria de scormonit corpuri. Să mă înfăţişez dinaintea ştiinţei. Să mă auditez pe mine, într-un fel.

Şi, din consult în consult, m-am trezit faţă-n faţă cu o femeie.

Cu femeia asta.

N-aveam nimic să-i spun.

Nu i-am spus nimic la primele două întâlniri.

La începutul celei de-a treia – care, hotărâserăm împreună, avea să fie şi ultima, dată fiind evidenta mea lipsă de bunăvoinţă şi de cooperare – mi-a spus:

— Ştiţi, dacă prefixul „psi „vă deranjează, dacă vi se pare compromiţător, n-aveţi decât să mă priviţi ca pacienţii mei refractari la orice fel de compromis, cei cărora le spunem „nebuni”, „ţicniţi”, „smintiţi”, „ţăcăniţi”, „Napoleoni întâi” sau cum mai vreţi. Ştiţi cum îmi spun ei?

Avea un aer atât de imperial în pisălogeala ei, încât îmi venea să-i răspund „Joséphine”, dar n-am îndrăznit.

— Îmi spun „doctorul de cap”, a urmat ea zâmbind. Amintiţi-mi ce vă aduce aici… (ochelari, privire distrată peste dosarul meu). A, da… genunchiul stâng…

Ha-ha-ha. Ce umor. Doamna a psihanalizat un clovn.

N-am spus nimic.

A oftat, a închis dosarul, şi-a scos ochelarii ăia drăguţi, mi-a căutat privirea şi m-a fulgerat cu a ei.

— Ascultaţi-mă, domnule Paul Cailley-Ponthieu, ascultaţi-mă bine. Mă faceţi să-mi pierd timpul. Aşa că încheiem şedinţa asta imediat. Staţi liniştit, vă semnez hârtiile şi toate avizele de care aveţi nevoie ca să vă întoarceţi în bătaia puştii. Da, o să fac asta pentru dumneavoastră: o să vă trimit înapoi pe front pentru că asta vreţi, însă, cum conştiinţa mea profesională e la fel de riguroasă ca a dumneavoastră, uitaţi…

Şi-a pus din nou ochelarii, a scris ceva la calculator, s-a aplecat să ia reţeta care ieşea din imprimantă şi mi-a întins-o.

— Uitaţi. Apt de muncă. Găsiţi o farmacie în stânga, cum ieşiţi. Pentru plată mergeţi la recepţie. La revedere.

S-a ridicat în timp ce eu citeam reţeta:

„Orteză de genunchi Silistab Genu x 1”.

Ea stătea în picioare. Mă privea.

Eu stăteam jos. Îmi priveam genunchii.

Începea să mă doară capul.

Îmi venea să plâng.

Îmi era sete.

Îmi era cald.

Am început să vorbesc cu ea doar ca să nu plâng.

Preferam încă să deschid ecluza asta decât pe

celelalte.

Preferam încă să crăp cu gura deschisă decât să vărs fie şi-o lacrimă în faţa necunoscutei ăsteia.

Aşa că am deschis gura şi am rostit prenumele dumitale.

Şi-apoi am… Şi-apoi nimic.

Nici ea nu spunea nimic. Din respect, cred. Mă vedea cum ţopăi de pe un picior pe celălalt la marginea trambulinei şi se abţinea să-mi dea un brânci din spate. Ce drăguţ.

După două sau trei minute lungi, mi-a dat totuşi un bobârnac:

— Suferiţi de tinitus? Aveţi probleme cu auzul[28]?

— Nu, am râs eu, scăldat dintr-odată în lacrimi, nu. Louis. Prietenul meu Louis.

Şiroaie de lacrimi. Râuri de lacrimi.

— Nu vă mişcaţi.

A ieşit din birou şi s-a întors întinzându-mi o rolă de prosoape de hârtie.

— Îmi pare rău, n-am altceva.

— Mulţumesc.

S-a aşezat pe fotoliul de alături în timp ce eu mă ştergeam pe faţă.

Tăcere.

Apoi mi-a vorbit cum trebuia să-mi vorbească. N-a spus: Da… Sigur… Louis, deci… Louis… Prietenul dumneavoastră, ziceaţi… Ce interesant… Dar mai… Dar cum… Dar bla-bla-bla şi cum vă simţiţi.

Nu.

M-a privit drept în ochi şi m-a anunţat cu voce calmă:

— Următoarea mea programare vine peste patruzeci şi cinci de minute. Ce facem?

Mi-a vorbit de procedură, programare, eficienţă. M-a adus din nou pe un teren cunoscut.

Aşa că am vorbit despre dumneata timp de patruzeci

---

28 Joc de cuvinte intraductibil, bazat pe omofonia dintre substantivul propriu Louis și substantivul comun articulat louie („auzul“).

şi cinci de minute.

Nu mai ştiu exact ce-am spus, dar probabil că am vorbit despre felul dumitale de-a fi deopotrivă atât de dens şi atât de volatil, de-a fi în întregime aici şi, în acelaşi timp, mereu puţin în altă parte, de-a fi deopotrivă atât de generos şi atât de zgârcit. Despre tot ce-ai făcut pentru mine şi despre brutalitatea cu care mi-ai scăpat printre degete. Despre cuvintele de rămas-bun care mi-au fost refuzate. Despre lipsa dumitale de încredere. În mine, în dumneata, în prietenia noastră. Despre impresia asta urâtă pe care o întorceam întruna pe toate părţile, la care mă gândeam necontenit, că am trecut cu totul pe lângă dumneata. Că te-am ratat. Că te-am trădat. Că m-am trădat. Că n-am fost bun de nimic.

Că nu sunt bun de nimic.

Şi despre faptul că eram singur la părinţi. Că proiectasem, probabil, asupra dumitale imaginea unui frate ideal. Că te visasem, inventasem, fabricasem. Că nu pe dumneata te plângeam, ci frumoasa mea hologramă. Că plângeam o grămadă de morţi, de fapt. Moartea dumitale, a prieteniei noastre, a tatălui meu, a unchiului atât de adorabil care deveniseşi pentru fetele mele, a paternităţii mele, a filiaţiei mele, a copilăriei mele, a tinereţii mele şi a propriei mele vieţi, care mi-a fost şi ea luată în cele din urmă… Şi apoi am vorbit despre secretele, absenţele, tăcerile dumitale şi despre ce îmi inspira vederea dumitale dimineaţa, când te întorceai, după toate aparenţele, dintr-o lume a libertăţii/tinilor/tinajului, iar eu mergeam să mă închid într-o maşină neagră şi lungă ca un dric, care mă ducea să-mi încep tura într-o lume ultraliberală şi liberticidă, pe care o apăram cât de bine puteam, în timp ce ea urma să ruineze în câţiva ani eforturile conjugate a patru generaţii de bărbaţi şi femei de bună-credinţă, printre care şi patroni.

— Da, am repetat, imaginea asta mă bântuie. Vederea asta a lui, în zori… A lui atât de mândru, dar ros de noapte, de boală, de singurătate, de… Nu mai ştiu.

— Parcă aţi fi Paul Morand interpelându-l pe Proust…

N-am zis nimic. Preferam să fiu luat de pedant decât de idiot.

Nu s-a lăsat păcălită. M-a privit drept în ochi câteva clipe bune, cât să-mi dea de înţeles că sunt, ei, da, chiar aşa, din păcate, iar dovada erau acele clipe lungi în sine, un pedant de cea mai joasă speţă – un idiot de pedant –, apoi, lucrul ăsta fiind de la sine înţeles, şi-a apropiat faţa de a mea şi-a adăugat, cu frumoasa ei voce gravă:

— „Proust… La ce chefuri mergi noaptea de te-ntorci cu ochi atât de obosiţi şi de lucizi? Şi prin ce spaimă interzisă nouă ai trecut ca să ajungi aşa de bun şi de-ngăduitor?”

Tăcere.

Ea: Cam aşa ceva, nu?

Eu:

Ea: Nu spuneţi nimic.

Nu spuneam nimic.

M-a privit încă o clipă, s-a ridicat, mi-a făcut semn s-o urmez şi m-a condus până la uşă.

— Anunţaţi la recepţie dacă vreţi să faceţi altă programare sau nu, dar până atunci lăsaţi-mă să vă spun ceva important.

N-o mai ascultam.

— Mă ascultaţi? a urmat ea.

— Scuze. Da.

— Oamenii trăiesc, au trăit şi mor, ăsta e mersul lumii, mă… Mă ascultaţi încă?

— Da.

— Oamenii trăiesc şi singurul lucru de care ne amintim după moartea lor, singurul lucru care contează, singurul lucru care rămâne e bunătatea lor.

— Nu sunteţi de acord cu mine?

— Decât să vă gândiţi întruna la ce nu v-a dat omul acela, vorbiţi despre bunătatea lui.

— Cu cine? Cu dumneavoastră?

— Cu mine, dacă mai veniţi, cu el, dacă nu mai veniţi.

— Păi, a murit.

— A murit?

— Nu. Sigur că nu. Dacă ar fi murit, l-aţi fi îngropat până acum.

— Ştia cât de mare e bunătatea lui.

— Ştia? Sunteţi sigur?

Tăcere.

— Nu mă pricep la scris.

— Nu v-am spus să scrieţi. V-am spus să vorbiţi. Faceţi exact cum aţi făcut cu mine adineaori, dar adresându-vă lui. Ca şi cum ar fi aşezat în faţa dumneavoastră. Nu faceţi mai mult de-atât: vorbiţi cu el.

— Vorbiţi cu el şi luaţi-vă rămas-bun.

— Nu sunt aşa de autoritară de obicei, însă ştiu că n-o să mai veniţi şi nu vreau să vă trimit înapoi la inamic, adică la dumneavoastră înşivă, fără un permis de trecere în buzunar.

— Spuneţi-i tot ce aveţi pe suflet şi lăsaţi-l să plece.

— Toată chestia asta mi se pare de-a dreptul esoterică, m-am apărat eu cu un zâmbet ratat, sigur sunteţi medic?

— Nu, dar (zâmbet reuşit) n-o să spuneţi nimănui, aşa-i? Să zicem că mă adaptez din mers şi dumneavoastră, dragă dosar numărul 1714, n-aveţi ce căuta într-un spital de psihiatrie, aveţi doar nevoie să vă exprimaţi.

— Vă frământaţi prea mult, domnule Paul. Vă spargeţi singur capul. Încetaţi. Simplificaţi-vă viaţa. Spuneţi lucrurilor pe nume. Bun, vă las. Am treabă.

N-am mai venit niciodată s-o văd.

*

Tocmai am fost anunţat că şoferul mă aşteaptă jos. Trebuie să mă îmbrac. Trebuie să plec.

Louis.

Ai văzut? M-am pus din nou pe picioare.

Am fost anunţat că ai murit. Mi s-a cerut să te îngrop. Eu însumi am spus adineaori că o să arunc nişte cenuşă peste jar înainte să părăsesc tabăra, dar…

Dar nu. N-o să părăsesc tabăra. N-am niciun chef să te îngrop. Niciunul.

Nu îndrăznesc să scriu te pup. Nu îndrăznesc să scriu te îmbrăţişez. Doar…

Gata. Plec.

Un băiat

1

Eram rupt, plecând de la Saint-Jean-de-Luz, a fost cât pe ce să pierd trenul, mi-a luat o groază să găsesc compartimentul şi, când am reuşit în sfârşit, după ce-am străbătut cu mare încetineală şi greutate culoarele anevoioase, să ajung la locul meu (pe la Biarritz), mi-am dat seama că trebuia să rămân ţintuit într-un nenorocit de careu* mai bine de cinci ceasuri şi că nici măcar nu eram aşezat în sensul de mers al trenului.

Aoleu.

M-am ţinut câteva clipe de o tetieră.

M-am ţinut ca să mă ţin, ca să nu vomit, ca să mă aşez pe vine, să mă gândesc şi să zac matol… criţă… să cântăresc avantajele şi dezavantajele unei asemenea nenorociri.

1. Carré, „careu”, „pătrat” (fr.). Compartiment de tren cu patru locuri aşezate faţă în faţă, cu o măsuţă între ele.

(Turtă într-un careu, la naiba.) (Un careu de *familie*.) (Şi la fereastră, în plus.) (Departe de bar.) (Cămaşa de forţă, ce mai.) (Celula de dezalcoolizare.) (Pârnaia.)

O, măiculiţă. O, dobitocule.

Ce ziceam? A, da, că stăteam ghemuit pe vine, nehotărât, deasupra mochetei când cineva a încercat să treacă peste capul meu cu o valiză cu rotile.

Auuu.

Eram acolo, beat, dărâmat, mi-era rău, am gemut şi m-am dus să mă întind două locuri mai încolo.

O babă nenorocită m-a sculat imediat.

M-am târât spre locul din faţă şi, la gara următoare (Bayonne) (sau poate Dax), o voce încă neidentificată m-a

întrebat, oarecum nedumerită, dacă n-am greşit locul. Din întâmplare.

Fir-ar să fie. Nu închisesem un ochi de trei zile, chefuisem, făcusem surfing, înotasem, îngropasem viaţa de gagiu a unui amic, îl însurasem cu o exă de-a mea, cântasem, dansasem, râsesem, băusem, fumasem, mă prostisem, luasem tot felul de chestii, mă drogasem, mă înălţasem, mă căţărasem, pedalasem pe Calea-Lactee, îmi rulasem un joint cu ardei iute Espelette, îmi pierdusem dinţii, mă prăbuşisem, pescuisem, zăcusem lat pe debarcader, băusem un ultim pahar cu vară-mea la bufetul gării, îi compostasem pizda ridicându-mă, mă scuzasem, sărisem în primul vagon venit, mă rătăcisem, eram afumat, fierbeam, fermentam, cloceam ceva, cloceam o mixomatoză, îmi număram din nou dinţişorii şi încercam disperat să-mi amintesc unde-mi lăsasem caninul, părul, cureaua, cheile de la scuter, ceasul şi demnitatea. Eram în teleconferinţă cu geamănul meu malefic ca să aranjeze lucrurile, dar nu-l auzeam prea bine şi n-aveam chef DELOC să fiu smuls din starea mea de ebrietate şi a treia oară. Deci m-am întors în coşuleţul, scuze, careul meu fără să-i mai cer nimic.

I-am aranjat pe ceilalţi trei călători călcându-i pe picioare şi aproape prăbuşindu-mă pe genunchii lor în trecere şi în sfârşit am ajuns din nou la locşorul meu.

M-am încolăcit în jurul cotierei şi mi-am rezemat fruntea de un geam foarte moale.

Mmm.

Ce bine era.

Culcă-te-n coşuleţ cu lăbuţele sub căpuleţ, cum spunea bunica.

Fiindcă tocmai fusesem trezit de creatura aia ciudată din Bayonne (sau din Dax), am închis ochii, însă n-am adormit la loc imediat.

Moţăiam. Visam cu ochii deschişi pe dinăuntru. Mă străduiam să aţipesc, însă uşurel, regulamentar fără să iau prea mult în calcul oile. Mă simţeam bine, torceam,

dădeam din cap, legănat de ciu-ciuul trenului.

Mă făcusem pulbere trei zile la rând şi acum uite-mă în trenul ăsta de mină. Scoteam pe nări exploziile mele de grizu şi ciuciuiam încetişor.

Şi auzeam în depărtare, pe altă planetă, decalat, ca un ecou în nişte căşti cam jegoase, zgomotul adevărat al vieţii adevărate a oamenilor adevăraţi.

Fusesem DJ în anii nebuni ai tinereţii mele şi îmi mixam cântecul de leagăn. Înregistram toate sunetele din vagonul 12 şi distilam din ele o muzică discretă de ascensor foarte zen şi foarte suavă, cu paracetamol şi citrat de betaină.

Tigivi's lounge.

Eram ţintuit pe locul meu, mă strângeam în braţe şi rebobinam cele mai tari momente din weekend.

Dădusem ce-aveam mai bun în astea trei zile fiindcă nu mai erau chestii de vârsta mea şi aveam de multe ori senzaţia că sunt, la rândul meu, pe cale să-mi îngrop viaţa de gagiu… (prea umflat pentru vechiul meu costum de surfing) (prea greu pentru vechea mea placă) (prea ruginit pentru valurile alea mari) (prea ţeapăn pentru micile căzături) (prea tânăr ca să mor) (prea bătrân ca să le mai trezesc interesul bunăciunilor de la concursul de bikini) (prea epuizat ca să mai ţin la băutură) (prea beat ca să mai păstrez distanţa) (prea gras ca să mai fac pe chippendale-ul) (prea uşuratic ca să-i trezesc regrete tatălui miresei) (prea încet pentru pelota bască) (prea distrus ca să mai joc pelotă cu oricine) (prea obosit ca să mă mai bucur) (prea trist ca să râd)

(prea nimic) (prea tot) (prea mult nimic în tot), da, avusesem adesea senzaţia că tinerelului îi sunase ceasul. Că sunt bătrân.

Bătrân, ursuz, trist, poluat.

Că Parisul mă terminase.

Aveam treizeci şi trei de ani, la aceeaşi vârstă, un tip mai bărbos şi mai pletos decât mine dăduse şi mai mult şi era timpul, Doamne Iisuse, să-mi iau destinul în mâini şi să

fac nişte minuni, dacă nu, în felul ăsta aveam să ajung până la urmă să-mi îngrop singur viaţa.

Visam, am zis, şi zâmbeam revăzând trailerele.

…Drumul până acolo cu maşina lui Nathan… Băieţii ăia doi pe care i-am luat cu noi prin Blablalar ca să ne plătim benzina. Un oarecare Patrice (Patoche), cules de la Porte d'Orléans, şi un oarecare Momo (Mohammed) pescuit de la Poitiers. (*Sorry*, Carol Martel, *sorry*, *man*.)

Lui Patoche i-am dat „Perfect" pentru soundtrack (avea muzică bună pe telefon) (Motown la maximum), „Foarte bine" pentru vorbit (nu scotea o vorbă), „Bine" pentru sociabilitate (ne-a plătit cafeaua), „Dezamăgitor" pentru condus (nu mai avea puncte) şi „De evitat" pentru look (pantaloni trei-sferturi cu fermoare ca să-i transformi în pantaloni scurţi în caz că se face foarte cald), iar lui Momo i-am dat „Perfect" pentru toate (a dormit buştean de la plecare până la coborâre), dar „Dezamăgitor" pentru backing (sforăiturile lui le scoteau din sărite pe fetele de la Supremes).

Their heart cant take it no more.[29]

…Petrecerea burlacilor a lui Arthur… Dineu de puşti frumuşei la Grand Hotel din Biarritz. Eram toţi gătiţi ca nişte lorzi, apoi am ocolit cornişa şi am descins în trombă la clubul Pandora, unde o domnişoară graţioasă şi sumar îmbrăcată ne-a desfăcut cravatele şi ne-a legat unii de alţii în felul ei…

Chicoteam în reveria mea.

…Sosirea lui Camille… Camille a mea, Camille pe care o iubisem atât de mult, la braţul tatălui ei, în biserica din satul unde ne petrecuserăm prima vacanţă împreună ca doi îndrăgostiţi. Camera pe care ne-o pregătise mama ei, cu aşternuturi foarte groase care miroseau a lavandă şi cu trandafiri pe noptieră.

Frumoasa mea Camille. Drăguţa mea Camille. Încântătoarea mea Camille în sunetul orgilor.

---

29 Aluzie la piesa „My Heart Cant Take It No More", înregistrată de The Supremes în 1963.

Camille a mea care se mărita în rochie albă, dar care nu mai era virgină, obrăznicătura. Ştiam asta, iar maică-sa ghicise şi ea, cred. Niciodată nu îndrăznea să-i spună o vorbă la micul dejun.

...Zâmbetul frumos pe care mi l-a aruncat peste umărul viitorului ei soţ ajungând la altar.

Tandru. Radios. Crud.

Dansul pe care mi l-a acordat la sfârşitul petrecerii şi zâmbetele pe care i le aruncasem atunci proaspătului ei soţ pe după acele cocului ei... Un pic desfăcut deja. Un pic lăsat.

Tandre. Radioase. Crude.

...Zilele pe plajă... Soarele, valurile, prietenii. Unii de pe vremea când eram puştan. De pe vremea plaselor de pescuit şi a clubului Micii Creveţi.

Băile în mare, râsetele, palavrele, grătarele, toasturile noastre pentru şunca de ţară, brânza Ossau-Iraty, vinul roze, pentru iubire, miri, încornoraţi şi viaţă.

Plecările noastre, mai mult sau mai puţin în şir indian, să atacăm valurile şi întoarcerile noastre ca nişte câini plouaţi. Învinşi, lăţi, ruşinaţi. Cu coada încovrigată şi partea de sus a costumelor de surfing atârnând moale între picioare.

Ultima noastră partidă de pescuit pe debarcaderul din copilărie şi ultimul nostru concurs de sărituri între stâncile alea care le făceau pe mamele noastre să se isterizeze.

...Mamele noastre, care nu mai erau acolo ca să ne scarmene după isprăvile noastre, când ne întorceam la ele tremurând de bucurie şi de spaimă. Mamele noastre, care ne dezvineţeau buzele încălzindu-ne urechile. A lui Arthur, care se întorsese la conacul închiriat pentru că se ciondănise cu individul care se ocupa de catering (o istorie tenebroasă cu nişte lăzi de şampanie lipsă) (hmm-hmm...), şi a mea, care nu venise să ne certe în după-amiaza aia, pentru că un guvid infect o dusese pe alte ţărmuri în toiul iernii.

…Mama mea, care era învăţătoare şi fără de care mirele, a repetat-o când a tăiat tortul, făcându-ne pe toţi să bocim, măgarul ăsta, n-ar fi putut niciodată să scrie un discurs atât de lung şi de mişto.

Ultimul fagure cu Arthur şi colegul lui de apartament înainte să plec şi degetele noastre pe care le lingeam foarte încet şi foarte conştiincios urmărind un banc de tinere sardine spaniole care ieşiseră să petreacă.

Degetele noastre pline de cremă Chantilly şi sare de mare.

…Sau…

Momo şi The Supremes, greşeala mea, cred că sforăiturile mele m-au trezit, de fapt.

Nu mă mai auzeam visând.

Mi-am dezlipit cu greu pleoapele, mi-am trecut mâna peste faţă ca s-o curăţ şi am simţit, după umezeala din palmă, că mai şi bălisem, probabil, între două bolboroseli şi trei râgâieli de beţiv.

Hei. Joe-cel-cu-clasă.

Am deschis ochii şi i-am închis imediat la loc.

Tâmpitule.

În faţa mea stăteau două fete. Una urâtă, care a plecat imediat capul chicotind, şi una trăsnet, care m-a fulgerat cu privirea înainte să-şi bage căştile în urechi cu un oftat exasperat.

Tâmpitule.

De urâtă mă durea undeva, însă tipa mortală mă omora cu zile.

M-am mai dezmeticit ca să-mi recompun o figură de killer cât de cât decentă şi am reintrat în joc, cu careul de aşi în mânecă.

M-am ridicat în scaun, mi-am aranjat hainele, mi-am băgat cămaşa la loc în pantaloni, mi-am îndreptat gulerul, mi-am făcut freza (gel cu bale de zombi, rezistenţă garantată), mi-am netezit sprâncenele, mi-am trecut limba peste buzele uscate de alcool şi de apa sărată şi m-am repus pe modul vânător-culegător.

Mâini care se lasă în jos, pe mutră un strop de aroganţă ca să se vadă că am terminat, privire care ţinteşte şi zâmbet care străpunge.

Vorbesc de sirenă, evident. Cât despre cealaltă, nu era nimic de braconat acolo, băgase deja nasul într-o carte.

Problema era că muream de sete şi mă trecea o pişare cumplită, însă nu mai îndrăzneam să bat la ochi cu secreţiile mele.

Aşa că stăteam la pândă cu dragă inimă, dar inima nu-mi era acolo. Era în vezică.

Nu te concentrezi, băiete. Nu te concentrezi deloc. Sau nu te concentrezi cum trebuie: nasoala mă lăsa rece şi frumuseţea nu mă băga în seamă.

Bine, naşpa, OK. Se mai întâmplă.

Naşpa, dar nu era numai asta. Mai era o chestie care mă sâcâia…

Maică-mea, cum am spus mai sus la faza cu tortul, era învăţătoare.

Învăţătoare cu! mare, ca în învăţare înţelepciune şi închipuire, la care îndemnase cu înflăcărare toată viaţa.

Cărţile însemnau ceva acasă la noi. Ba chiar mult. Până şi astăzi înseamnă mult la mine acasă.

În biata magherniţă în care locuieşte bătrânul meu suflet imatur şi jerpelit, cărţile, cultura degajează lucrurile, le sprijină şi, de când mă ştiu, ridică în fiecare zi pereţi de rezistenţă.

Or, aici ceva nu nu-ncăprea pe uşă: frumuşica (piele superbă, ten bronzat, ochi de agat, nas perfect, gură adorabilă, păr numai bun de mângâiat, sâni pentru care ai fi fost în stare de orice, obraji de sărutat, buze de sărutat, gât de sărutat, încheieturi de sărutat, mâini de sărutat, corp de… ăăă… beatificat) citea o carte de tot rahatul (vă las să vă închipuiţi ce-i mai rău) (nu, nu, chiar mai rău de-atât) (gen pseudoroman al unui pseudoguru al dezvoltării personale a prostuţei veritabile ce suferănăuntrul tău), în timp ce urâta (ştearsă, palidă, scofâlcită, prost înţolită, păr verzui, buze muşcate, mâini grosolane, unghii îndoliate,

piercing în sprânceană, nas găurit, încheieturi tatuate, urechi pline de ţinte, corp de excomunicat) citea *Jurnalul* lui Delacroix.

Ai, Cupidon! Ai, hoţomanule!

Ce pus pe glume eşti, micuţule cu fese durdulii.

Ce pus pe glume eşti şi cum te mai joci cu nervii bietei tale prăzi fără apărare…

Frumuşica se dezvolta personal, aruncând câte-o privire spre ecranul telefonului la fiecare capăt de rând, iar urâta îşi rodea unghia (neagră) a degetului mare de la mâna dreaptă, levitând în paginile cărţii ei fără să vadă nimic în jur.

Fiindcă şi buzele i se înnegriseră, am dedus că nu avea mizerie sub unghii, ci mai degrabă cerneală. Tuş, probabil. Da, tuş. Un carnet mare cu spirală îi servea drept tabletă şi un penar dezgustător stătea căscat sub fereastră. În mijlocul dizarmoniei generale, uite ceva care părea să aibă sens. Ea, cel puţin, găsise un guru pe măsură.

Bine.

Pipi.

Am deranjat pe toată lumea şi m-am dus să mă uşurez.

Ieşind după ce mi-am făcut abluţiunile, cu pantalonii şi mâinile umede (locşorul ăla e aşa de strâmt şi de neîngrijit), ce să vezi, o lovesc pe bomba sexy bomboasă peste şold cu uşa de la toaletă.

Joe-cel-cu-clasă se întoarce.

M-am scuzat, ea nu m-a băgat în seamă, se îndrepta spre vagonul-restaurant, m-am ţinut după ea.

Citea porcării, însă era superapetisantă, aşa că am scos artileria grea.

Şi artileria grea a unui băiat drăguţ ca mine, care a fost format de o mamă feminină şi un tată feminist, care ştie să recunoască un parfum de la Dior, defectele lui şi un accent din Nisa şi care se întoarce acasă după trei zile la mare, vă rog să mă credeţi, îşi face treaba rapid.

Mă rog, nu chiar rapid. Să fim cinstiţi. A trebuit să plătesc o grămadă, nu numai din buzunarul meu (şi cei care au idee cât costă băutura pe TGV o să mă compătimească), dar şi din fiinţa mea (e cazul să continue). Da, să continue, fiindcă a fost o luptă pe viaţă şi pe moarte. Şi hai să te flatez, şi hai să vorbim despre cartea ta cretină, şi hai să-ţi ascult confidenţele despre suferinţa fetiţei din tine pe care trebuie să începi s-o consolezi dacă nu vrei să mai fi prada ideală a manipulatorilor şi peenilor, şi hai să…

— Peenilor?

— Perverşilor Narcisişti.

— A, aha…

…şi hai să-ţi mai iau ceva, şi hai că puştoaica din tine alege tot timpul prăjiturelele cele mai scumpe, şi hai că nu-ndrăznesc să scot bonurile de masă ca să nu par ţăran, şi hai să te complimentez, şi hai să te fac să râzi, şi hai să te fac să chicoteşti, şi hai să te fac să boceşti şi tu (da, mama murise de Crăciun şi-acum, vezi tu, mă dusesem să mă reculeg la mormântul ei… da, e trist… da, i-am dus liliac… îl adora… da, se ofileşte repede, dar gestul contează… şi da, chiar eşti foarte proastă, însă aşa de bună, şi da, chiar sunt foarte prost, însă aşa de bun), şi hai să-ţi ating braţul, şi hai să-ţi aranjez o şuviţă de păr după ureche, şi hai să par fermecat, şi hai să mă bâlbâi chiar, da, mă bâlbâi de emoţie, îţi dai seama? Dar… dar cine manipulează pe cine aici?! Stai aşa, mă las cu totul subjugat… Ia zi, o să-mi împrumuţi cartea ta ca să mă ajuţi să trec peste asta? Hai… Hai. Dacă ne căsătorim într-o zi, o s-o pui în trusou, da? Ce frumoasă eşti… Cum te cheamă? Justine? Ca la marchizul de Sade? Nu. Nimic. Ce frumoasă eşti, Justine. Vii? Mergem? Nu, nu la mine, nu chiar acum, la locurile noastre.

Şi de ce-ai rămas acolo?

Cum? Trebuie să dai un telefon? Cui? La Pronupţia[30]? Nu, lui iubi al tău.

30 Celebru magazin francez care comercializează rochii de mireasă, costume și rochii de seară.

Ce?

Lui iubi al tău.

A, bun. Păi, eu mă duc atunci. Îmi dai totuşi numărul tău de telefon, prinţeso? Am putea să… Am putea să rămânem prieteni.

Fuck.

M-am întors în careul meu ca ieri la reflux: muiat, năuc, bătut de valuri; cu bătrâneţea la subraţ şi coada între picioare.

Rahat… arăta de milioane.

Şi-apoi, aveam aşa un chef de nişte mângâieri…

Mai ales în seara asta.

Doar îmi măritasem logodnica cu altul, ce naiba.

Pieta lui Delacroix adormise şi ea.

M-am aşezat la loc în faţa ei şi am studiat-o în contre-jour.

Mi-amintea de Lisbeth Şalander, eroina din *Millennium*.

Se urâţise într-un mare fel cu toate tinichelele şi tot arsenalul ei de artistă gotic-punk, dar în somn părea fetiţă neajutorată.

O păpuşică adormită. Visul oricărui peen.

Mă străduiam s-o retuşez în minte. Am demachiat-o, i-am desfăcut ţintele din urechi şi piercingurile, am devopsit-o, am tuns-o, am dezbrăcat-o şi am îmbrăcat-o iar, i-am şters tatuajele şi i-am dat mâinile cu cremă.

I-am meşterit rama, am întins din nou pânza şi am umezit puţin pensula în gură înainte s-o înmoi într-un borcănel.

Eram în plin retuş.

Aoleu… Ce aiureli!

Şi piţipoanca ailaltă care nu se mai întorcea. Vorbea despre mine, sau ce?

Pam-param-pam! Răzbunarea lui Joe-cel-cu-clasă.

Ştii, scumpi, tocmai am întâlnit pe cineva şi trebuie neapărat să vorbim, fiindcă mica Juju din mine se teme grozav să nu-şi piardă iar suzeta…

Sau îi povestea despre mine vreuneia dintre prietenele ei de la Nisa… Ba da, jur… Uite-aşa, în vagonul-restaurant… Mda, acolo unde-i defibrilatorul cardiac pe perete… Da, chiar aşa… Păi, cum îţi zic… Un tip din Paris, tare de tot… Visa Gold, cămaşă albă, bronzat… Şi orfan pe deasupra, îţi dai seama? Ei, gen…

Tipul era aşa de încins, că se udase deja… Sună bine, nu? Hi-hi-hi… Ce? Dacă i-am dat numărul meu? Eşti nebună, sau ce? Parizienii sunt ca *socca*[31], se mănâncă cu vârful degetelor… Hi-hi-hi.

Hi-hi-hi. Legănat de resacul infinit al prostiei mele, am adormit iar.

— Donnu! Donnu! Tre' să pleciimedia'! Tre' să tedaijos din trenu' ăsta! Dacă nu, osajungi la depou' de la Garonor, pricepi?

Un tiralior senegalez (nu, îmi retrag cuvintele, un negru în uniformă maro şi cu chipiu roşu, un agent de curăţenie, nici nu ştiu cum să-i zic fără să par un albişor rasist) (mai degrabă un văr al drăguţei Lily care venea din Somali, să zicem) (nu e mult mai corect politic, dar aşa pot să strecor o referinţă la un cântec de Pierre Per ret[32] care îi plăcea grozav mamei şi pe care l-a transmis la generaţii de copii pe vremea când învăţătoarea avea întotdeauna dreptate şi totul se învăţa pe de rost).

Bun. O iau de la capăt:

— Domnule, domnule… treziţi-vă. Aţi ajuns la Paris.

Aoleu ce rău mi-era. Aoleu ce frig mi-era. Aoleu ce întuneric era. Şi aoleu ce singur eram în compartimentul ăla fantomă.

Zgomotul aspiratoarelor îmi sfredelea timpanele, m-am strâmbat, am oftat, m-am tras de pielea din şmirghel de pe obraji, m-am scuturat şi mă pregăteam să mă extrag, în sfârşit, din nenorocitul ăla de careu, când am zărit o

31 Clătită din făină de năut specifică bucătăriei din sud-estul Franței, mai ales zonei din împrejurimile Nișei.

32 Șlagărul „Lily“, lansat de Pierre Perret în 1977, care spune povestea unei imigrante silite să lupte împotriva rasismului.

foaie de hârtie aşezată pe măsuţă.

Era o foaie ruptă dintr-un carnet. Era un desen. Eram eu.

Eram eu zâmbind în somn.

Eram eu mulţumindu-le lui Nathan, Patoche, Momo, Arthur, Camille şi tuturor prietenilor mei că sunt încă în viaţă.

Că mai sunt în viaţă.

Şi ce frumos eram… Scuze, ce frumos era portretul. Atât de frumos, încât abia dacă îndrăzneam să mă recunosc în el.

Ba da. Eu eram. Un eu fericit. Un eu cu care nu mă mai întâlnisem de secole. Un eu care nu era chiar aşa de bătrân, de fapt. Nici aşa de cretin. Nici aşa de calchiat. Un eu adevărat. Un eu drăguţ. Un eu cu mâna ridicată. Un eu pe care cineva îl iubise, puţin, dar sincer, cât timp mă desenase.

Şi sub acest laviu în tuş, un scris foarte frumos, foarte elegant şi foarte armonios îmi făcuse şi legendă:

„Trăim o viaţă, visăm alta, dar cea pe care o visăm e cea adevărată”.

Nu ştiu de ce, însă m-am trezit brusc din beţie. Un văl de tristeţe s-a lăsat asupra mea. Nu ştiu de ce. Poate pentru că mă vedeam aşa de cretin în oglinda aia…

Mi-am luat cadoul şi am plecat.

Era un tren cu două vagoane, peronul se întindea la nesfârşit în faţa mea, se lăsase noaptea, mi-era dor de casă şi nu mă aştepta nimeni nicăieri.

Am mers mult timp spre lumina palidă din gara Montparnasse, pipăindu-mi toate buzunarele în căutarea nenorocitelor ălora de chei.

Credeam că o să izbucnesc în plâns.

Efectul întârziat, cu siguranţă.

Efectul întârziat. Oboseala.

Ochii mei care nu vedeau niciodată nimic, ochii mei care pierdeau întotdeauna totul, ochii mei de infirm, ochii mei mă înţepau.

Am înghiţit în sec.

Înghit încă.

Faimoasa tehnică a scufundătorului răcit.

— Astea nu-s cumva ale tale?

Chiar în capătul peronului, la gura lui mai degrabă, una din fetele care fuseseră cu mine în compartiment ţinea mâna întinsă, zornăind nişte chei.

Care?

O, care vreţi voi, prieteni!

Spirit al lui Henri, îţi mulţumesc.

Cuprins

Iubirea curtenească 7
Maquisarda 42
Câinele meu o să moară. 95
Happy Meal 124
Punctele mele de viaţă 133
Infanteristul 161
Un băiat 230

În seria ACTUAL

au mai apărut: Linn Ullmann – *Nelinişte* Mike McCormack – *Oase solare* Yoko Tawada – *Ultimii copii din Tokio* Paolo Cognetti – *Fără să ajungi vreodată în vârf* David Grossman – *De mine viaţa şi-a tot râs* Kamila Shamsie – *Focul din casă* Joan Silber – *Îmbunătăţire* Olga Tokarczuk – *Străveacul şi alte vremi* Morten Stroksnes – *Cartea mării*

Sean Penn – *Bob Honey care face şi drege* Andrei Makine – *Dincolo de frontiere* Dolores Redondo – *Îţi voi da toate acestea* Paolo Giordano – *Devorarea cerului* Donatella Di Pietrantonio – *Cea care se întoarce* Anna Gavalda – *Armura străpunsă* în pregătire:

Jean-Christophe Rufin – *Regele Zibeline în jurul lumii*

www.*polirom.ro*

Redactor: Sânziana Cotoară Coperta: Carmen Parii Tehnoredactor: Luminiţa Păun Bun de tipar: iulie 2020. Apărut: 2020 Editura Polirom, B-dul Carol I nr. 4 · P.O. BOX 266 700506, Iaşi, Tel. & Fax: (0232) 21.41.00; (0232)

21.41.11; (0232) 21.74.40 (difuzare); E-mail: officepolirom.ro Bucureşti, Splaiul Unirii nr. 6, al. B3A, sc. 1, el. 1, sector 4, 040031, O.P. 53

Tel.: (021) 313.89.78; E-mail: office. bucureştipolirom.ro

Qjprinr

Blstart printing smart

Contravaloarea timbrului literar se depune în contul Uniunii Scriitorilor din România

Nr. R044RNCB5101000001710001 BCR UNIREA